

EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE

Ghidul
profesorului
Anul 1

Programul de formare profesională
tehnică postsecundară și
postsecundară nonterțiară

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

EDUCAȚIE PENTRU ' SOCIETATE

Ghidul profesorului

Programul de formare profesională
tehnică postsecundară și
postsecundară nonterțiară

Anul 1

Ghidul profesorului la disciplina „Educație pentru societate” a fost elaborat cu suportul proiectului Consiliului Europei „Educație pentru democrație în Republica Moldova” în conformitate cu prevederile Memorandumului de colaborare între Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, Consiliul Europei, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație în Republica Moldova și Universitatea Pedagogică din Zurich pentru perioada ianuarie 2023 – decembrie 2026.

Proiectul Consiliului Europei „Educație pentru democrație în Republica Moldova” este realizat în cadrul Planului de acțiune al Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2021-2024 și 2025-2028. Confederația Elvețiană este una din țările donatoare la Planul de acțiune și donatorul-cheie în domeniul educației pentru democrație. Proiectul este realizat în cooperare cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și în parteneriat cu Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație în Republica Moldova și Universitatea Pedagogică din Zurich.

Scopul proiectului este de a contribui la o societate incluzivă, pașnică și democratică în Republica Moldova prin consolidarea capacității sistemului de învățământ din Republica Moldova de a dezvolta cunoștințele și competențele necesare elevilor pentru a deveni cetățeni angajați civic.

Autori: Diana Galanton, Snejana Dascal, Iulian Criminceanu

Consultanți: Călin Rus, Magdalena Rusnac-Frăsineanu

Coordonator: Dumitru Lazur

Design și machetare: Bons Offices

Acest ghid este distribuit gratuit.

© Consiliul Europei

© Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Cuprins

INTRODUCERE	4
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE I: DECIZIILE MODELEAZĂ IDENTITATEA	16
Lecția introductivă	16
Lecția 1. Identitatea mea	21
Lecția 2. Eu în percepția altora-unic și diferit	26
Lecția 3. Deciziile și identitatea	31
Lecția 4. Valorile care stau la baza deciziilor	35
Lecția 5. Experiența întâlnirilor interculturale	41
Lecția 6. Identitatea prin prisma valorilor culturale	47
Lecția 7. Lecția de reflecție	52
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE II: GUVERNARE DEMOCRATICĂ	56
Lecția 1. Regimuri politice și forme de guvernare	56
Lecția 2. Decizie democratică – democrație reprezentativă, directă și participativă	65
Lecția 3. Alegeri democratice. Funcțiile pentru care votează cetățenii	71
Lecția 4. Reguli și proceduri electorale	76
Lecția 5. Campania electorală între informare și manipulare	81
Lecția 6. Consiliul elevilor în instituțiile de învățământ profesional tehnic – un model de guvernare democratică. Atribuțiile Consiliului elevilor și funcționarea lui	84
Lecția 7. Reflecție asupra experienței de învățare	90
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE III: ÎNVĂȚAREA BAZATĂ PE PROIECT: COMPETIȚIA DE DEZBATERI	94
Lecțiile 1-2. Familiarizarea cu dezbaterile și cu subiectele controversate și tipuri de dezbateri. Argumentarea și contra argumentarea.	98
Lecțiile 3-4. Stabilirea formatului și regulilor competiției de dezbateri	105
Lecțiile 5-6. Identificarea subiectelor cu caracter controversat. Pregătirea echipelor pentru dezbateri.	116
Lecțiile 7-8. Desfășurarea competiției de dezbateri	121
Lecția 9. Lecție de reflecție	123
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE IV: DECIZII RESPONSABILE: PRINCIPIUL DE BAZĂ AL DEMOCRAȚIEI	126
Lecția 1. Responsabilitatea – drept și provocare	126
Lecția 2. Ne asumăm responsabilitatea pentru deciziile pe care le luăm. Riști să pierzi un prieten sau să încalci o regulă	132
Lecția 3. Dilema complexității și dilema stabilității	138
Lecția 4. Asumarea responsabilității într-o comunitate bazată pe respectarea drepturilor omului	146
Lecția 5. Reflecție asupra experienței de învățare	154
Lecția 6. Reflecție asupra unităților de învățare (an de studiu)	157

Introducere

DE LA CURRICULUM LA PRACTICA DIDACTICĂ

Acest ghid reprezintă un instrument de sprijin pentru profesori în aplicarea curriculumului la disciplina „Educație pentru societate” în învățământul profesional tehnic, aprobat prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 1008 din 8 august 2023.

Curriculumul precizează, pe lângă competențele specifice disciplinei, în privința cărora sunt prezentate detalii în secțiunea următoare a ghidului, unitățile de competență, unități de conținuturi recomandate, precum și sugestii de activități de învățare și produse școlare realizate.

Având în vedere faptul că, după cum se arată în partea introductivă a curriculumului, este vorba despre un curriculum centrat pe competențe, nu pe conținuturi, este esențial modul în care profesorul planifică, organizează și realizează activitățile didactice.

Curriculumul prezintă, de asemenea, o serie de repere privind strategiile didactice, care sunt completate cu aspecte referitoare atât la conținuturi, cât și la strategiile de predare-învățare, în ghidul de implementare a curriculumului. Rolul principal al acestui ghid este de a facilita activitatea profesorilor, prin oferirea exemplelor de activități de învățare ce corespund cerințelor curriculumului și care să poată fi mai ușor luate ca bază în planificarea didactică. Aceste exemple de lecții reprezintă elementul central al ghidului, dar ele trebuie privite ca sursă de inspirație și adaptate de către profesori la nevoile și situația clasei și școlii, urmărindu-se în permanență modul în care acestea contribuie la dezvoltarea competențelor specifice disciplinei. Exemplele de activități de învățare sunt preluate și adaptate din mai multe publicații ale Consiliului Europei, în special din manualele de Educație pentru Cetățenie Democratică, Repere – Manualul de educație pentru drepturile omului cu tinerii – și Compasito – Manualul de educație pentru drepturile omului pentru copii.

Un alt rol important al acestui ghid este de a sprijini profesorii în aplicarea metodologiei de evaluare prin descriptori la Educație pentru societate și în asigurarea coerenței între activitățile de învățare și evaluarea competențelor elevilor. Este propusă o structurare a demersului didactic în acord cu metodologia de evaluare care să faciliteze înțelegerea de către elevi și profesori a evaluării ca parte a procesului de învățare și nu ca element separat de procesul de învățare.

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

La disciplina Educație pentru societate, competențele specifice disciplinei sunt preluate din Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică, adoptat de Consiliul Europei. Acestea cuprind 20 de valori, atitudini, abilități și elemente de cunoștințe și înțelegere critică.

Pentru a putea asigura dezvoltarea acestora la elevi, este esențial ca profesorii să aibă o înțelegere clară a elementelor modelului de competențe pentru cultură democratică. În acest sens, în continuare sunt prezentate aceste elemente de competență, cu precizarea unor aspecte ce completează scurta descriere inclusă în curriculum.

VALORI

Valorile sunt convingeri generale despre scopurile dezirabile pe care oamenii ar trebui să se străduiască să le realizeze în viață. Acestea motivează acțiunile și servesc ca principii orientative pentru luarea unei decizii cu privire la modul de a acționa. Valorile transcend acțiuni și contexte specifice și au o însușire normativă și prescriptivă cu privire la ce s-ar cuveni să se facă sau să se gândească

în diferite situații. Fără o precizare a valorilor importante pentru o societate democratică și interculturală, restul elementelor de competență din cadrul modelului ar putea servi multor altor tipuri de ordine politică, inclusiv celor de tip nedemocratic. De exemplu, cineva poate fi un cetățean responsabil, cu bune abilități de comunicare și bine informat din punct de vedere politic într-o dictatură de tip totalitar, dacă ar exista un alt tip de valori la baza judecăților, deciziilor și acțiunilor sale. Astfel, valorile pe care le conține modelul cadrului de referință se află în centrul competenței democratice și sunt esențiale pentru caracterizarea acestui tip de competență.

■ VALORIZAREA DEMNITĂȚII UMANE ȘI A DREPTURILOR OMULUI

Primul set de valori se bazează pe convingerea generală că toate ființele umane au aceeași valoare, aceeași demnitate, au dreptul la același respect, aceleași drepturi ale omului, libertăți fundamentale și ar trebui să fie tratate ca atare. Aceasta presupune convingerea că drepturile omului sunt universale, inalienabile și indivizibile și se aplică tuturor, fără deosebire. Drepturile omului asigură setul minim necesar de mijloace de protecție esențiale pentru o viață demnă și asigură o bază esențială pentru libertate, egalitate, dreptate și pace în lume.

■ VALORIZAREA DIVERSITĂȚII CULTURALE

Al doilea element al modelului de competență se bazează pe convingerea generală că alte afilieri culturale, variabilitatea și diversitatea culturală și pluralismul perspectivelor, punctelor de vedere și practicilor ar trebui să fie privite pozitiv, apreciate și prețuite. Aceasta presupune că diversitatea culturală este un bun al societății, că oamenii pot învăța și beneficia de pe urma perspectivelor diverse ale altora și că diversitatea culturală ar trebui să fie promovată și protejată. Interacțiunea între oameni, indiferent de diferențele culturale percepute, ar trebui bazată pe dialog intercultural, în scopul asigurării conviețuirii ca egali în societate. Există o potențială tensiune între valorizarea drepturilor omului și valorizarea diversității culturale: într-o societate care a adoptat drepturile omului ca valoare fundamentală, valorizarea diversității culturale va avea anumite limite, impuse de nevoia de a promova, respecta și apăra drepturile omului și libertățile altor oameni. Astfel, diferitele credințe și practici culturale ar trebui să fie apreciate doar dacă nu încalcă drepturile omului și libertățile fundamentale.

■ VALORIZAREA DEMOCRAȚIEI, DREPTĂȚII, ECHITĂȚII, EGALITĂȚII ȘI A STATULUI DE DREPT

Al treilea set de valori se bazează pe o serie de convingeri legate de felul în care ar trebui să funcționeze și să fie guvernate societățile. Toți cetățenii ar trebui să poată participa la fel (direct sau indirect, prin reprezentanți aleși) la procedurile prin care sunt formulate și stabilite legile ce servesc pentru a organiza societatea, să se implice activ în procedurile democratice care funcționează la nivelul societății lor (aceasta însemnând inclusiv dreptul de a nu participa în anumite cazuri, din motive ce țin de conștiință sau de situație). Deciziile trebuie luate de majoritate, dar trebuie să fie asigurat și tratamentul corect și echitabil al minorităților de orice fel. Dreptatea socială, echitatea și egalitatea ar trebui să funcționeze la toate nivelurile societății. Statul de drept presupune ca toți membrii societății să fie tratați corect, echitabil, imparțial și la fel, în conformitate cu legile care se aplică tuturor.

ATITUDINI

O atitudine reprezintă orientarea mentală generală pe care o adoptă o persoană față de cineva sau ceva (de exemplu, o persoană, un grup, o instituție, o problemă, un eveniment, un simbol). Atitudinile au, de obicei, patru componente: o convingere sau opinie despre obiectul atitudinii, o emoție sau un sentiment față de obiect, o evaluare (pozitivă sau negativă) a obiectului și o tendință de a se comporta într-un anumit fel față de obiect.

■ DESCHIDEREA FAȚĂ DE ALTERITATE CULTURALĂ ȘI FAȚĂ DE ALTE CONvingERI, VIZIUNI ASUPRA LUMII ȘI PRACTICI

Deschiderea este o atitudine, fie față de alte persoane care sunt percepute ca având afilieri culturale diferite de cele proprii, fie față de viziuni asupra lumii, convingeri, valori și practici care diferă de cele proprii. Deschiderea implică sensibilitate față de diversitatea culturală, curiozitate și interes pentru a învăța despre alte orientări, afilieri culturale și alte viziuni asupra lumii, convingeri, valori și practici, precum și dispoziția de a amâna judecarea și neîncrederea în ceea ce este diferit și de a analiza propriile convingeri, valori și practici. Deschiderea presupune, de asemenea, disponibilitatea emoțională de căutare de oportunități pentru dezvoltarea de relații cu alții, care sunt percepuți ca fiind diferiți de sine.

■ RESPECTUL

Respectul este o atitudine de apreciere, recunoaștere și considerație față de cineva sau ceva (de exemplu, o persoană, o convingere, un simbol, un principiu, o practică). Un tip de respect care este deosebit de important în contextul unei culturi a democrației este respectul acordat altor persoane, care sunt percepute ca având afilieri culturale diferite sau convingeri, opinii sau practici diferite de cele proprii. Acest tip de respect nu impune minimalizarea sau ignorarea diferențelor propriu-zise, ce pot exista între sine și celălalt, care uneori pot fi semnificative și profunde, nici nu necesită aprobarea, adoptarea sau „convertirea” la ceea ce este respectat. În schimb, este o atitudine care implică aprecierea demnității și dreptului celeilalte persoane de a avea acele afilieri, convingeri, opinii sau practici, recunoscând și confirmând, în același timp, diferențele care există între sine și celălalt. Atitudinea de respect este necesară pentru a facilita interacțiunea democratică și dialogul cu alți oameni.

Totuși, respectul trebuie să aibă anumite limite: nu trebuie să se manifeste respect față de conținutul convingerilor și opiniilor sau stilurilor de viață și practicilor care încalcă demnitatea, drepturile omului și libertățile altora. Din perspectiva drepturilor omului, dreptul altei persoane la libertatea convingerilor trebuie să fie respectat întotdeauna, dar nu se poate acorda respect conținutului convingerilor care urmăresc să împiedice sau să încalce demnitatea, drepturile omului și libertățile fundamentale ale altora. În cazul convingerilor al căror conținut nu poate fi respectat, restricțiile se aplică nu dreptului de a avea convingerile respective, ci libertății de a manifesta acele convingeri, dacă astfel de restricții sunt necesare pentru siguranța publică, protecția ordinii publice sau protecția drepturilor și libertăților altora (a se vedea Articolul 9 din Convenția europeană a drepturilor omului).

Conceptul de „respect” reflectă mai bine decât conceptul de „toleranță” atitudinea care este necesară pentru o cultură a democrației. Toleranța poate, în unele contexte, să transmită conotația îndurării pur și simplu sau a împăcării cu starea de diferență și o atitudine de superioritate, de la cineva care tolerează la cineva sau ceva care este tolerat. Respectul se bazează pe recunoașterea demnității, drepturilor și libertăților celorlalți și a relației de egalitate între sine și ceilalți.

■ SPIRITUL CIVIC

Spiritul civic reprezintă o atitudine de solidaritate și datorie față de o comunitate sau de un grup social, dincolo de persoanele apropiate din familie sau grupul de prieteni. Există numeroase tipuri de grupuri care pot fi relevante în acest sens, de exemplu, oamenii care locuiesc într-o anumită zonă geografică (cum ar fi un cartier, un oraș, o țară, un grup de țări sau chiar întreaga lume, în cazul „comunității globale”), un grup bazat pe diferite criterii de apartenență (etnia, religia, preferința pentru anumite activități etc.) sau orice alt fel de grup social sau cultural căruia persoana simte că-i aparține. Fiecare persoană aparține unor grupuri multiple și poate avea spirit civic față de acestea. Desigur, spiritul civic se aplică, în cazul elevilor, în mod special în raport cu clasa din care fac parte și cu școala în care învață.

■ RESPONSABILITATEA

Responsabilitatea este o atitudine față de propriile acțiuni. Aceasta apare atunci când o persoană are obligația de a acționa într-un anumit mod și merită laude sau reproșuri, pentru că a acționat sau nu în acel mod. O persoană responsabilă are capacitatea să reflecteze la propriile acțiuni, să formuleze intenții despre modul de a acționa și să execute acțiunile pentru care a optat. Responsabilitatea poate necesita curaj, în măsura în care luarea unei atitudini pe bază de principii te poate impune să acționezi pe cont propriu, împotriva normelor comunității, sau să contești o decizie colectivă pe care o consideri greșită. Astfel, poate exista uneori o tensiune între spiritul civic și responsabilitatea morală.

■ AUTOEFICACITATEA

Autoeficacitatea este o atitudine față de sine. Aceasta implică încredere în propria capacitate de a întreprinde acțiuni necesare pentru a realiza anumite obiective. Această încredere necesită, la rândul său, convingerea că poți să înțelegi ceea ce se cere, să formulezi judecăți corespunzătoare, să selectezi metode potrivite pentru a realiza anumite sarcini, să depășești obstacole, să influențezi ceea ce se întâmplă în jurul tău.

■ TOLERANȚA LA AMBIGUITATE

Toleranța la ambiguitate reprezintă o atitudine față de situații în care este perceput un grad semnificativ de incertitudine și în care sunt posibile interpretări multiple, uneori chiar opuse sau incompatibile. Astfel, termenul *toleranță* trebuie înțeles aici, mai degrabă, în sensul său pozitiv, „de a accepta și a primi ambiguitatea”, decât în sensul negativ, de „a îndura sau de a se împăca cu ambiguitatea”. Astfel, toleranța la ambiguitate implică recunoașterea faptului că pot să existe perspective și interpretări multiple ale unei situații și că propria perspectivă poate să nu fie cu nimic mai bună decât perspectivele altora, acceptarea complexității, a contradicțiilor și a lipsei de claritate, precum și disponibilitatea de a-și asuma sarcini și atunci când există numai informații incomplete sau parțiale, printr-o abordare constructivă.

Este important să nu se confunde conceptul de „toleranță la ambiguitate” cu cel de „toleranță”, menționat în definiția respectului.

ABILITĂȚI

O abilitate reprezintă capacitatea de a pune în practică tipare complexe, bine organizate, de gândire sau de comportament, într-o manieră adaptivă, pentru a îndeplini un anumit scop sau obiectiv.

■ ABILITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE AUTONOMĂ

Abilitățile de învățare autonomă sunt abilitățile de care o persoană are nevoie pentru a desfășura, a organiza și a-și evalua activitatea de învățare, în funcție de nevoile proprii, într-o manieră dirijată de sine și după propriile reguli, fără a fi îndemnată de alții. Aceste abilități sunt importante pentru o cultură a democrației, fiindcă le oferă oamenilor posibilitatea să învețe singuri despre aspectele politice, civice și culturale ale vieții, apelând la surse multiple și diverse, la îndemână și nu numai, în loc să se bazeze doar pe agenți din mediul lor imediat, care să le ofere informații despre aceste probleme.

■ ABILITĂȚILE DE GÂNDIRE CRITICĂ ȘI ANALITICĂ

Abilitățile de gândire analitică sunt abilitățile necesare pentru a analiza materiale de orice fel (de exemplu, texte, argumente, interpretări, controverse, evenimente, experiențe), în mod sistematic și logic, prin acțiuni precum: descompunerea materialelor și elementelor constitutive; interpretarea

semnificației fiecărui element; examinarea elementelor în raport cu alte elemente; identificarea contradicțiilor și discrepanțelor; extragerea rezultatelor analizei pentru a formula concluzii logice și justificabile cu privire la întreg.

Abilitățile de gândire critică sunt abilitățile necesare pentru a evalua și a emite judecăți despre materiale de orice fel, prin acțiuni precum: evaluări în baza coerenței interne și a coerenței cu experiența și dovezile disponibile; judecăți cu privire la valabilitatea, exactitatea, acceptabilitatea, veridicitatea, adecvarea, utilitatea și/sau caracterul persuasiv al materialelor analizate; evaluarea ideilor preconceptuate și a motivelor celor care au creat materialele; elaborare de soluții alternative; estimarea argumentelor pro și contra; extragerea rezultatelor într-un mod organizat și coerent.

■ ABILITĂȚILE DE ASCULTARE ȘI OBSERVARE

Abilitățile de ascultare și observare sunt abilități necesare pentru a înțelege ce spun alți oameni și pentru a învăța din comportamentul altor oameni. Pentru a înțelege ce spun alți oameni, este nevoie de o ascultare activă – a fi foarte atent nu doar la ce se spune, ci și la cum se spune, prin tonul utilizat, volum, sonoritate, ritmul și fluența vocii, a fi atent și la limbajul corporal care însoțește vorbirea, în special la mișcările ochilor, expresiile feței și gesturi.

■ EMPATIA

Empatia reprezintă setul de abilități necesare pentru a înțelege și a se raporta la gândurile, convingerile și sentimentele altor oameni și a vedea lumea din perspectiva acestora. Empatia presupune capacitatea de a ieși din propriul cadru de referință psihologic și capacitatea de a percepe și de a înțelege cadrul de referință psihologic și perspectiva altei persoane. Această abilitate este fundamentală pentru înțelegerea afilierilor culturale, a viziunilor asupra lumii, convingerilor, intereselor, emoțiilor, dorințelor și nevoilor altor oameni.

■ FLEXIBILITATEA ȘI ADAPTABILITATEA

Flexibilitatea și adaptabilitate oferă posibilitatea adaptării într-un mod pozitiv la noutate și schimbare, la așteptările sociale sau culturale, la stilurile de comunicare și comportamentele altor oameni. Ele permit ajustarea tiparelor de gândire, simțire sau comportament ca răspuns la noi împrejurări neprevăzute, experiențe, întâlniri și informații. Flexibilitatea și adaptabilitatea, astfel definite, trebuie să fie distinse de adaptarea neprincipială sau oportunistă a comportamentului pentru beneficiul sau câștigul personal. De asemenea, ele trebuie distinse de adaptarea impusă cu forța din exterior.

■ ABILITĂȚILE LINGVISTICE, DE COMUNICARE ȘI PLURILINGVE

Abilitățile lingvistice, de comunicare și plurilingve sunt abilitățile necesare pentru a comunica eficient și adecvat cu alți oameni. Acestea includ, printre altele, capacitatea de exprimare a propriilor convingeri, opinii, interese și nevoi, explicând și clarificând idei, susținând, promovând, argumentând, judecând, discutând, dezbătând, convingând și negociind, capacitatea de a utiliza mai multe limbi sau variante de limbi, capacitatea de a se exprima cu încredere și fără agresiune, într-un mod care respectă demnitatea și drepturile altor persoane, capacitatea de a recunoaște diferite convenții de comunicare (verbală și nonverbală) și de a-și adapta și modifica propriul comportament la contextul cultural predominant, capacitatea de a adresa întrebări de clarificare într-un mod adecvat și sensibil și de a gestiona dificultățile în comunicare, de exemplu, cerându-le celorlalți să repete sau să reformuleze sau oferind reformulări, corectări sau simplificări ale comunicărilor proprii care au fost greșit înțelese, precum și capacitatea de a acționa ca mediator lingvistic în interacțiunile interculturale.

■ ABILITĂȚILE DE COOPERARE

Abilitățile de cooperare sunt abilitățile necesare pentru participarea alături de alții la activități, sarcini și acțiuni comune și se referă la exprimarea punctelor de vedere și a opiniilor în contextul unui grup, la încurajarea celorlalți membri ai grupului să-și exprime punctele de vedere și opiniile într-un astfel de context, ajungerea la un consens sau compromis în cadrul unui grup, stabilirea obiectivelor grupului și urmărirea lor, aprecierea potențialului și contribuției tuturor membrilor grupului, încurajarea și motivarea altor membri ai grupului, împărtășirea cunoștințelor, experienței sau expertizei relevante cu grupul.

■ ABILITĂȚILE DE GESTIONARE A CONFLICTELOR

Abilitățile de gestionare a conflictelor sunt abilitățile necesare pentru a aborda, gestiona și aplană conflictele într-un mod pașnic și se referă la reducerea sau prevenirea agresiunii și negativității și la crearea unui mediu în care oamenii să se simtă liberi să-și exprime diferitele opinii și preocupări fără frica de reprimare; recunoașterea diferențelor de putere și/sau statut ale părților aflate în conflict și luarea de măsuri pentru a reduce impactul posibil al unor astfel de diferențe asupra comunicării dintre acestea; gestionarea eficientă și reglarea emoțiilor; ascultarea și înțelegerea diferitor perspective ale părților implicate în conflicte; contracaraarea sau reducerea interpretărilor greșite; identificarea elementelor comune în baza cărora se poate construi un acord între părțile aflate în conflict; identificarea opțiunilor de aplanare a conflictelor și perfecționarea compromisurilor sau soluțiilor posibile.

CUNOȘTINȚE ȘI ÎNȚELEGERE CRITICĂ

Cunoștințele se referă la informațiile deținute pe o anumită temă. Termenul *înțelegere critică* este utilizat pentru a sublinia nevoia ca, în contextul proceselor democratice și interculturale, înțelegerea și aprecierea semnificațiilor asociate informațiilor să implice reflecția activă și evaluarea critică a ceea ce se înțelege și se interpretează.

■ CUNOȘTINȚELE ȘI ÎNȚELEGEREA CRITICĂ REFERITOARE LA SINE

Cunoașterea și înțelegerea critică a sinelui presupun cunoașterea și înțelegerea propriilor afilieri culturale, a propriei perspective asupra lumii, precum și a modului în care acestea influențează percepțiile, judecățile și reacțiile față de alte persoane. Aceasta include cunoașterea și înțelegerea supozițiilor și a ideilor preconcepute care stau la baza propriei perspective asupra lumii; conștientizarea propriilor emoții, sentimente și motivații, în special în contextele care presupun comunicarea și cooperarea cu alți oameni, precum și cunoașterea și înțelegerea limitelor propriei competențe și expertize.

■ CUNOȘTINȚELE ȘI ÎNȚELEGEREA CRITICĂ REFERITOARE LA LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Cunoașterea și înțelegerea critică a limbii și comunicării se referă la cunoașterea convențiilor de comunicare verbală și nonverbală acceptabile din punct de vedere social, valabile pentru limba folosită (limbile folosite), înțelegerea faptului că persoanele cu afilieri culturale diferite pot urma convenții de comunicare verbală și nonverbală diferite de cele proprii, care au sens din perspectiva lor, chiar și atunci când folosesc aceeași limbă, înțelegerea faptului că persoanele cu afilieri culturale diferite pot percepe semnificațiile comunicărilor în moduri diferite, înțelegerea impactului social și a efectelor diferitor stiluri de comunicare, inclusiv înțelegerea felului în care diferite stiluri de comunicare pot intra în conflict sau duce la o întrerupere a comunicării, înțelegerea felului în care limba se leagă de supoziții, idei preconcepute, percepții, convingeri și judecăți.

■ CUNOȘTINȚELE ȘI ÎNȚELEGEREA CRITICĂ REFERITOARE LA LUME

Cunoașterea și înțelegerea critică a lumii se referă, în cadrul modelului competențelor pentru cultură democratică, în special la următoarele aspecte:

- cunoștințe și înțelegere critică referitoare la politică și la legi (inclusiv la luarea deciziilor democratice, la nivel de clasă, școală și societate);
- cunoștințe și înțelegere critică referitoare la drepturile omului, inclusiv la drepturile copilului;
- cunoștințe și înțelegere critică referitoare la cultură (conceptul de „cultură” în general și impactul pe care îl au apartenențele culturale asupra oamenilor) și culturi (aspecte specifice referitoare la anumite grupuri culturale);
- cunoștințe și înțelegere critică referitoare la religii;
- cunoștințe și înțelegere critică referitoare la istorie;
- cunoștințe și înțelegere critică referitoare la mass-media;
- cunoștințe și înțelegere critică referitoare la economie, mediu și sustenabilitate.

Anumite aspecte ale acestor competențe se dezvoltă și la alte discipline, iar la disciplina Educație pentru societate trebuie avută în vedere dezvoltarea treptată, la diferite niveluri de profunzime, a acestor competențe, pe parcursul întregii perioade de studii, fără a fi necesar ca toate aspectele acestor competențe să fie abordate în timpul unui an școlar.

De asemenea, planificarea activităților de învățare și procesul de evaluare a elevilor trebuie să țină cont de faptul că aceste elemente de competență se dezvoltă în mod integrat, în diferite configurații, și nu separat, una câte una.

EVALUAREA ȘI DESCRIPTORII DE COMPETENȚĂ

Pentru fiecare din cele 20 de competențe din Cadrul de Referință al Competențelor pentru Cultură Democratică, Consiliul Europei a conceput și testat descriptori de competență, care au scopul:

- de a sprijini evaluarea nivelului actual de dezvoltare a fiecărei competențe al unei persoane sau al unui grup, pentru a identifica arii de dezvoltare ulterioară și nevoi de învățare sau pentru a stabili nivelul obținut după o perioadă de învățare;
- de a servi ca referință sau instrument pentru profesioniștii din domeniul educației în elaborarea, implementarea și evaluarea intervențiilor educaționale în contexte formale și non-formale.

Descriptorii sunt afirmații formulate pozitiv care se referă la un comportament observabil concret al unei persoane cu un anumit nivel de competență.

Există mai multe modalități prin care o persoană poate exprima, printr-un comportament observabil, gradul în care stăpânește orice competență. Totuși, existența unor comportamente validate ca indicând o anumită competență permite operaționalizarea competențelor și definirea activităților de învățare care să contribuie la dezvoltarea competențelor respective.

Folosirea descriptorilor de competență este strâns legată de observare. Realizată în mod regulat, observarea devine parte integrantă a procesului de predare-învățare. În viața lor profesională cotidiană, profesorii sunt observatori experimentați ai elevilor, chiar dacă nu întotdeauna sunt conștienți de felul în care observă și de ceea ce observă sau de felul în care procesează rezultatele acestei observări. Totuși, atunci când se observă comportamentul elevilor și se folosesc ca reper descriptorii, procesul trebuie să aibă un scop și să fie planificat cu grijă.

În acest context, trebuie luate în considerare câteva aspecte:

- Observarea trebuie să se realizeze astfel încât să nu perturbe procesul de învățare sau să îi facă pe elevi să se simtă incomod.

- Observarea trebuie să cuprindă o varietate de situații, incluzând răspunsul elevului la sarcini specifice, munca individuală din sala de clasă, interacțiunile cu profesorul și cu ceilalți colegi în timpul activităților comune, precum și comportamentul în timpul pauzelor, înainte și după lecții sau în timpul activităților extracurriculare.
- Deoarece într-o anumită situație este probabilă mobilizarea unui ansamblu de elemente ale modelului de competențe pentru cultură democratică, este necesară relaționarea comportamentelor cu un set de descriptori și nu doar cu un singur descriptor.
- Observarea trebuie să se concentreze asupra comportamentului verbal, paraverbal și nonverbal și să ia în considerare, pe lângă ceea ce se spune și se face, aspecte precum contactul vizual, atitudinile, exprimarea emoțiilor etc.
- Observarea comportamentului reflectat de un anumit descriptor nu trebuie să se bazeze doar pe prima impresie, pe convingeri, așteptări și preferințe personale ale profesorului sau pe vreun moment specific sau activitate specifică. O anumită manifestare a unui comportament poate fi și accidentală sau generată de factori de care profesorul nu este conștient, în vreme ce lipsa manifestării unui comportament poate fi rezultatul faptului că elevului nu i s-a dat șansa de a manifesta acel comportament.

Observarea comportamentului bazată pe descriptori este un instrument eficace pentru diagnosticarea decalajelor de învățare, făcând posibilă elaborarea de planuri personalizate bine direcționate și folosirea adecvată a strategiilor de diferențiere și/sau susținere a elevilor în procesul de învățare graduală.

Faptul că un elev nu manifestă într-o situație educațională comportamentul ilustrat de descriptor nu este suficient pentru a concluziona că acesta are un nivel mai scăzut de competență. Se poate ca în această situație specifică, la momentul respectiv, comportamentul să nu fi fost vizibil, însă în alte circumstanțe elevul ar putea fi capabil să manifeste comportamentul relevant.

Utilizarea descriptorilor permite, datorită faptului că aceștia sunt formulați în termeni pozitivi, să se identifice ceea ce pot face elevii, iar absența comportamentelor trebuie să orienteze intervențiile viitoare, nu să fie utilizată pentru a-i eticheta negativ.

Metodologia de evaluare la disciplina Educație pentru societate prevede pentru fiecare an de studii un set de descriptori bazați pe descriptorii din Cadrul de referință al Consiliului Europei și identificați în raport cu unitățile de competență și cu activitățile de învățare sugerate. Prezentul ghid arată cum poate fi integrat în mod concret procesul de predare-învățare cu cel de evaluare în baza acestor descriptori.

PROIECTAREA ȘI REALIZAREA LECȚIILOR

■ IMPORTANȚA CENTRĂRII PE DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR

În proiectarea și realizarea lecțiilor, se pornește de la competențele specifice vizate prin unitatea de conținut respectivă. Conținuturile specifice, enumerate în curriculum la fiecare unitate de învățare, sunt conținuturi *recomandate*. Ele nu sunt obligatorii și nu trebuie luate ca atare. Ele trebuie analizate și văzute în ansamblu, servind în calitate de sursă de inspirație pentru lecții, dar nu să fie o transpunere directă a acelor elemente. O lecție poate să vizeze mai multe elemente enumerate într-o unitate de conținut sau un element se poate regăsi în mai multe lecții. Aceste elemente de conținut sunt simple sugestii. Centrarea trebuie să se facă pe competențe și unitățile de învățare.

Este important să existe **o conexiune clară între competențele pentru cultură democratică, unitățile de învățare, descriptori și activități**. În realizarea activităților la clasă, trebuie să se țină cont de competențele care se urmăresc a fi dezvoltate și de descriptorii selectați pentru identificarea dezvoltării lor. De asemenea, obiectivele lecțiilor trebuie să țină cont de competențele care

urmează a fi dezvoltate. Obiectivele nu trebuie să fie numeroase, deoarece nu este real să ne așteptăm ca în 45 de minute să realizăm multe obiective. Recomandăm maximum trei obiective.

Este important ca modul de gândire și de realizare la clasă a activității să fie **centrat pe competențe**, nu pe conținuturi. Această abordare reprezintă o schimbare față de modul în care s-au desfășurat activitățile educative în trecut, o schimbare de paradigmă, o schimbare a modului de gândire și de acțiune.

■ ITINERARII DIDACTICE PARTICULARIZATE PENTRU FIECARE CLASĂ

Acest ghid urmărește să vă ofere oportunitatea de a crea **itinerarii didactice particularizate**. Respectând structura temelor la fiecare clasă și parcurgând cele patru unități de învățare la temele indicate, modul de parcurgere poate fi diferit de la o clasă la alta, ținând cont de:

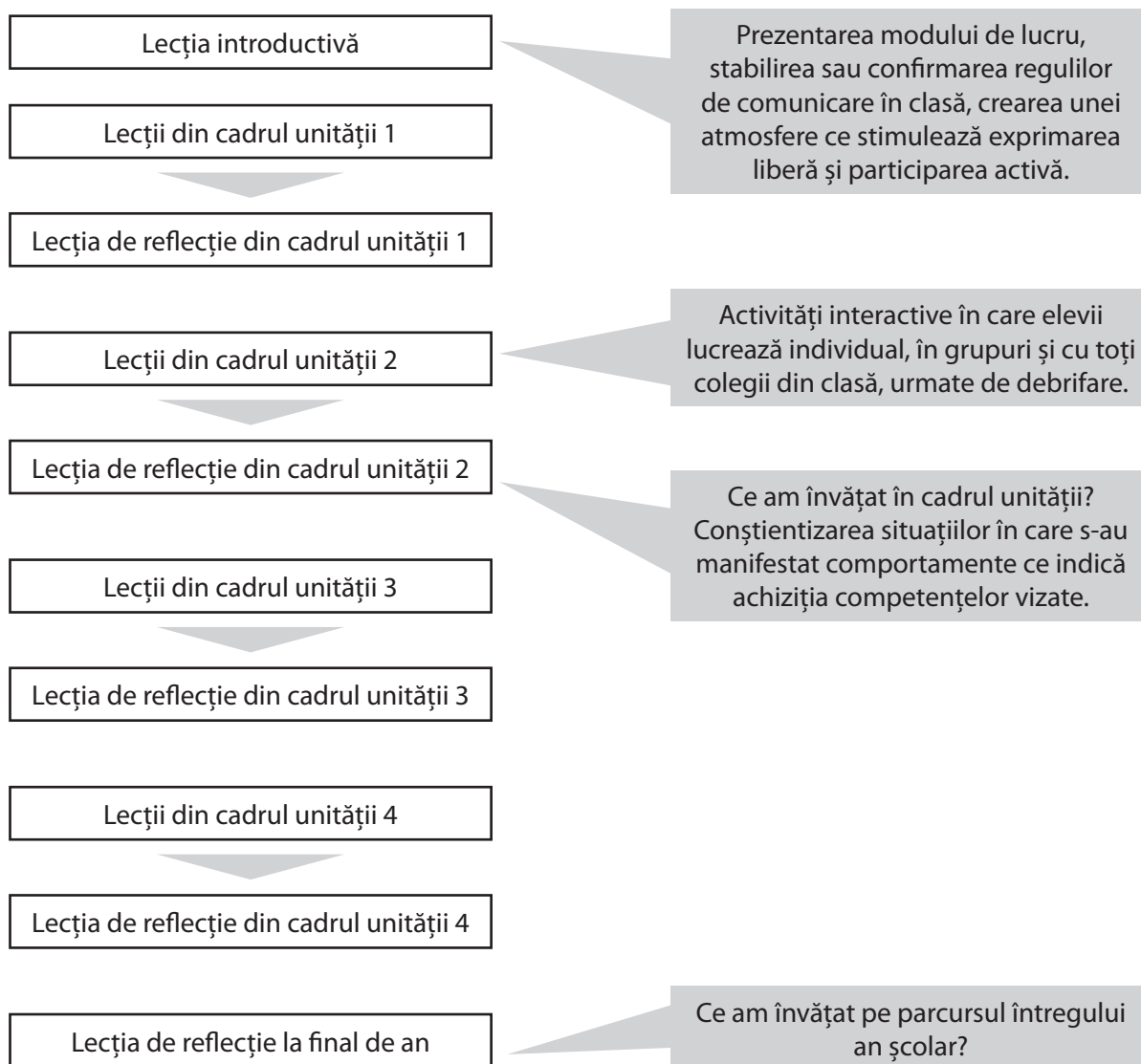
- nevoile și interesul elevilor;
- contextul local;
- preferințele și interesul profesorilor.

În ghid veți găsi exemple de activități care să permită generarea acestui itinerar particularizat. Cele patru unități de învățare nu trebuie să fie parcurse într-un număr egal de ore. În funcție de complexitatea lor, unele unități pot fi mai scurte, altele, mai lungi. La anumite clase, este posibil să fie potrivită abordarea unei teme pe o durată mai mare de timp, pentru a asigura dezvoltarea competențelor vizate.

■ STRUCTURA PROCESULUI DIDACTIC PE PARCURSUL UNUI AN ȘCOLAR

Având în vedere cele spuse mai sus, în acord cu metodologia de evaluare prin descriptori la Educație pentru societate, prezentul ghid propune structurarea procesului didactic pe parcursul unui an școlar după cum urmează:

- lecție introductivă, în cadrul căreia să fie pregătiți elevii pentru implicarea activă în procesul de învățare și să fie creat un cadru adecvat pentru desfășurarea cu succes a lecțiilor;
- lecțiile corespunzătoare fiecărei unități de învățare, finalizate cu o lecție dedicată exclusiv reflecției pentru unitatea de învățare respectivă;
- lecție finală de reflecție, care încheie fiecare an școlar.

Avem, așadar, trei niveluri de reflecție, diferite, dar complementare, incluse în proces:

- reflecția de la finalul diferitor activități de învățare;
- lecția de reflecție de la finalul unității de învățare, în timpul căreia elevii conștientizează și exprimă ceea ce au învățat în cadrul setului de lecții respectiv;
- lecția de reflecție la final de an școlar, ce permite rememorarea întregii experiențe de învățare și completarea conștientizării competențelor dezvoltate, cu accent pe articularea între diferite unități de învățare.

Procedând în acest fel, se asigură atât climatul necesar pentru aplicarea principiilor de învățare recomandate, bazate pe interacțiune și reflecție, cât și un proces de evaluare a elevilor eșalonat și repartizat în mod echilibrat pe durata anului școlar.

Astfel, lecția introductivă familiarizează elevii și cu modul în care se realizează evaluarea, iar lecțiile centrate pe reflecție, la final de unitate de învățare și la final de an școlar, reprezintă surse foarte importante de informații pentru evaluare.

A treia unitate de învățare din cadrul acestui ghid este dedicată unei activități de învățare bazată pe proiect, desfășurându-se pe parcursul mai multor lecții, cu legătură între ele. Mai multe detalii metodologice privind planificarea și realizarea activității de învățare bazată pe proiect sunt disponibile

la începutul unității respective. Includerea unității date pe această poziție în planificarea anuală, deși în curriculum ea figurează la final, nu este obligatorie, dar este bazată pe mai multe argumente. Astfel, în primul rând, această organizare a procesului didactic ține cont de structura anului școlar, de poziția vacanțelor. În al doilea rând, experiența în domeniu a altor țări arată că realizarea acestei activități la finalul anului școlar presupune o serie de riscuri privind asigurarea unei calități înalte a procesului, inclusiv cu partea de reflecție. În fine, dar nu în ultimul rând, se arată astfel în mod concret cum se pot transpune prevederile curriculumului în planificarea didactică în mod flexibil și conform nevoilor elevilor, cu scopul dezvoltării competențelor acestora.

RISCURI CARE TREBUIE EVITATE

În cadrul acestei secțiuni vor fi colectate aspecte asupra cărora profesorii trebuie să reflecteze în mod deosebit, pentru a evita efectele negative, nedorite sau devierea de la principiile menționate în curriculum și în metodologia de evaluare. În continuare, sunt prezentate câteva exemple de astfel de riscuri.

- Rolul casetei cu informații – aceasta este doar pentru profesor și are scopul de a oferi informații generale cu privire la tema abordată, pe care profesorul trebuie să le cunoască, dar ele nu trebuie prezentate ca atare elevilor. Profesorul nu trebuie să le citească elevilor sau să ceară acestora să citească ceea ce este menționat în caseta cu informații. Desigur, anumite elemente vor fi menționate la momentul potrivit, în timpul lecției, sau se vor regăsi în concluziile formulate de elevi în urma activității din cadrul lecției, dar dacă ar fi citite de către profesor, ar corespunde unei abordări centrate pe conținuturi, nu pe competențe.
- Anticiparea sau forțarea concluziilor – rolul profesorului este să ghideze elevii, printr-o serie de întrebări, să ajungă la anumite concluzii, dar acestea nu trebuie forțate și nici nu trebuie comunicate elevilor de către profesori. Elevii nu trebuie să răspundă la întrebări gândindu-se ce ar aștepta profesorul să răspundă, ci exprimând în mod sincer și autentic ceea ce cred, iar profesorul trebuie să încurajeze exprimarea deschisă și liberă a opiniilor elevilor. Dacă elevii nu ajung la concluziile așteptate de profesor, soluția nu este ca profesorul să formuleze aceste concluzii, ci să adreseze întrebări suplimentare sau chiar să adapteze demersul didactic, pentru a reveni asupra aspectelor respective.
- Implicarea neechilibrată a elevilor – o tendință firească a profesorilor este de a-i implica în cadrul lecțiilor mai mult pe elevii care sunt mai ușor dispuși să se implice și care sunt, în general, obișnuiți cu un astfel de rol. În cadrul lecțiilor introductive și apoi pe tot parcursul activităților, se va insista asupra importanței implicării tuturor elevilor și a găsirii celor mai potrivite modalități care să permită fiecărui elev să participe activ, să-și exprime opiniile și să-și dezvolte competențele.
- Focalizarea pe calitatea produselor elevilor – la unele activități, elevii realizează diferite produse. Conținutul acestor produse reflectă, desigur, anumite competențe ale elevilor și acest lucru trebuie să fie luat în considerare de către profesor. Cu toate acestea, cel mai important este procesul în urma căruia a fost realizat produsul și este posibil ca în urma realizării unui produs ce poate fi considerat ca nefiind de bună calitate, elevii să fi manifestat în mod semnificativ anumite competențe. Acest lucru poate rezulta atât în urma observării comportamentelor elevilor pe parcursul diferitor sarcini activități, cât și în cadrul reflecției asupra procesului prin care au trecut.
- Teama de a nu finaliza evaluarea – în special în contextul primelor contacte cu metodologia de evaluare bazată nu pe testarea cunoștințelor elevilor, ci, în principal, pe observarea comportamentelor acestora, unor profesori poate să le fie frică de faptul că nu vor avea suficient timp și spațiu pentru a observa la toți elevii comportamentele corespunzătoare descriptorilor. Acest lucru îi poate determina să reducă focalizarea asupra calității procesului didactic și să genereze frustrări la nivelul elevilor. În realitate, atât observarea, cât și numeroasele momente de reflecție în care elevii sunt solicitați să revină asupra unor situații din cadrul lecțiilor și să explice ce au făcut și de ce au făcut anumite lucruri asigură suficiente oportunități pentru a obține informațiile necesare pentru evaluarea competențelor tuturor elevilor.

- Tendința de a evita activitățile care presupun mișcarea elevilor și organizarea clasei în mod diferit – uneori, activitățile care presupun mișcare (de exemplu, ridicarea elevilor în picioare sau plimbarea lor prin sala de clasă) pot părea consumatoare de timp (sau generatoare de haos), însă studiile în domeniul educației arată că mișcarea, schimbarea locurilor, schimbarea interlocutorilor îi ajută pe elevi să-și păstreze atenția mai mult timp, să fie mai implicați în activități și să înțeleagă mai bine ceea ce se discută în cadrul lecției. O sală de clasă organizată în stil clasic, cu mese aliniate pe rânduri, cu fața spre tablă, sistem conceput pentru activități centrate pe transmiterea de informații de la profesor la elevi, nu este potrivită pentru realizarea de activități în care elevii interacționează între ei, pentru a-și dezvolta diversele competențe vizate de disciplina Educație pentru societate. Cercetările din domeniul științelor educației arată că modul de organizare a spațiului în care se realizează activitățile de învățare influențează raportarea elevilor la procesul didactic. Astfel, o sală de clasă organizată în stil clasic stimulează pasivitatea elevilor și receptivitatea la ceea ce spune sau scrie pe tablă profesorul. O sală de clasă organizată în cerc sau într-o altă formă, care să le permită elevilor să-și vadă bine toți colegii, stimulează participarea activă și atenția la ceea ce spun colegii. De asemenea, activitățile de lucru în grupuri se desfășoară mult mai bine, dacă elevii dintr-un grup șed confortabil, față în față, decât dacă li se cere unor elevi să se întoarcă spre elevii de la masa din spatele lor, pentru a forma un grup. Așadar, dacă este posibilă deplasarea meselor, este foarte importantă reorganizarea sălii de clasă în așa mod încât aceasta să constituie un spațiu în care elevii să se vadă unii pe alții, să poată lucra în grupuri de patru-șase persoane și să se poată mișca. Desigur, prima dată când se încearcă o astfel de schimbare, este foarte posibil să se piardă mult timp, să fie unii elevi reticenți sau pasivi și, din cauza aceasta, există o mare tentație de a abandona, pe viitor, acest demers. Experiența mai multor profesori care au trecut prin astfel de situații arată că în scurt timp elevii se adaptează la noua situație și pregătesc sala de clasă în modul solicitat înainte de începerea orei. Dacă mesele sunt fixe, este important să găsiți o soluție cât mai bună, care poate fi, de exemplu, desprinderea lor, organizarea lecției în alt spațiu etc.

EVALUAREA DEMERSULUI DIDACTIC

Aplicând la clasă sugestiile de activități didactice prezentate în secțiunile următoare ale acestui ghid, profesorii, treptat, vor dobândi o serie de experiențe valoroase, care pot reprezenta o sursă esențială pentru dezvoltarea profesională ulterioară.

Pentru ca aceste experiențe acumulate să devină resurse pentru învățare și evoluție profesională, este utilă realizarea în mod conștient a unui proces de reflecție.

Astfel, după realizarea unei lecții, dar și la finalul unei unități de învățare sau la final de an școlar, profesorii pot reflecta, atât individual, cât și în colaborare cu alți colegi, asupra activității realizate și a modului în care, pe viitor:

- pot fi ajustate, corectate sau eliminate elementele care, în practică, s-au dovedit a fi inadecvate sau ineficiente în susținerea dezvoltării competențelor vizate;
- poate fi extinsă utilizarea unor strategii didactice și a modalităților de acțiune care s-au dovedit a fi utile și care au avut impact pozitiv asupra elevilor.

Este important ca reflecția să aibă în vedere ambele dimensiuni de mai sus și să nu se centreze doar pe ceea ce nu a funcționat corespunzător și trebuie schimbat.

Concluziile acestui proces de reflecție pot fi uneori aplicate imediat, de exemplu, prin ajustarea demersului didactic la aceeași lecție cu o altă clasă de elevi sau la lecția următoare cu aceeași clasă, sau, pe termen mai lung, la următoarele unități de învățare, sau în următorii ani școlari.

Acest proces poate deveni parte a practicii didactice obișnuite și va contribui la dezvoltarea competențelor profesorilor și la susținerea reciprocă între profesorii care predau disciplina Educație pentru societate. Dat fiind faptul că urmărim dezvoltarea la elevi a competențelor pentru cultură democratică, este important și pentru profesori să-și utilizeze și dezvolte abilitățile de învățare autonomă, responsabilitatea și abilitățile analitice și de gândire critică în raport cu propria activitate profesională.

Unitatea de învățare I: Deciziile modelează identitatea

LECȚIA INTRODUCȚIVĂ

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valorizarea diversității culturale	- Susține ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate. - Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevetele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – identifice și să exprime în mod clar propriile așteptări și temeri legate de activitățile viitoare, dezvoltând abilități de gestionare constructivă a acestora;
- O2 – demonstreze abilități de colaborare eficientă, lucrând în perechi și grupuri pentru atingerea obiectivelor stabilite și împărțind idei și resurse;
- O3 – contribuie la stabilirea și respectarea regulilor de conviețuire și comunicare în cadrul clasei sau al grupului, participând activ la negocieri și având în vedere nevoile și perspectivele celorlalți membri ai comunității educaționale.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a grupului de elevi/eleve:** individual, în perechi, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** prezentarea, discuția, exercițiul de ascultare, harta intereselor.

Resurse didactice: fișe de lucru

Surse: COMPASS, Educație pentru drepturile omului, manual pentru tineri, volumul I (<https://www.agenda21.org.ro/download/compass1.pdf>).

Timp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

Informațiile din această casetă sunt destinate exclusiv cadrelor didactice și nu trebuie prezentate elevilor, având scopul de a oferi cadrelor didactice un context mai amplu pentru înțelegere.

La lecția introductivă, se face prezentarea unităților de învățare care vor fi studiate în anul I de studii, a finalităților stipulate în curriculum, a descriptorilor de competență și a modalității de desfășurare a procesului de evaluare.

De asemenea, această lecție le va oferi elevilor/elevetele oportunitatea de a colabora în perechi și în grupuri, pentru a experimenta modul în care se va lucra la majoritatea lecțiilor. Modul în care sunt concepute lecțiile de la această disciplină necesită o implicare activă din partea elevilor/elevetele. Din acest motiv, este foarte important ca din prima lecție elevii/elevetele să înțeleagă importanța acestei implicări și să o practice.

Profesorul acordă mult timp elevilor/elevetele ca să comunice unii cu alții și să simtă impactul participării lor asupra întregii clase. Conținutul este mai puțin important la această lecție, centrarea fiind pe proces. În timpul lecției, se evită impunerea sau sugestia directă a regulilor, în schimb se încurajează elevii/elevetele să ia decizii și să stabilească reguli în mod autonom. Rolul profesorului este de a ghida procesul și de a oferi explicații și îndrumare atunci când este necesar, facilitând astfel învățarea și dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare ale elevilor/elevetele.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

■ ACTIVITATEA 1 „SĂ NE CUNOAȘTEM” (10 MIN.)

1. Cadrul didactic începe lecția prin prezentarea succintă, inclusiv aspecte profesionale și personale relevante pentru a facilita o atmosferă de deschidere și conectare.
2. Cadrul didactic îi îndeamnă pe elevi/eleve să formeze perechi cu colegii/colegele cu care au interacționat mai puțin de la începutul anului școlar. După o discuție scurtă în perechi, fiecare elev/elevă își prezintă colegul sau colega de pereche, menționând doar numele și două caracteristici semnificative despre persoana respectivă.

Debrifarea activității

- Cum ați decis cu cine să faceți pereche pentru această discuție?
- Ce emoții v-au provocat când ați ascultat pe cineva vorbind despre voi?
- Ați descoperit informații interesante sau neașteptate despre colegii/colegele voștri/voastre în timpul acestor prezentări?

Cadrul didactic poate afirma că se va strădui să utilizeze numele dorite de elevi/eleve, dar e posibil să aibă nevoie de ajutorul lor, pentru a și-l aminti.

■ ACTIVITATEA 2 „CONTINUĂ, EU ASCULT” (15 MIN.)

1. Cadrul didactic împarte clasa în grupuri a câte 5-6 persoane, stabilind câte un vorbitor, un ascultător și un observator pentru fiecare grup.

Vorbitorii au la dispoziție două minute pentru a-și exprima punctele de vedere personale cu privire la tema „Toți oamenii sunt egali”. Aceste comentarii pot fi bazate pe o carte citită, pe o știre recentă din presă sau de la televizor, ori pe opiniile proprii ale elevilor/elevelor.

Ascultătorii trebuie să urmărească cu atenție comunicarea vorbitorului și să se asigure că au înțeles despre ce problemă este vorba, de ce este vorbitorul interesat de aceasta și care este punctul său de vedere.

Observatorii au rolul de a monitoriza cu atenție capacitatea de ascultare activă a ascultătorului, fără a participa la discuție. Ei trebuie să asiste atent la conversație și să amâne oferirea feedback-ului pentru îmbunătățire până când le vine rândul.

2. Cadrul didactic, după două minute, anunță că timpul a expirat și îi cere observatorului să ofere feedback. Apoi, rolurile sunt inversate, astfel încât fiecare participant să aibă ocazia să fie vorbitor, ascultător și observator.

3. Cadrul didactic ghidează și monitorizează desfășurarea activității, asigurându-se că fiecare participant beneficiază de oportunitatea de a se implica în toate rolurile.

Debrifarea activității

- Cum v-ați simțit când v-ați exprimat ideile și sentimentele pe subiectul discutat? Ați găsit util să vorbiți cu persoane care au ascultat activ?
- Cum a fost experiența voastră ca ascultător? Ați avut dificultăți în a nu interveni sau în a nu da opinii?
- Ce sentimente v-au provocat perspectivele celorlalți participanți? Au fost asemănătoare cu ale voastre sau v-au provocat să gândiți diferit?
- Ce strategii v-au ajutat să ascultați activ și să vă concentrați pe ce spuneau ceilalți?
- Cum ați reacționat la feedback-ul primit după discuție? L-ați găsit util și constructiv?
- Ce lecții ați învățat din această experiență și cum le-ați folosi pentru a îmbunătăți comunicarea și ascultarea pe viitor.

■ VARIANTA DE ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „HARTA INTERESELOR”

Fiecare elev/elevă primește o coală de hârtie și este invitat să deseneze o hartă a intereselor și pasiunilor sale. Pe harta respectivă, elevii/elevele pot marca lucruri precum hobby-uri, sporturi preferate, cărți sau filme preferate, locuri preferate de vacanță, lucruri pe care le iubesc să facă în timpul liber etc. După ce toți elevii au terminat de desenat harta lor, acestea pot fi expuse în clasă sau grupate într-un panou de afișat.

Elevii/elevele sunt încurajate/încurajați să circule prin clasă și să observe hărțile intereselor colegilor lor. În timpul acestui proces, pot lua notițe despre lucrurile pe care le au în comun cu alți colegi/colege sau despre lucruri care îi surprind și îi intrigă.

După ce au avut suficient timp pentru a observa hărțile intereselor, elevii/elevele se pot așeza într-un cerc și pot fi invitați să împărtășească ceea ce au văzut despre colegii/colegele lor și să discute despre similitudinile și diferențele dintre interesele lor.

■ ACTIVITATEA 3 „PREZENTAREA MODULUI DE LUCRU” (10 MIN.)

1. Cadrul didactic le explică elevilor/elevelor modalitatea de lucru în cadrul disciplinei *Educație pentru societate* pe tot parcursul anului școlar, punând accent pe următoarele aspecte:

- Elevii/elevele vor dezvolta competențe esențiale pentru a deveni cetățeni activi și responsabili. Vor învăța nu doar informații noi, ci și cum să le aplice în viața de zi cu zi, să colaboreze cu colegii și să adopte multiple perspective pentru a înțelege lumea într-un mod complex;
- Lecțiile vor fi interactive, iar succesul lor va depinde de participarea activă a tuturor elevilor/elevelor;
- Rolul cadrului didactic va fi acela de facilitator al activităților, în timp ce elevii/elevele vor fi implicați în analiză, discuție și reflecție, pentru a înțelege subiectele în profunzime;
- Multe activități vor presupune lucrul în grupuri de diferite dimensiuni, iar contribuția fiecărui elev/elevă în cadrul grupului va fi primordială;
- Vor exista situații în care elevii/elevele vor avea opinii diferite și vor învăța să le exprime respectuos;
- Evaluarea elevilor/elevelor nu se va baza pe note obținute la teste sau examinări orale, ci pe observarea comportamentului și a participării lor în timpul activităților, precum și pe răspunsurile oferite în cadrul activităților de reflecție.

2. Cadrul didactic prezintă succint cele patru module care vor fi abordate în acest an școlar, inclusiv detalii despre tema care va implica realizarea unui proiect comun al clasei. În această unitate de învățare bazată pe proiect, se va solicita o implicare și mai mare din partea elevilor/elevelor, iar activitatea se va încheia cu un produs final care va reflecta munca întregii clase.

■ ACTIVITATEA 4 „REGULILE CLASEI” (10 MIN.)

Dacă clasa are deja reguli stabilite, acestea vor fi evaluate pentru a identifica cele care sprijină procesul descris de cadrul didactic. Dacă este necesar, elevii/elevele pot adăuga reguli noi.

Dacă nu există un set de reguli ale clasei, acum se va iniția procesul de elaborare a regulilor, care va continua și după această lecție. Elevii/elevele sunt încurajați să propună reguli care să asigure succesul activităților interactive din cadrul disciplinei.

Cadrul didactic notează propunerile pe tablă sau pe hârtie, urmând ca acestea să fie transcrise ulterior pe o foaie afișată în clasă. În funcție de contextul clasei, poate fi util ca elevii/elevele să poată formula propuneri și în mod anonim, de exemplu, pe bilețele puse într-o cutie sau utilizând un instrument electronic.

Procesul de elaborare a regulilor va rămâne deschis, elevii/elevetele având oportunitatea să le discute și să le completeze pe parcursul activităților viitoare.

Debrifarea activității

- Care sunt cele mai importante reguli pentru un mediu de învățare și respect în clasă?
- Cum pot fi clarificate sau îmbunătățite regulile pentru a fi mai ușor de înțeles și respectat?
- Ce beneficii aduce respectarea regulilor și cum contribuie la o atmosferă de încredere și colaborare?
- Ce strategii ar putea ajuta la promovarea respectării activă a regulilor clasei?
- Cum ar putea elevii să participe la stabilirea sau revizuirea regulilor clasei pentru a le face mai relevante?
- Ce resurse suplimentare ar fi necesare pentru a asigura respectarea regulilor?

Reflecție și feedback

- Care a fost cel mai interesant aspect al acestei lecții pentru tine și de ce?
- Ce aspect ai considerat cel mai dificil în cadrul acestei lecții și cum ai gestionat această dificultate?
- Care a fost cea mai surprinzătoare descoperire pe care ai făcut-o în timpul acestei lecții și de ce a fost surprinzătoare pentru tine?
- Ce aspecte ale acestei lecții crezi că te vor ajuta să-ți dezvolti abilitățile și să înțelegi mai bine subiectul?
- Dacă ai avea ocazia să modifici ceva în această lecție pentru a o face mai eficientă sau mai interesantă, ce ai schimba și de ce?

EXTINDERE

Elevii/elevetele au sarcina să informeze părinții despre modul de lucru la disciplina *Educație pentru societate* și despre regulile stabilite împreună cu colegii/celele.

LECȚIA 1. IDENTITATEA MEA

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Abilități	
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – recunoască elementele care alcătuiesc identitatea personală, inclusiv cele native și cele dobândite în timpul vieții;
- O2 – înțeleagă cum se formează identitatea și cum poate fi schimbată în timp;
- O3 – exprime părerea despre diversitatea umană.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a grupului de elevi/eleve:** individual, în perechi, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** „Steaua identității”, brainstorming, discuția dirijată.

Resurse didactice: foi de hârtie, carioci/pixuri, tabelul „Aspectele identității înnăscute și dobândite” (opțional), Fișa-ghid „Cine sunt EU?”.

Surse: COMPASS, Educație pentru drepturile omului, manual pentru tineri, vol. II (<https://www.agenda21.org.ro/download/compass1.pdf>).

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

În cadrul acestei lecții, elevii/elevele vor avea ocazia să reflecteze asupra diferitelor aspecte ale identității lor personale. Prin intermediul activității „Stea identității”, fiecare elev/elevă va descrie diverse elemente care îi definesc identitatea. Chiar dacă forma stelelor și numărul de raze pot fi similare între elevi/eleve, semnificația lor va fi unică pentru fiecare. Pe fiecare rază a stelei, elevii/elevele vor indica aspecte precum: *nume, vârstă, gen, naționalitate, rol în familie, religie, experiențe de voluntariat sau muncă, preferințe muzicale, hobby-uri, sporturi, lucruri pe care le apreciază și lucruri pe care nu le apreciază etc.*

De asemenea, elevii/elevele sunt încurajați/încurajate să identifice și alte aspecte ale identității lor care nu sunt enumerate în exemplele anterioare. În cazul în care elevii/elevele întâmpină dificultăți în descrierea identității lor, profesorul poate oferi sprijin, folosind exemplele prezentate mai sus.

În timpul acestei activități, elevii/elevele vor fi încurajați/încurajate să identifice atât aspectele comune, cât și cele unice ale identității lor. Cadrul didactic va promova diversitatea pentru a preveni orice tendințe de izolare sau segregare bazate pe caracteristici specifice cum ar fi etnia, religia sau caracteristicile fizice. Pe durata activității, elevii/elevele vor completa un tabel în care vor nota aspectele înnăscute și cele dobândite în timpul vieții lor. Cadrul didactic va facilita discuții în care elevii/elevele vor observa că unele aspecte ale identității lor ar putea să se regăsească în ambele categorii din tabel, cum ar fi naționalitatea, genul, religia sau aspectul fizic.

Elevii/elevele sunt încurajați/te să reflecteze asupra complexității și a fluidității identității lor. Cadrul didactic îi sprijină pe elevi/eleve să înțeleagă identitatea dintr-o perspectivă constructivistă: identitatea nu este statică, ci este în continuă construcție și modificare pe tot parcursul vieții. Înțelegerea identității nu se limitează la naționalitate, ci include o serie de aspecte cu care o persoană se identifică și care pot evolua în timp, în funcție de interacțiunile cu alții, mediu, educație și alegerile făcute în viață. La finalul activității, elevii/elevele trasează concluziile din discuțiile avute și identifică aspectele identității pe care doresc să le exploreze și să le dezvolte în viitor. Cadrul didactic trebuie să fie atent la dinamica clasei și poate să ajusteze întrebările sau sarcinile propuse în funcție de nevoile și interesele elevilor.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATEA „CINE SUNT EU” (15 MIN.)

1. Cadrul didactic invită elevii/elevele:

- să gândească individual și să ofere răspunsuri scrise la întrebarea „Cine sunt eu?”.
- se prezintă fișa (Fișa-ghid „Cine sunt EU?”). (5 min.)
- să selecteze cel puțin opt aspecte din descrierea pe care au elaborat-o și pe care le consideră cele mai importante sau mai valoroase.
- să creeze o reprezentare vizuală a identității lor, folosind un model precum „Stea identității” cu opt colțuri, „Floarea identității” cu opt petale sau „Soarele identității”. Pe fiecare colț, petală sau rază, elevii/elevele scriu unul dintre aspectele alese ale identității lor.
- să discute cu colegii/colegele lor despre aspectele prezentate în „Stea identității”. Aceste discuții se desfășoară în perechi, iar atunci când elevii/elevele identifică un aspect comun, ei notează numele colegului lor în dreptul razei respective. Pe parcursul discuțiilor cu mai mulți colegi/colege, este posibil ca unele aspecte să fie comune pentru mai multe persoane, în timp ce altele rămân unice pentru fiecare individ. (10 min.)

VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „EXPOZIȚIE DE IDENTITATE”

1. Îndrumăm elevii/elevele să facă o listă a cel puțin zece aspecte care definesc identitatea lor. Aceste aspecte pot include, dar nu sunt limitate la: originea culturală, pasiunile, valori, aspirații, experiențe de viață importante, calități personale etc.
 2. Cadrul didactic încurajează elevii/elevele să creeze un panou expozițional care să reflecte aceste aspecte ale identității lor. Elevii/elevele pot folosi imagini, cuvinte, desene sau alte elemente creative pentru a ilustra fiecare aspect în parte.
 3. Elevii/elevele sunt invitați să împărtășească panourile lor cu clasa sau cu alte clase, în cadrul unei expoziții. În timpul prezentării, fiecare elev/elevă poate explica mai detaliat aspectele incluse și modul în care acestea contribuie la identitatea sa personală.
 4. După prezentări, încurajăm elevii/elevele să discute între ei despre aspectele pe care le-au observat în panourile colegilor lor și să ofere feedback constructiv reciproc.
- Această activitate ar putea stimula discuții interesante și ar putea oferi oportunitatea elevilor/elevelor de a se cunoaște mai bine și de a-și împărtăși experiențele și perspectivele unii cu alții.

Debrifarea activității

- A fost ușor sau greu să descrieți aspectele identității voastre?
- Ați folosit toate aspectele din lista inițială pentru „Steaua identității”? Cum ați selectat cele mai relevante?
- Care aspecte ale identității au fost menționate cel mai des de colegi/colege?
- Ce informații noi ați aflat despre colegi/colege în timpul exercițiului?
- Ați avut mai multe sau mai puține aspecte comune cu colegii/colegele decât v-ați așteptat?
- Dacă ați desena steaua într-un alt context, cu participanți din alte țări, ați alege aceleași aspecte sau altele? De ce?

ACTIVITATEA 2 „ASPECTELE IDENTITĂȚII ÎNNĂSCUTE ȘI CELE DOBÂNDITE” (15 MIN.)

Cadrul didactic invită elevii/elevele:

- să lucreze individual și să identifice aspectele identității care sunt înnăscute și cele dobândite. Elevii/elevele înregistrează aspectele într-un tabel. (3 min.)

Aspectele înnăscute	Aspectele dobândite pe parcursul vieții
---------------------	---

Debrifarea activității (8 min.)

- Cine definește identitatea unei persoane și cum contribuie ceilalți la acest proces?
- Credeți că schimbările într-un aspect al identității influențează și alte aspecte?
- Percepția noastră despre propria identitate corespunde cu modul în care suntem văzuți de ceilalți?
- Este identitatea statică sau se schimbă pe parcursul vieții? De ce?

Reflecție și feedback (13 min.)

- Care a fost cel mai interesant aspect al activităților de astăzi despre identitatea ta și de ce?
- Care aspecte ale identității tale ți s-au părut cele mai relevante?
- Cum au contribuit activitățile de astăzi la înțelegerea propriei identități?

- Ai descoperit ceva nou despre tine în timpul exercițiilor?
- Cum crezi că o înțelegere mai profundă a identității tale îți va influența relațiile cu ceilalți?
- Ce lecții ai învățat și cum le vei aplica pentru ați dezvolta identitatea în viitor?

EXTINDERE

Cadrul didactic îi încurajează pe elevi/eleve să reflecteze și să discute cu părinții, prietenii sau alte persoane apropiate despre aspectele identității pe care doresc să le dezvolte în continuare. Elevii/elevele sunt încurajați să identifice cel puțin trei aspecte. Acestea pot include dorința de a învăța mai multe limbi străine, de a urma o anumită carieră, de a deveni expert într-un anumit domeniu, de a avea un comportament mai plăcut cu cei din jur etc. (2 min.)

FIȘA-GHID NR.1 „CINE SUNT EU?”

Eu sunt (calități morale) _____

Eu sunt (caracteristici fizice) _____

Eu sunt (abilități intelectuale, fizice, sociale) _____

Eu sunt (roluri pe care mi le asum în familie, clasă, comunitate) _____

Eu sunt (apartenență la un grup social – etnie, confesiune, hobby) _____

Eu sunt (altceva) _____

FIȘA-GHID NR.2 „CINE SUNT EU?”

1. Care sunt cele mai importante aspecte ale identității tale?

2. Cum te-ai descrie în câteva cuvinte?

3. Care sunt valorile tale fundamentale?

4. Ce pasiuni și interese te definesc?

5. Care sunt experiențele de viață care te-au influențat cel mai mult?

6. Care este rolul familiei tale în definirea identității tale?

7. Care sunt obiectivele și aspirațiile tale în viață?

8. Cum te raportezi la valorile culturale și tradițiile tale?

9. Cum influențează educația și mediul social identitatea ta?

LECTIA 2. EU ÎN PERCEPȚIA ALTORA-UNIC ȘI DIFERIT

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Auto-eficacitate	- Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat. - Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități de rezolvare a conflictelor	- Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos. - Îi ajută pe ceilalți să determine cum să ajungă la un acord.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.

Competențe specifice	Descriptori
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – Examineze critic percepțiile și opiniile despre identitatea personală;
- O2 – Recunoască și aprecieze unicitatea și diversitatea fiecărei persoane din clasă;
- O3 – Investigheze influența percepțiilor altora asupra propriei identități și a modului în care suntem percepuți (rasă, gen, etnie, religie etc.);
- O4 – Reflecteze asupra formării identității proprii;
- O5 – Promoveze comunicarea deschisă și respectuoasă pentru a împărtăși perspective și a dezvolta abilități de ascultare și înțelegere reciprocă.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, frontal.
- **Metode și procedee didactice:** discuția-reflecție ghidată, jocul „Două adevăruri și o minciună”.

Resurse necesare: imagine, computer/telefonul mobil cu conexiune la internet

Surse: filmulețul „O lecție de viață” <https://www.youtube.com/watch?v=LuG0lxCsUi8>

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

Cadrul didactic ar putea începe lecția subliniind diversitatea clasei și unicitatea fiecărui elev/elevă din clasă. De asemenea ar putea evidenția că fiecare elev/elevă aduce propriile talente, interese și perspective în discuții, iar acest lucru este ceva de încurajat și de valorizat.

Cadrul didactic ar putea sublinia că imaginea de sine a fiecărui elev/elevă este formată de experiențele de viață, relațiile interpersonale și feedback-ul social, iar diversitatea este o parte naturală a umanității. Cadrul didactic încurajează acceptarea și respectul pentru diversitatea umană, subliniind că aceste diferențe ne pot îmbogăți și ne pot oferi oportunități de învățare și creștere personală. De asemenea încurajează elevii/elevele spre comunicarea deschisă, activitățile în comun și socializarea ca modalități de a ne cunoaște și completa reciproc în cadrul clasei.

Diversitatea înseamnă a fi diferit și cu toți suntem diferiți din momentul în care ne naștem. Nu avem o opțiune sau puterea de decizie de a fi sau a nu fi diferiți. Acolo unde avem două sau mai multe persoane, avem diversitate. Diferențele dintre noi pot ține de vârstă, etnie, gen, abilități fizice, naționalitate, orientare sexuală, educație, stare civilă, religie, experiențele de viață pe care le-am trăit și care ne-au influențat. Cunoștințele, abilitățile sau felul de a gândi ne caracterizează diferit ca personalitate în cadrul unui grup.

E bine să acceptăm opinia altor persoane și unicitatea lor, deoarece așa demonstrăm respectul pentru diversitatea umană. Faptul că suntem unici și diferiți nu ne împiedică să stabilim relații pozitive cu cei din jur. Dimpotrivă, aceste diferențe ne pot face să fim mai bogați, mai valoroși, mai interesați unul pentru altul, iar prin comunicare directă, activități în comun și socializare ne putem descoperi și completa reciproc

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATEA „VIZIONAREA FILMULEȚULUI „O LECȚIE DE VIAȚĂ” (10 MIN.)

1. Cadrul didactic invită elevii/elevele:

- să împărtășească câteva aspecte care îi fac unici și diferiți de ceilalți colegi;
- să spună ce cred despre această imagine?
- să vizioneze filmulețul „O lecție de viață”:
<https://www.youtube.com/watch?v=LuG0lxCsUi8>

Debrifarea activității

- Ce mesaj transmite filmulețul vizionat?
- Cum contribuie diferențele și unicitatea prezentate în film la îmbogățirea experienței umane?
- Cum influențează experiențele de viață și mediul social percepția noastră despre noi și despre ceilalți?
- Cum putem promova diversitatea și acceptarea în comunitatea noastră?
- Cum putem folosi perspectivele unice ale fiecăruia pentru a crea un mediu mai inclusiv și respectuos?
- Ce înseamnă să ne simțim confortabil în propria piele și cum putem ajuta pe ceilalți să își dezvolte o imagine de sine pozitivă?
- Ce lecții din filmul vizionat le putem aplica în viața de zi cu zi?

— JOCUL „DOUĂ ADEVĂRURI ȘI O MINCIUNĂ” (10 MIN.)

Elevii/elevele scriu două adevăruri și o minciună despre ei înșiși. Colegii/colele ghicesc care dintre afirmații este falsă. Jocul ajută la descoperirea aspectelor interesante despre fiecare, iar fiecare elev/elevă trebuie să poată prezenta afirmațiile. Dacă timpul sau numărul de elevi/eleve este prea mare, activitatea se poate face în grupuri mici.

Debrifarea activității

- Care a fost cel mai dificil aspect al jocului pentru tine?
- Ai fost surprins de răspunsurile colegilor/colelelor?
- Cum te-a ajutat acest joc să te cunoști mai bine pe tine și pe ceilalți?
- Cum poate acest joc să ajute la construirea unor relații mai bune în clasă?
- Ce am învățat din acest joc și cum aplicăm aceste lecții în viața de zi cu zi?

■ **VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „COLAJUL IDENTITĂȚII” (10 MIN.)**

Elevii/elevele sunt încurajați să creeze un colaj vizual sau o prezentare PowerPoint care să reprezinte aspecte importante ale identității lor, inclusiv pasiuni, interese, familie, cultură și aspirații, pentru a le oferi elevilor/elevelor oportunitatea de a reflecta asupra modului în care se definesc pe sine și cum sunt percepuți de ceilalți. Colajele realizate sunt apoi prezentate colegilor, de exemplu sub forma unei expoziții.

Debrifarea activității

- Care sunt cele mai importante aspecte ale identității tale incluse în colaj și de ce?
- Cum influențează pasiunile tale modul în care te percepi și ești perceput?
- Ce ai învățat despre tine realizând acest colaj?
- Cum reflectă colajul modul în care vrei să fii perceput?
- Ce vrei să îți amintești despre tine când te uiți la acest colaj în viitor?

■ **STUDIUL DE CAZ**

„Navigând prin labirintul instituției de învățământ: Experiența unui elev în căutarea identității și apartenenței” (10 min.)

Maya provine dintr-un mic oraș de provincie și este prima din familia sa care merge la colegiu. Ea se confruntă cu o serie de provocări, inclusiv adaptarea la un mediu urban necunoscut, gestionarea sarcinilor academice riguroase și navigarea prin relațiile sociale complicate ale vieții de colegiu.

În ochii colegilor săi, Maya poate fi percepută diferit în funcție de grupurile sociale din care face parte. Pentru unii, ea poate fi văzută ca o "nou-venită" sau "provincia", în timp ce pentru alții, ea ar putea fi admirată pentru curajul și ambiția sa de a merge la o instituție de învățământ departe de casă. Această diversitate de percepții externe poate avea un impact semnificativ asupra stimei de sine și a încrederii lui Maya în propriile sale abilități. Ea se confruntă adesea cu îndoieli și insecurități în legătură cu propriile sale valori și identitate în fața presiunilor sociale și a așteptărilor celor din jur.

Cu toate acestea, pe măsură ce trece timpul, Maya își începe călătoria de auto-descoperire și de afirmare a identității sale personale. Ea începe să își exploreze interesele, să își formeze prietenii autentice și să își găsească vocea în comunitatea de pe campus.

Experiența lui Maya în instituția de învățământ ilustrează complexitatea și provocările pe care le întâmpină mulți elevi în căutarea identității și a apartenenței. În ciuda percepțiilor externe și a presiunilor sociale, este important ca fiecare individ să își afirme unicitatea și să își găsească propriul său loc în lumea academică și în comunitatea de colegiu.

Debrifarea activității

- Cum influențează percepția colegilor asupra lui Maya modul în care se simte și se comportă?
- Care sunt factorii care cauzează incertitudine și insecuritate în privința identității lui Maya?
- Ce strategii ar putea folosi Maya pentru a-și construi încrederea în sine?
- Care sunt beneficiile și provocările de a fi perceput ca „nou-venit” într-un mediu urban?
- Cum poate Maya să-și echilibreze explorarea identității personale cu cerințele sociale ale mediului instituțional?
- Ce învățăminte poate oferi această poveste altor elevi/eleve care trec printr-o tranziție similară?

Reflecție și feedback (14 min.)

- Cum v-a influențat discuția despre ce vă face unici față de ceilalți?
- Ce aspecte ale identității voastre v-au surprins în timpul activității?
- Cum vă simțiți în legătură cu propria percepție și cu cum sunteți văzuți de ceilalți?
- Care a fost cea mai valoroasă lecție despre diversitate și unicitate?
- Cum credeți că această activitate va influența modul în care vă raportați la identitatea voastră și la ceilalți în viitor?
- Aveți sugestii pentru îmbunătățirea acestei discuții în viitor?

EXTINDERE

Scrisoare către sine (1 min.)

Elevii/elevele pot fi îndrumați să scrie o scrisoare către sine în viitor „Eu unic, eu diferit”, în care să-și exprime aspirațiile, valorile și obiectivele personale legate de identitatea lor.

LECȚIA 3. DECIZIILE ȘI IDENTITATEA**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Auto-eficacitate	- Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat. - Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Cunoștințe	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevetele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – identifice deciziile personale și ale altora care au influențat identitatea lor;
- O2 – înțeleagă efectele pe termen scurt și pe termen lung ale deciziilor asupra identității lor;
- O3 – expună argumente care evidențiază importanța anumitor decizii anterioare în formarea identității lor.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, frontal, în echipe.
- **Metode și procedee didactice:** discuția ghidată, brainstorming, completarea unui formular.

Resurse didactice: Fișa 1. „Axa timpului și a deciziilor care au format identitatea” (o coală mare, pe tablă; pot fi multiplicare fișe pentru fiecare elev/elevă sau elevii/elevetele trebuie să aibă foi pentru a o desena), cartonașe cu indicarea alegerilor/deciziilor. Cadrul didactic pregătește în prealabil 12-15 cartonașe, pe care sunt scrise câte o alegere/decizie luată de cadrul didactic sau de alte persoane pe parcursul vieții (sau desenează și scrie pe tablă).

Surse: Elizabeth M. Cristopher, Larry E. Smith. Leadership training, Kogan Page Ltd, 1993
[\(https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-4/part-1/unit-1/lesson-2/\)](https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-4/part-1/unit-1/lesson-2/).

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

În cadrul acestei lecții, cadrul didactic creează situații pentru a ajuta elevii/elevele să înțeleagă legăturile dintre identitate și deciziile luate de ei înșiși sau de alte persoane.

Lecția prevede organizarea a două activități principale:

1. o activitate de „încălzire” și lărgirea percepției privind identitatea personală;
2. identificarea diferitor alegeri realizate în trecut – atât de către elevi/eleve, cât și de alte persoane – și analiza impactului acestor alegeri asupra formării identității.

Pentru succesul lecției, este necesară crearea unui mediu de încredere, deoarece elevii/elevele vor fi puși în situații în care vor reflecta asupra unor evenimente care, posibil, le-au provocat emoții puternice. Elevii/elevele ar trebui să decidă ce informații personale pot fi prezentate grupului. În acest sens, este salutar dacă cadrul didactic ar demonstra deschidere pentru împărtășirea unor aspecte din viața personală: înainte de oferirea sarcinii de identificare a deciziilor care au format identitatea, profesorul le va prezenta elevilor exemple de decizii din viața proprie, plasând în grafic cartonașe cu diferite decizii luate de el. În cazul în care cadrul didactic nu dorește să prezinte deciziile personale, va studia viața (biografia) unei persoane, de dorit cunoscute pentru elevi/eleve, și va prezenta deciziile acestei persoane în graficul plasat pe tablă.

- Identitatea este formată nu doar de alegerile noastre personale, ci și de deciziile luate de alte persoane din viața noastră, precum părinții, profesorii sau politicienii;
- Unele decizii pot avea un impact imediat și vizibil, în timp ce altele pot avea un efect mai subtil și mai greu de observat;
- Odată cu înaintarea în vârstă, numărul și impactul deciziilor luate de o persoană pot crește, contribuind la formarea identității sale;
- Alegerile noastre individuale contribuie la modelarea noastră ca personalități unice și individuale.

Cadrul didactic îi încurajează pe elevi/eleve să discute cu persoanele din apropiere despre deciziile luate în trecut de acestea. Întrebările despre motivele care au stat la baza alegerilor lor vor ajuta elevii/elevele să înțeleagă că deciziile sunt adesea influențate de valori diferite. Această temă va fi explorată mai în profunzime în următoarea lecție.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

■ ACTIVITATEA „DISCUȚII”

1. Cadrul didactic explică elevilor/elevelor că vor participa la câteva activități care îi vor ajuta să reflecteze asupra propriei identități și să înțeleagă procesul de formare a acesteia în urma deciziilor luate atât de ei, cât și de alte persoane. (2 min.)

2. Cadrul didactic invită elevii/elevule să: (10 min.)

- formeze grupuri din câte cinci-șase persoane;
- discute și să răspundă la următoarele două întrebări, prezentând alegerile lor și motivele care stau la baza acestora:

a) Dacă ar putea alege orice profesie sau loc de muncă din lume, ce ar alege fiecare dintre ei și de ce?

b) Dacă ar putea locui în orice țară sau oraș din lume, unde ar alege să locuiască fiecare dintre ei și de ce?

Aceste instrucțiuni încurajează elevii/elevule să-și exprime preferințele și să-și susțină alegerile, astfel contribuind la înțelegerea modului în care deciziile pot influența identitatea personală. (6 min.)

Debrifarea activității (5-7 min.)

- Cum ați perceput procesul de luare a deciziilor? A fost ușor sau dificil să faceți alegerile respective?
- După ce ați prezentat argumentele, ați simțit nevoia să modificați decizia inițială? De ce?
- Cum credeți că alegerile ar modifica propria identitate dacă le-ați pune în aplicare?
- Care sunt exemple de alegeri care au avut un impact semnificativ asupra identității voastre?
- Cum ar fi diferită identitatea voastră dacă ați fi crescut într-un alt mediu cultural sau social?
- Cum ar fi influențată identitatea voastră dacă ați fi ales o altă carieră?
- Ce alte aspecte ale vieții pot influența identitatea noastră?

Această discuție ar putea necesita mai mult timp, deoarece implică implicarea activă și personală a elevilor/elevule în răspunsurile la cele două întrebări. Este crucial să li se acorde elevilor/elevule timp suficient pentru a-și exprima opiniile, chiar dacă acest lucru necesită ajustarea altor activități planificate. Nu este esențial să se ajungă la o concluzie imediată, ci este important să li se comunice elevilor/elevule că subiectul identității și al alegerilor personale va fi explorat în detaliu în lecțiile viitoare. Astfel, comentariile, întrebările sau aspectele mai complexe semnalate de către elevi/eleve în timpul discuției pot fi notate și vor fi abordate în activitățile de reflecție din lecțiile ulterioare.

Concluzie

Cadrul didactic generalizează că identitatea persoanei se formează sub influența alegerilor realizate pe parcursul vieții de către însăși persoana sau de către alte persoane.

Cadrul didactic prezintă un grafic (Fișa 1, pe o coală de hârtie de dimensiuni mari) sau îl desenează direct pe tablă, împărțindu-l în două părți: partea de sus reflectă alegerile personale, în timp ce partea de jos reflectă alegerile altor persoane care au influențat identitatea. (3 min.)

ACTIVITATEA „GRAFICUL ALEGERILOR ȘI IDENTITĂȚII” (10 MIN.)

Cadrul didactic distribuie elevilor/elevule copii ale (Fișei 1) și le propune sarcina de a analiza și reflecta asupra graficului prezentat, pentru a înțelege cum alegerile personale și ale altor persoane influențează identitatea. Elevii/elevule completează propriul grafic, reflectând asupra deciziilor care definesc identitatea lor, atât cele personale, cât și cele ale altor persoane care le-au influențat, incluzând cel puțin 10 decizii. Fiecare elev/elevă va decide ce informații să includă în grafic.

Elevii/elevule prezintă graficile.

Debrifarea activității

- A fost ușor să identificați alegerile? Care dintre ele au fost mai ușor de recunoscut: cele proprii sau ale altora?
- Predomină în grafic alegerile proprii sau cele făcute de alții?
- Dacă ați putea schimba o alegere din trecut, care ar fi aceea și de ce?
- Care alegeri influențează cel mai mult identitatea voastră: cele proprii sau ale altora?
- Care alegere a avut cel mai mare impact asupra identității voastre?
- Cum crește numărul alegerilor pe măsură ce înaintați în vârstă?
- Care este influența alegerilor importante, cum ar fi regimul alimentar sau alegerea partenerului de viață?

Reflecție și feedback (15 min.)

- Care a fost cel mai important lucru învățat astăzi despre cum deciziile ne influențează identitatea?
- Cum reflectă deciziile voastre cine sunteți ca persoană?
- Ce impact au deciziile voastre asupra modului în care vă percepeți?
- Ați observat vreun tipar în alegerile voastre și cum vă influențează acestea identitatea?
- Ce ați descoperit despre voi înșivă în această discuție?
- Aveți întrebări legate de tema deciziilor și identității pe care doriți să le discutăm?

EXTINDERE

Cadrul didactic le propune elevilor/elevelor să discute cu o persoană apropiată despre deciziile luate în trecut: cum au influențat ele viața persoanei respective? De ce au fost luate anumite decizii? (1 min.)

FIȘA 1. „AXA TIMPULUI ȘI A DECIZIILOR CARE AU FORMAT IDENTITATEA”**Alegerile mele****Alegerile altor
oameni**

LECȚIA 4. VALORILE CARE STAU LA BAZA DECIZIILOR

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – parcurgă etapele procesului de luare a deciziilor;
- O2 – argumenteze importanța analizei multiplelor aspecte care ar putea influența o decizie;
- O3 – identifice și să recunoască valorile fundamentale care ghidează deciziile și acțiunile;
- O4 – distingă avantajele și dezavantajele diferitelor metode de luare a deciziilor.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în grupuri mici, în plen.
- **Metode și procedee didactice:** analiza studiului de caz, discuția reflexivă.

Resurse didactice: Fișa 1. Valorile și comportamentul, Fișa 2. Etapele procesului decizional. Fișa 3. Studii de caz cu ghid pentru analiză.

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

La această lecție, se creează situații pentru a facilita înțelegerea diversității modalităților de luare a deciziilor. Elevii/elevele vor analiza atât experiența personală, cât și un studiu de caz. Activitățile presupun lucrul în echipe.

Cadrul didactic va evidenția că lista de valori prezentată în Fișa 1 nu este completă și îi încurajează pe elevi să identifice și alte valori. De asemenea, subliniază că importanța unor valori poate varia în funcție de context și îi îndeamnă pe elevi să identifice care valoare este prioritară în situația dată.

În timpul lecției, se prezintă un model de luare a deciziilor, însă se subliniază că acest model nu este singurul și că elevii/elevele decid liber dacă îl vor folosi în continuare sau nu.

Cadrul didactic îi poate încuraja pe elevi să exploreze și alte modele de luare a deciziilor. De asemenea se poate alege varianta potrivită pentru fiecare clasă din cele două opțiuni de desfășurare a procesului educațional și din cele două studii de caz prezentate.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATEA „DISCUȚII”

Cadrul didactic îi îndeamnă pe elevi/eleve să mediteze individual timp de un minut asupra procesului lor de luare a deciziei de a continua studiile la colegiu, abordând diferite aspecte. (Întrebările de mai jos sunt afișate pe tablă).

- Cine v-a influențat să continuați studiile la această instituție?
- Ce v-a determinat să alegeți o instituție profesional-tehnică?
- Cum ați evaluat opțiunile de instituții de învățământ disponibile?
- Ce rol au avut rezultatele anterioare în decizia de a alege această instituție?
- Ați luat în considerare alte alternative, cum ar fi școlile profesionale sau universitățile?
- Care au fost principalele aspecte analizate când ați comparat avantajele și dezavantajele instituției?

Debrifarea activității

- Fiecare dintre voi a luat în considerare toate aspectele prezentate pe tablă?
- În timpul discuțiilor, ați identificat și alte aspecte? Dacă da, care au fost acestea?
- Ce aspecte sunt considerate utile în procesul de luare a deciziilor?
- Care sunt factorii care contribuie la sentimentul de satisfacție în legătură cu deciziile luate?

Pornind de la răspunsurile elevilor/elevelor, cadrul didactic evidențiază faptul că deciziile sunt luate în conformitate cu una sau mai multe valori importante pentru fiecare dintre noi. Chiar și în situațiile în care deciziile par a fi luate rapid, valorile noastre sunt cele care ne orientează. (3 min.)

Cadrul didactic distribuie Fișa 1 „Lista de valori”, sau prezintă lista de valori pe tablă/slide, apoi îi îndeamnă pe elevi/eleve să identifice în două minute valorile care i-au ghidat în alegerea de a continua studiile la colegiu. După ce elevii/elevele lucrează individual, cadrul didactic îi încurajează să prezinte în echipele lor valorile pe care le-au identificat. (7 min.)

Cadrul didactic repartizează Fișa 2 (Etapale procesului decizional) și explică esența etapelor în baza unui exemplu concret (din experiența personală) sau utilizează altă situație autentică pentru elevi/eleve, apoi elevii/elevele analizează un caz, în baza fișei propuse. Cazul poate fi unul din cele două

cazuri prezentate în Fișa 3 sau un alt caz, identificat de cadrul didactic/elev/elevă. Elevii/elevele au sarcina de a citi/asculta cazul și de a lua o decizie, urmând etapele procesului decizional. Se lucrează în grupuri formate din câte patru-cinci elevi/eleve. (12 min.)

Cadrul didactic încurajează elevii/elevele să prezinte deciziile conform întrebărilor stabilite în ghidul de lucru. O echipă începe prin prezentarea răspunsului la prima întrebare, iar apoi celelalte echipe completează sau, în cazul unor răspunsuri diferite, își prezintă propriile observații. Acest proces continuă pe măsură ce fiecare echipă prezintă răspunsurile la întrebările următoare, iar celelalte echipe oferă completări sau răspunsuri proprii, în funcție de situație.

Debrifarea activității

- Cum ați perceput procesul de luare a deciziilor? L-ați considerat ușor, dificil, util sau inutil? De ce?
- Credeți că ar fi posibil să aplicăm această metodă fără a omite vreo etapă? Ce ar putea rezulta în acest caz?
- Cum ați colaborat în echipă? Opiniile membrilor echipei au fost similare sau diferite?
- Dacă au existat opinii divergente, cum ați reușit să ajungeți la un consens?
- În ce situații din viața reală credeți că ar fi utilă aplicarea acestui algoritm?

Reflecție și feedback (15 min.)

- Ați observat vreo diferență între valorile voastre și decizia pe care ați luat-o? Dacă da, cum ați gestionat-o?
- Cum credeți că valorile voastre ar putea influența deciziile viitoare legate de carieră sau alte aspecte ale vieții?
- Cum ați putea alinia mai bine deciziile voastre viitoare cu valorile personale?

EXTINDERE

Încercați să aplicați toate etapele procesului decizional pentru una din provocările actuale pentru voi. De exemplu: alegerea cursului opțional; alegerea programului pentru vacanță; alegerea programului pentru o zi de odihnă etc. (1 min.)

FIȘA 1. „LISTĂ DE VALORI”

Listă de valori

Adevăr	Credință	Succes	Onoare
Ambiție	Curaj	Dragoste	Pace
Armonie	Curiozitate	Echitate	Prietenie
Autodisciplină	Onestitate	Familie	Profesionalism
Bogăție	Onoare	Fericire	Responsabilitate
Carieră	Statut social	Libertate	Putere
Confort	Pace	Loialitate	Succes
Corectitudine	Putere	Onestitate	Sănătate

FIȘA 2. „ETAPELE PROCESULUI DECIZIONAL”

Etapa 1. Identificarea problemei sau a situației: Primul pas este să recunoaștem nevoia de a lua o decizie și să definim clar problema sau situația cu care ne confruntăm.

Etapa 2. Colectarea informațiilor: După ce problema este identificată, urmează să adunăm toate informațiile relevante și să cercetăm opțiunile disponibile pentru a lua o decizie în cunoștință de cauză.

Etapa 3. Identificarea criteriilor de evaluare: Este important să stabilim criteriile care vor fi folosite pentru a evalua și compara opțiunile disponibile. Aceste criterii pot varia în funcție de natura deciziei și de preferințele individuale.

Opțiunea 1		Opțiunea 2	
Avantaje și consecințe pozitive	Dezavantaje și consecințe negative	Avantaje și consecințe pozitive	Dezavantaje și consecințe negative

Etapa 4. Generarea opțiunilor: Pasul următor este să generăm diverse opțiuni sau alternative posibile pentru soluționarea problemei sau pentru luarea unei decizii. Valori posibile: sănătatea, familia, prietenii, reputația, studiile, cariera, bunăstarea, dragostea, adevărul, curiozitatea, corectitudinea, onoarea, puterea, responsabilitatea etc.

Etapa 5. Evaluarea și compararea opțiunilor: Folosind criteriile stabilite anterior, evaluăm fiecare opțiune în parte și le comparăm pentru a determina care ar fi cea mai potrivită sau eficientă.

Etapa 6. Alegerea și implementarea deciziei: După ce am evaluat opțiunile și am decis care este cea mai bună, luăm decizia finală și o implementăm în practică.

Etapa 7. Monitorizarea și revizuirea deciziei: În final, este important să monitorizăm rezultatele deciziei luate și să fim deschiși să o revizuim și să o ajustăm, dacă este necesar, pe baza feedback-ului și a schimbărilor în circumstanțe.

FIȘA 3. CAZURI PENTRU ANALIZĂ

Studiul de caz „Vacanța cu provocări”

În timpul unei veri pline de oportunități, familia lui Gheorghe se pregătește să celebreze nunta de aur a bunicilor. Evenimentul adună întreaga familie, inclusiv unchiul Andrei, care a fost plecat în Italia pentru o perioadă îndelungată. Gheorghe speră că unchiul său îi va putea oferi oportunități de muncă în străinătate. Între timp, Gheorghe primește o invitație de la prietenul său Mihai pentru a petrece câteva zile la o bază de odihnă, proprietatea tatălui lui Mihai. Ambele evenimente coincid și Gheorghe se confruntă cu decizia de a alege între ele. Părinții îi spun lui Gheorghe că este matur și că decizia îi aparține.

Ghidul pentru analiza cazului:

- Care este provocarea principală în acest caz?
- Ce opțiuni are Gheorghe pentru a rezolva problema?
- Care sunt avantajele și dezavantajele fiecărei opțiuni?
- Care valori sunt în conflict în această situație?
- Care ar putea fi decizia lui Gheorghe și de ce?
- Cum ar putea afecta decizia lui Gheorghe relațiile cu familia și prietenii?
- Ce posibile consecințe pe termen lung ar avea fiecare opțiune asupra viitorului lui Gheorghe?

Studiul de caz „Oferta de lucru”

Petru lucrează la un atelier de reparații auto. Într-o seară, maistrul i-a oferit o sumă generoasă pentru a efectua un lucru urgent: să demonteze complet un automobil și să îl descompună în piese. Mașina se află într-un garaj dintr-un sat învecinat și lucrul trebuie să fie completat până dimineața. În timp ce ia în considerare oferta, Petru își amintește că a auzit despre două furturi recente de automobile în zona lor.

Ghidul pentru analiza cazului:

- Care este dilema principală cu care se confruntă Petru în acest caz?
- Ce opțiuni are Petru pentru a rezolva situația și care sunt consecințele fiecărei alegeri?
- Ce valori sunt în conflict în această situație pentru Petru?
- Cum ar putea fi afectată relația lui Petru cu maistrul său și cu colegii, indiferent de decizia luată?
- Ce informații suplimentare ar putea ajuta pe Petru să ia o decizie bine fundamentată?

Demersul didactic**— VARIANTA ALTERNATIVĂ**

1. Cadrul didactic formează grupuri de câte cinci-șase persoane și le propune elevilor/elevelor să identifice situațiile din experiența lor sau a altor persoane care ilustrează diferite modalități de luare a deciziilor (lista modalităților se afișează pe tablă/slide): (3 min.)

- decizia luată spontan;
- decizia luată prin tragere la sorți;
- decizia luată din obișnuință;
- decizia în care dorința inițială a fost modificată benevol, sub influența anumitor factori, cu toate că persoana a avut puterea de a realiza dorința inițială;
- decizia în care persoana își modifică dorința inițială din cauza lipsei de putere de a rezista influenței altor factori.

2. Cadrul didactic le oferă elevilor/elevelor posibilitatea să prezinte situațiile în funcție de modalitățile de luare a deciziilor. Fiecare grup expune un singur tip de situație, iar ceilalți elevi/eleve pot aduce completări.

Debrifarea activității (10 min.)

- Care modalitate de luare a deciziilor folosiți cel mai des și de ce?
- Credeți că o modalitate de luare a deciziilor este mai eficientă decât altele? De ce?
- Cum influențează contextul alegerea modului de luare a deciziilor?
- Ce aspecte ale deciziilor luate vă oferă satisfacție?
- Sunteți de acord cu ideea că deciziile corecte sunt cele care reflectă valorile personale?

Cadrul didactic generalizează că orice decizie ne satisface atunci când ea este luată în conformitate cu una sau mai multe valori importante pentru fiecare dintre noi.

Cadrul didactic distribuie listele de valori (Fișa 1) grupurilor și îi încurajează pe elevi/eleve să identifice valorile care au ghidat deciziile în situațiile pe care le-au discutat anterior. Elevii/elevele prezintă valorile identificate din lista furnizată și își susțin argumentele. (6 min.)

Cadrul didactic împarte grupurilor Fișa 2 (Etapale procesului decizional) și explică fiecare etapă folosind un exemplu concret din experiența personală sau o altă situație autentică. Apoi, elevii/elevele sunt încurajați/încurajate să analizeze un caz folosind etapele propuse. Cazul poate fi unul dintre

cele două prezentate în Fișa 3 sau poate fi ales de către cadrul didactic/elev. Elevii/elevele citesc sau să ascultă cazul și urmează să analizeze etapele procesului decizional în grupuri de cinci/șase persoane. (12 min.)

Cadrul didactic propune echipelor să prezinte argumentele în felul următor: Echipa A prezintă problema cu care se confruntă eroul principal. Celelalte echipe completează sau prezintă perspectivele lor asupra problemei prezentate de Echipa A. Echipa B prezintă cel puțin două opțiuni bune pentru soluționarea problemei. Celelalte echipe completează sau prezintă opțiunile lor, dacă sunt diferite. Echipa C prezintă consecințele pozitive și negative ale fiecărei opțiuni. Celelalte echipe completează sau prezintă perspectivele lor asupra consecințelor, dacă sunt diferite. Echipa D prezintă valorile în conflict în această situație și argumentele pentru decizia propusă. Celelalte echipe completează sau prezintă perspectivele lor asupra valorilor în conflict și a argumentelor pentru decizie. (8 min.)

Debrifarea activității (5 min.)

- Cum ați perceput metoda de luare a deciziilor? A fost utilă pentru voi?
- Credeți că ar fi posibil să omiteți o etapă din proces? Ce impact ar avea acest lucru?
- Cum ați colaborat în echipă? Ați ajuns ușor la un consens?
- În ce situații din viața voastră ar fi utilă această metodă de luare a deciziilor?

EXTINDERE

Încercați să aplicați toate etapele procesului decizional pentru una din provocările actuale pentru voi. De exemplu: alegerea cursului opțional; alegerea programului pentru vacanță; alegerea programului pentru o zi de odihnă etc. (1 min.)

LECȚIA 5. EXPERIENȚA ÎNTÂLNIRILOR INTERCULTURALE

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea diversității culturale	- Susține ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate. - Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată.
Atitudini	
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Abilități	
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – înțelege modul în care cultura influențează identitatea;
- O2 – examineze propriul comportament în situații interculturale;
- O3 – exprime opiniile personale cu privire la diversitatea culturală.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în perechi, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** completarea chestionarului, discuția reflexivă.

Resurse didactice: Fișa „Experiența întâlnirilor interculturale”.

Surse: T-kit 4 – Intercultural Learning: <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/t-kit-4-in-tercultural-learning> [disponibil doar în engleză],

Autobiografia întâlnirilor interculturale: <https://www.coe.int/en/web/autobiography-intercultural-encounters/autobiography-of-intercultural-encounters> [disponibilă în limbile engleză, franceză, rusă, spaniolă, italiană, poloneză].

Timp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

În cadrul acestei lecții, elevii/elevele vor avea oportunitatea să reflecteze asupra întâlnirilor interculturale pe care le-au avut. Prin intermediul unor întrebări ghidate, elevii/elevele vor analiza în detaliu situațiile în care s-au intersectat cu persoane percepute ca fiind foarte diferite de ei. Cadrul didactic poate furniza exemple de astfel de situații sau poate prezenta fotografii pentru a stimula discuția (fotografiile pot fi preluate de pe site-ul Autobiografia întâlnirilor interculturale, în secțiunea Fișe cu imagini – www.coe.int/autobiography). Cadrul didactic va explora ideea că identitatea noastră este puternic influențată de cultura în care ne-am format. Cultura se reflectă în modul nostru de a ne îmbrăca, în limbajul pe care îl folosim și în modul în care interacționăm cu ceilalți. Întâlnirea cu persoane din culturi diferite ne oferă oportunitatea nu doar să învățăm despre ei și cultura lor, ci și să ne înțelegem mai bine pe noi înșine. Acest exercițiu încurajează elevii/elevele să reflecteze asupra ambelor aspecte.

În timpul discuției, elevii/elevele ar putea exprima stereotipuri despre anumite culturi. Este esențial ca cadrul didactic să le explice că generalizările bazate pe o singură experiență nu sunt corecte și că nu toți membrii unei culturi se comportă în mod similar. Este important să cultivăm înțelegerea și respectul pentru diversitatea culturală.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

Cadrul didactic începe lecția formulând câteva afirmații, pe care elevii/elevele le acceptă/ nu le acceptă prin ridicarea/neridicarea mâinii în sus: (3 min.)

- ridicăți mâna cei care ați avut experiența de a interacționa cu o persoană de altă etnie;
- ridicăți mâna cei care ați avut experiența de a interacționa cu o persoană din altă țară;
- ridicăți mâna cei care ați avut experiența de a interacționa cu o persoană de altă confesiune;
- ridicăți mâna cei care ați participat la un eveniment cultural al unei comunități diferite de a voastră;
- ridicăți mâna cei care ați avut un coleg/colegă de clasă sau de muncă cu o identitate culturală diferită de a voastră;
- ridicăți mâna cei care ați călătorit într-o țară cu o cultură diferită și ați interacționat cu localnicii.
- ridicăți mâna cei care ați învățat o limbă străină pentru a comunica cu persoane din altă cultură.

Aceste întrebări ar putea stimula o discuție mai amplă și ar putea oferi cadrului didactic o mai mare înțelegere a experienței interculturale a elevilor/elevelor.

Cadrul didactic subliniază că această lecție se va concentra pe întâlnirile interculturale, adică pe interacțiunile dintre persoane care percep diferențe culturale, religioase, etnice sau de culoare a pielii. Cadrul didactic poate sublinia că uneori aceste diferențe sunt evidente, în timp ce alteori pot fi mai subtile; uneori oamenii se îmbracă sau arată diferit, dar împărtășesc trăsături comune, iar alteori pot arăta similar, dar au perspective și înțelesuri ale lumii complet diferite. Cadrul didactic explică că atunci când interacționăm cu persoane diferite, nu întotdeauna suntem conștienți de percepțiile

noastre despre acestea sau de percepțiile lor despre noi. Întâlnirile cu cei diferiți pot stârni o gamă largă de emoții, de la curiozitate până la frică.

Exercițiul propus în această lecție îi va ajuta pe elevi/eleve să analizeze în detaliu o situație de întâlnire interculturală, încurajându-i să exploreze și să înțeleagă mai bine complexitatea interacțiunilor dintre persoanele cu origini culturale diverse. (2 min.)

Elevii/elevele sunt încurajați/încurajate să reflecteze la o experiență în care au întâlnit pe cineva perceput ca fiind foarte diferit și să analizeze această situație utilizând întrebările din *fișa-ghid 1*. Această sarcină este una individuală, fiecare elev/elevă primește o fișă cu întrebări sau acestea fiind afișate pe tablă, la care elevii/elevele răspund în scris. Astfel, fiecare elev/elevă are ocazia să exploreze în profunzime interacțiunile lor cu persoanele diferite și să reflecteze asupra impactului acestor întâlniri asupra lor înșiși și asupra percepției lor despre lume. (10 min.)

După ce descrierea individuală a fost încheiată, cadrul didactic îi încurajează pe elevi/eleve să se organizeze în grupuri de trei-patru persoane. În cadrul acestor grupuri, fiecare elev/elevă își împărtășește experiența personală legată de întâlnirile interculturale, bazându-se pe informațiile incluse în fișa completată anterior. Astfel, grupurile au ocazia să-și împărtășească perspectivele individuale și să discute mai în profunzime despre diversele întâlniri interculturale trăite de fiecare elev/elevă în parte. (20 min.)

Debrifarea activității (10 min.)

- Cum v-ați simțit în timpul acestui exercițiu?
- Care dintre întrebări v-a fost ușor de răspuns și care a fost mai dificilă? De ce?
- Cum v-au ajutat întrebările să priviți întâlnirea interculturală dintr-o altă perspectivă?
- Credeți că întâlnirile interculturale provoacă emoții diferite la oameni diferiți?
- Vi s-a schimbat percepția față de un grup cultural după această experiență? Dacă da, cum?
- Cum pot întâlnirile interculturale să ajute la înțelegerea propriei identități?
- Ce competențe sunt necesare pentru o comunicare eficientă în situații interculturale?

FIȘA 1. EXPERIENȚA ÎNTÂLNIRILOR INTERCULTURALE

Întâlnirea mea cu _____

1. Unde ai întâlnit această persoană și ce s-a întâmplat când v-ați întâlnit?

2. Ce îți amintești despre persoana pe care ai cunoscut-o, cum arăta și cum era îmbrăcată?

3. Prin ce se aseamăna persoana respectivă cu tine?

4. Prin ce se deosebea persoana respectivă de tine?

5. A fost ușor, pentru tine și cealaltă persoană, să vă înțelegeți? Cum ați comunicat?

6. Cum te-ai simțit atunci când ai cunoscut această persoană?

7. Cum crezi că s-a simțit această persoană, când te-a cunoscut?

8. Crezi că tu și această persoană puteți învăța ceva unul de la altul?

9. Ce crezi că ai învățat sau ai descoperit în această întâlnire?

10. Dacă te-ai întâlni din nou cu această persoană, ce ai vrea să o întrebi sau ce ai vrea să-i spui despre tine?

11. Mai sunt și alte aspecte, pe care ai vrea să le menționezi cu privire la această întâlnire?

— VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „PREZENTAREA ETNIIILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA”

DEMERSUL DIDACTIC

1. Cadrul didactic repartizează elevii/elevele în grupuri a câte cinci-șase elevi/eleve.
2. Cadrul didactic distribuie fișa cu sarcina sau o prezintă pe slide. Elevii/elevele sunt încurajați să elaboreze un concept pentru o prezentare video cu durata de 10 minute despre etniile care trăiesc în Republica Moldova. Conceptul trebuie să acopere trei aspecte cheie:

- *Identificarea etniilor care vor fi prezentate.*
- *Stabilirea timpului alocat pentru prezentarea fiecărei etnii.*
- *Selectarea informațiilor importante despre fiecare etnie, inclusiv aspecte precum limbă, obiceiuri, dansuri populare, cântece, povești, costume tradiționale, tipuri de locuințe, gastronomie tradițională, stereotipuri despre etnia respectivă, personalități remarcabile etc.*

Conceptul poate fi prezentat în formă de tabel:

Etnie	Timpul	Informații

În timpul realizării sarcinii, elevii/elevele pot utiliza informații din datele statistice prezentate de către cadrul didactic. (15 min.)

3. Fiecare echipă prezintă rezultatul și argumentează deciziile privind etniile selectate, timpul oferit pentru fiecare etnie și informația selectată pentru fiecare etnie. (8 min.: câte: 2 min. pentru fiecare echipă).

Debrifarea activității (12 min.)

- Cum ați gestionat procesul de luare a deciziilor în grup? Au fost diferențe de opinii și cum ați ajuns la consens?
- Pe ce criterii ați selectat etniile pentru prezentare?
- Cum ați împărțit timpul pentru fiecare etnie în cadrul prezentării?
- Ați întâmpinat dificultăți din cauza lipsei de informații despre anumite etnii?
- Credeți că există o legătură între numărul de reprezentanți și volumul de informații disponibile?
- Ați simțit influența prejudecăților sau stereotipurilor? Cum le-ați depășit?
- Cât de puternică este apartenența voastră la un grup etnic?
- Credeți că rezultatul ar fi diferit dacă sarcina ar fi realizată în altă localitate a Republicii Moldova?
- Dacă ați relua sarcina, ați modifica deciziile legate de conținutul și structura prezentării?

FIȘA 1. DATELE STATISTICE PRIVIND COMPONENTA ETNICĂ A REPUBLICII MOLDOVA**Sursa:** www.statistica.md

La recensământul din 2014, înregistrarea datelor despre etnie s-a efectuat la dorința și libera declarație a persoanei. Astfel, informația privind etnia este disponibilă pentru 2.512.700 de persoane (98,2% din totalul populației supuse recensământului). S-au declarat:

- moldoveni – 75,1%;
- români – 7,0%;
- ucraineni – 6,6%;
- găgăuzi – 4,6%;
- ruși – 4,1%;
- bulgari – 1,9%;
- romi – 0,3%;
- alte etnii constituie 0,5% din populație.

Grupurile etnice pentru care s-a înregistrat un număr de persoane de peste 1000 sunt:

- belorușii – 2,8 mii;
- evreii – 1,6 mii;
- polonezii – 1,4 mii;
- armenii – 1,0 mii;

Din punct de vedere teritorial, distribuția populației după etnie arată că moldovenii sunt majoritari în cele mai multe raioane/municipii ale țării, iar în 16 din acestea, ponderea moldovenilor este de peste 85%. Excepție constituie raionul Taraclia, unde predomină etnicii bulgari (66,1%) și UTA Găgăuzia, cu 83,8% găgăuzi. Ucrainenii și rușii sunt concentrați în municipiile Chișinău și Bălți; astfel, ponderea etnicilor ruși fiind de 37,7% și 13,6%, iar a ucrainenilor, de 14,9% în municipiul Chișinău și, respectiv, 9,6 % în municipiul Bălți.

LECȚIA 6. IDENTITATEA PRIN PRISMA VALORILOR CULTURALE**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea diversității culturale	- Susține ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate. - Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Toleranța ambiguității	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Abilități	
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – examineze ideea de identitate și cum este influențată de valorile culturale;
- O2 – înțeleagă rolul și importanța valorilor culturale în definirea identității individuale;
- O3 – recunoască și să evalueze propriile valori culturale și felul în care acestea contribuie la modelarea identității personale;

O4 – dezvoltă abilitatea de a analiza critic propriile valori culturale și modul în care acestea pot afecta relațiile interpersonale și percepția despre ceilalți.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** completarea chestionarului, discuția reflexivă.

Resurse didactice: Fișa de lucru „Ce ați face?”; fișa de lucru „Ce ați face ACUM”?

Surse: https://mecc.gov.md/sites/default/files/biblioraft_univ_balti.pdf pag.52-54

Timp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

Cadrul didactic poate aborda subiectul identității culturale cu elevii/elevele într-un mod încurajator și informativ, subliniind importanța înțelegerii și aprecierii diversității culturale în clasă și în comunitate. Elevii/elevele ar trebui să fie încurajați să împărtășească și să celebreze propriile tradiții și valori culturale, precum și să fie deschiși să învețe despre culturile altora. De asemenea, elevii/elevele sunt încurajați să reflecteze asupra propriei identități culturale și să exploreze cum tradițiile, obiceiurile și valorile culturale îi definesc. Cadrul didactic oferă resurse și exerciții pentru a-i ajuta pe elevi/eleve să-și clarifice și să-și înțeleagă mai bine identitatea culturală.

Cadrul didactic poate evidenția modul în care identitatea culturală influențează experiențele de zi cu zi ale elevilor/elevelor, inclusiv relațiile lor interpersonale, percepțiile asupra lumii și deciziile personale. Elevii/elevele ar trebui să înțeleagă că identitatea culturală este o parte integrantă a vieții lor și poate avea un impact puternic asupra modului în care se raportează la lume.

Cadrul didactic poate încuraja elevii/elevele să folosească cunoștințele despre diferite culturi pentru a dezvolta empatie și înțelegere față de ceilalți. Elevii/elevele ar trebui să fie încurajați să-și deschidă mintea și să-și lărgască orizonturile prin explorarea și aprecierea diversității culturale din jurul lor.

Cadrul didactic subliniază importanța respectului față de toate culturile și valorile acestora. Elevii/elevele ar trebui să înțeleagă că diversitatea culturală este o sursă de bogăție și că respectul față de diferențele culturale este fundamental pentru o conviețuire armonioasă într-o societate multiculturală.

Dezvoltarea unui sentiment pozitiv al identității înseamnă menținerea unei imagini de sine flexibile, în care apartenența la multiple comunități nu generează conflicte interne sau frustrări. Procesul continuu de construire a identității nu este simplu, fiind adesea marcat de confuzii și crize de identitate. Situațiile de viață ne fac să ne confruntăm cu conflicte între ceea ce credem că suntem, ceea ce solicită circumstanțele, ceea ce cred alții despre noi, ceea ce dorim să devenim și cum acționăm efectiv. Niciun copil nu asimilează doar o singură cultură, pe care o reproduce atunci când devine adult. În procesul de socializare, copiii sunt influențați de elemente din diverse surse, ceea ce îi încurajează să aibă o atitudine critică față de anumite norme, tradiții, instituții, simboluri și relații interpersonale. Aceasta îi determină să-și dorească o identitate proprie, nu să-și asume automat un rol conturat de alții.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

ACTIVITATEA „ASOCIERI LIBERE”

1. Cadrul didactic solicită elevilor/elevelor să împărtășească propria înțelegere a conceptului de „identitate culturală”. Toate răspunsurile elevilor/elevelor sunt scrise pe tablă, astfel încât să fie vizibile pentru întreaga clasă.
2. Cadrul didactic împarte elevii/elevele în grupuri și cere să discute despre ce înseamnă pentru ei identitatea culturală și cum cred că valorile culturale le influențează definirea ca indivizi. Fiecare grup își va împărtăși concluziile cu restul clasei.

ACTIVITATEA „STUDIUL DE CAZ „DESCOPERIREA IDENTITĂȚII”

Cadrul didactic împarte grupurilor studiu de caz „Descoperirea identității” (*Fișa 1*) pentru a analiza.

Debrifarea activității

- Cum credeți că se simte Lucas în legătură cu presiunea de a se încadra într-un tipar cultural?
- Cum influențează originea sa culturală identitatea lui Lucas, atât pozitiv, cât și negativ?
- De ce prietenii lui îl consideră „prea american” și cum îl afectează această percepție?
- Cum ar putea diferențele culturale afecta relația lui Lucas cu familia sa extinsă?
- Care sunt avantajele și dezavantajele pentru Lucas de a păstra tradițiile mexicane sau de a-și urma propriile pasiuni?
- Cum poate această dilemă influența viitorul lui Lucas, inclusiv cariera și relațiile interpersonale?
- Ce sprijin ar putea solicita Lucas în această situație?
- Cum putem promova diversitatea culturală în comunități pentru a crea un mediu incluziv?

ACTIVITATEA „LUCRUL CU FIȘELE „CE AȚI FACE?”, „CE AȚI FACE ACUM?”

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să completeze individual Fișa de lucru „Ce ați face?”.

Cadrul didactic apoi le împarte elevilor/elevelor Fișa de lucru 3 „Ce ați face ACUM?”.

Debrifarea activității

- Cum credeți că ar trebui să acționăm când valorile culturale ale societății noastre diferă de cele din alte culturi?
- Ce putem face pentru a înțelege și respecta mai bine diversitatea culturală în situații diferite?
- Cum putem rămâne deschiși și respectuoși față de alte culturi, păstrându-ne în același timp propriile valori?
- Ce putem învăța despre modul în care diferite culturi gestionează interacțiunile sociale?
- Cum ne pot ajuta aceste exerciții să devenim mai conștienți și sensibili la impactul culturii asupra comportamentului nostru?

EXTINDERE

Propunem elevilor/elevelor să analizeze impactul culturii asupra comportamentului și interacțiunilor interpersonale. Elevii/elevele ar putea investiga și compara normele și valorile culturale din mai multe țări sau regiuni diferite. Ei ar putea explora cum aceste norme și valori influențează comportamentul și interacțiunile sociale în fiecare cultură.

FIȘA 1. STUDIU DE CAZ „DESCOPERIREA IDENTITĂȚII”

Lucas este un tânăr în vârstă de 17 ani, născut și crescut într-un oraș mare din Statele Unite ale Americii. Tatăl său este de origine mexicană, în timp ce mama sa este de origine americană caucaziană. De-a lungul anilor, Lucas s-a simțit atras de ambele părți ale identității sale culturale, dar acum se confruntă cu o dilemă care îl face să se întrebe cine este cu adevărat și care sunt valorile sale autentice. Lucas a fost mereu încurajat să își exploreze rădăcinile culturale și să își cunoască moștenirea. Cu toate acestea, în ultimul an, el a început să simtă o presiune tot mai mare de a se încadra într-un anumit tipar cultural. Prietenii săi de la școală îl consideră „prea american” pentru că nu vorbește fluent spaniola și nu participă la tradițiile culturale mexicane. Pe de altă parte, familia sa extinsă își exprimă dezamăgirea față de faptul că Lucas nu își păstrează tradițiile și valorile culturale mexicane. Pe măsură ce se apropie de absolvirea liceului, Lucas se confruntă cu o întrebare dificilă: trebuie să aleagă între a abraza mai mult cultura mexicană și a adopta tradițiile acesteia sau să continue să își urmeze propriile sale interese și pasiuni, care sunt adesea diferite de cele ale familiei sale?

FIȘA DE LUCRU „CE AȚI FACE?”

1. Dacă vedeți un grup de adolescenți aruncând cu pietre într-un câine? Răspunsul/reacția dvs.:

2. Dacă vedeți o mamă care se zburciumă cu cei trei copii mici ai săi, în timp ce tatăl nu face nimic? Răspunsul/reacția dvs.:

3. Dacă fratele sau sora dvs. pocnește din degete de câteva ori pentru a vă atrage atenția? Răspunsul/reacția dvs.:

4. Dacă vedeți vecinul/vecina (colegul/colega) dvs. făcându-vă semnul OK? Răspunsul/reacția dvs.:

5. Dacă vedeți un cuplu care, mergând pe stradă, se ține de mâini? Răspunsul/reacția dvs.:

6. Dacă aveți un oaspete care eructează la masă după ce a mâncat? Răspunsul/reacția dvs.:

7. Dacă ați convenit să vă întâlniți cu o prietenă/un prieten la ora 16.00, iar acum e ora 17.00 și el/ea încă nu a venit? Răspunsul/reacția dvs.:

8. Dacă vi se spune că v-ați îngrășat? Răspunsul/reacția dvs.:

9. Dacă faceți cunoștință cu o doamnă și ea vă întinde mâna pentru a vă saluta? Răspunsul/reacția dvs.:

10. Vecinul/vecina dvs. bate la ușă și cere să-i împrumutați ceva? Răspunsul/reacția dvs.:

FIȘA DE LUCRU „CE AȚI FACE ACUM?”

1. Dacă vedeți un grup de adolescenți aruncând cu pietre într-un câine? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când locuiți într-o țară unde câinii au rabie și sunt sălbățiți:

2. Dacă vedeți o mamă care se zburcă cu cei trei copii mici ai săi, în timp ce tatăl nu face nimic? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când trăiți într-o societate în care rolurile de gen împărtășite de majoritatea populației sunt cele tradiționale:

3. Dacă fratele sau sora dvs. pocnește din degete de câteva ori pentru a vă atrage atenția? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când locuiți într-o țară unde sunetele din degete sunt folosite pentru a atrage atenția cuiva:

4. Dacă vedeți vecinul/vecina (colegul/colega) dvs. făcându-vă semnul OK? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când trăiți într-o țară unde acest semn este un gest obscen:

5. Dacă vedeți un cuplu care, mergând pe stradă, se ține de mâini? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când trăiți într-o țară unde acest gest se consideră promiscuu:

6. Dacă aveți un oaspete care eructează la masă după ce a mâncat? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când sunteți dintr-o țară în care acest comportament semnifică recunoștință pentru masă și aprecierea bucatelor:

7. Dacă ați convenit să vă întâlniți cu o prietenă/un prieten la ora 16.00, iar acum e ora 17.00 și el/ea încă nu a venit? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când locuiți într-o țară unde punctualitatea este o valoare, se respectă programul fiecăruia:

8. Dacă vi se spune că v-ați îngrășat? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când locuiți într-o țară în care aceste cuvinte ar fi un compliment:

9. Dacă faceți cunoștință cu o doamnă și ea vă întinde mâna pentru a vă saluta? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când trăiți într-o țară unde se obișnuie ca lumea să se salute strângându-și mâinile, chiar dacă persoana tocmai a realizat o muncă manuală neplăcută:

10. Vecinul/vecina dvs. bate la ușă și cere să-i împrumutați ceva? Răspunsul/reacția dvs. în cazul când locuiți într-o țară în care schimbul de amabilități și solicitări este o regulă nescrisă, care se respectă înainte să se ajungă la o relație mai apropiată:

LECȚIA 7. LECȚIA DE REFLECȚIE**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Abilități	
Abilități de învățare autonomă	- Realizează sarcini de învățare în mod independent. - Își dezvoltă propriile idei adunând informații.
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – analizeze propriile cunoștințe, abilități, atitudini;
- O2 – ofere și să primească feedback constructiv pe baza evaluărilor lor personale și a observațiilor făcute de ceilalți;
- O3 – planifice propriile acțiuni pentru a-și dezvolta și îmbunătăți competențele identificate.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în perechi, frontal.
- **Metode și procedee didactice:** jocul didactic, discuția dirijată.

Resurse didactice: fișe cu întrebări pentru exercițiul introductiv, lista cu descriptorii de competență, fișa de reflecție în pereche.

Timp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

Lecția de reflecție este un proces bazat pe analiza activităților realizate pe tot parcursul unității de învățare. Este important ca cadrul didactic să ofere elevilor/elevelor timp suficient, pentru a reflecta și a împărtăși concluziile cu colegii. Reflecțiile realizate pe parcursul lecției au mai multe scopuri complementare:

- Ajută elevii/elevete să înțeleagă și să clarifice conceptele, facilitând conexiunea dintre lecții și obținerea unei perspective mai largi asupra tematicii/unității de învățare. Multe dintre cunoștințele dobândite sunt consolidate prin exercițiile de reflecție. Cadrul didactic trebuie să fie deschis la opiniile și atitudinile exprimate de elevi/eleve, oferindu-le posibilitatea de a reflecta liber.
- Contribuie la conștientizarea competențelor dobândite în timpul activităților, depășind simpla acumulare de cunoștințe și incluzând aspecte legate de valori, atitudini, abilități și înțelegere critică.
- Stimulează în mod direct dezvoltarea mai multor competențe, în special a abilităților de învățare autonomă (mai puțin vizate prin activitățile de învățare din cadrul celorlalte lecții), a abilităților de observare și ascultare, precum și a cunoștințelor și a înțelegerii critice a propriei persoane.
- Sprijină crearea unei atmosfere pozitive, bazate pe susținere reciprocă în clasă.
- Furnizează informații esențiale pentru procesul de evaluare a elevilor/elevelor.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATE 1 „SPUNE DOAR ADEVĂRUL” (5 MIN.)

Cadrul didactic le cere elevilor să aleagă una dintre cele 15 întrebări propuse și să răspundă rapid la aceasta.

1. Care sunt pasiunile tale și ce activități te definesc cel mai bine?
2. Ce genuri de programe TV și radio preferi și de ce?
3. Dacă ai primi un câștig de 1000 de euro, cum ai decide să îi cheltuiești și de ce?
4. Ce evenimente sau situații te fac să zâmbești în mod special?
5. Care a fost momentul cel mai memorabil și fericit din viața ta și ce l-a făcut atât de special?
6. Te-ai gândit vreodată să fii altcineva? Ce te atrage în această idee și cine ai vrea să fii?
7. Ce moment sau experiență din ziua de azi te-a adus cel mai mult bucurie și de ce?
8. Cum îți vezi viitorul și cu ce te vei ocupa în următorii 10 ani? Ce te motivează să îți construiești această perspectivă?
9. Care sunt principalele tale frustrări și ce anume te determină să te simți astfel?
10. Ce situații sau evenimente te-au deranjat sau îngrijorat cel mai mult în ultima săptămână și de ce crezi că au avut acest efect asupra ta?
11. Care este cel mai important lucru pe care l-ai învățat despre tine în ultima perioadă și cum te-a influențat acest lucru?
12. Cum îți definesc valorile personale și culturale modul în care interacționezi cu ceilalți și deciziile pe care le iei în viață?
13. Ce îți dorești să realizezi sau să îmbunătățești în viitor și care sunt pașii pe care îi vei urma pentru a atinge aceste obiective?

14. Care sunt cele mai mari obstacole cu care te confrunți în atingerea scopurilor tale și cum intenționezi să le depășești?
15. Ce te inspiră și ce persoane sau experiențe te-au influențat cel mai mult în viață, și în ce fel?

Rememorarea procesului și reflecție în perechi (15 min.). Cadrul didactic le spune elevilor/elevelor că la această lecție vor reflecta asupra competențelor dobândite în timpul primei unități de învățare. Cadrul didactic adresează întrebări întregii clase pentru a stimula recunoașterea și rememorarea temelor parcurse. Se pune accent atât pe conținutul temelor abordate, cât și pe procesul de învățare, inclusiv metodele, tehnicile și activitățile utilizate. Ideile esențiale vor fi notate pe tablă pentru a fi mai vizibile și mai ușor de înțeles. În continuare cadrul didactic le propune elevilor/elevelor să lucreze în perechi, folosind lista de descriptori de competență. În cadrul fiecărei perechi, elevii/elevele se vor sprijini reciproc pentru a identifica situații din activitățile desfășurate în timpul unității de învățare în care au demonstrat comportamente corespunzătoare valorilor, atitudinilor, abilităților, cunoștințelor și înțelegerea critică.

Este important ca elevilor/elevelor să li se sublinieze că nu este necesar să treacă prin toți descriptorii, ci să marcheze doar acolo unde este relevant și să discute cu colegul/colega din pereche despre situațiile concrete în care au manifestat comportamentele respective. Accentul se va pune pe evidențierea situațiilor în care comportamentul a fost manifestat, nu pe cele în care acesta lipsea, și nu pe comparații între elevi/eleve în cadrul perechilor.

Pentru această activitate în perechi, se poate folosi o fișă de reflecție cu un format similar cu cel prezentat mai jos. Elevilor/elevelor li se va reaminti că nu vor fi acordate note pentru acest exercițiu și că fiecare elev/elevă poate să manifeste comportamentele respective în lecțiile viitoare, fără a fi judecat, în cazul în care nu le-a manifestat până acum. În cazul în care elevii/elevele întâmpină dificultăți în identificarea comportamentelor concrete, cadrul didactic poate prezenta câteva exemple și poate insista asupra necesității ca acele comportamente identificate să fie cât mai specifice. De exemplu, în loc de „eu am ajutat mereu colegii”, să fie exprimat „eu am oferit informații utile pentru grupul din care am făcut parte în legătură cu subiectul...”.

Discuție generală și concluzii (20 min.). Elevii/elevele prezintă în fața întregii clase unele dintre situațiile pe care le-au putut asocia cu anumiți descriptori de competență. În cazul în care un elev/elevă menționează o situație, cadrul didactic întreabă dacă și alți elevi/eleve au avut comportamente similare în aceeași situație sau în alte situații similare. Cadrul didactic se asigură că fiecare elev/elevă prezintă un exemplu de comportament corespunzător unui descriptor și că sunt acoperite cât mai echilibrat descriptorii din categoriile valori, atitudini, abilități și cunoștințe și înțelegere critică.

Ca listă de descriptori folosită în activitatea de reflecție în perechi, poate fi utilizată lista care include toți descriptorii menționați în metodologia pentru anul respectiv de studii. În descrierea fiecărei lecții, sunt menționați la început descriptorii de competență direct relevanți pentru activitățile desfășurate, asupra cărora se va concentra observarea profesorului. Cu toate acestea, reflecția elevilor poate include toți descriptorii, deoarece anumite competențe pot fi manifestate și în interacțiunile generale între elevi sau între elevi și profesor, indiferent de sarcina de învățare specifică.

Debrifarea activității (5 min.)

- Cum puteți aplica cunoștințele și abilitățile dobândite în viața de zi cu zi?
- Ce ați învățat despre voi înșivă și colegii voștri în această unitate de învățare?
- Ce aspecte ale unității v-au provocat sau surprins?
- Care au fost cele mai eficiente strategii pentru a învăța și aplica noile cunoștințe?
- Ce lecții importante ați învățat din dificultățile întâmpinate?
- Cum v-a influențat această experiență viitorul vostru educațional și personal?

ANEXA 1. FIȘĂ DE LUCRU „FEEDBACK CU PRIVIRE LA UNITATE”

1. Ce mi-a plăcut cel mai mult:

2. Ce mi s-a părut cel mai dificil:

3. Cel mai important și/sau interesant lucru pe care l-am aflat:

4. La ce aș vrea să lucrez în continuare:

5. Sugestii pentru profesor:

a) Ce a funcționat bine:

b) Ce ar putea fi îmbunătățit:

6. Ce altceva aș vrea să spun:

7. Exemplifică două-trei comportamente concrete, manifestate în cadrul unității de învățare, utilizând tabelul de descriptori.

Descriptori de competență	Activitatea sau situația în care s-a manifestat comportamentul	
	Exemple personale	Exemple oferite de coleg/colegă

Unitatea de învățare II: Guvernare democratică

LECȚIA 1. REGIMURI POLITICE ȘI FORME DE GUVERNARE

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – recunoască și să descrie caracteristicile distinctive ale regimurilor politice democratice și nedemocratice;
- O2 – explice și să susțină cu argumente avantajele și limitele diferitelor forme de guvernare și regimuri politice;
- O3 – analizeze și să argumenteze impactul regimurilor politice nedemocratice asupra respectării drepturilor omului.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a grupului de elevi/eleve:** individual, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** discuția dirijată, mimarea, crearea povestirii ilustrate, joc de rol, studiu de caz.

Resurse didactice: Foi de hârtie și pixuri pentru notarea discuțiilor în grupuri, cartonașe sau foi cu descrierea tipurilor de regim nedemocratic, carioci, (opțional), fișa nr.1, fișa nr.2

Timp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

În cadrul acestei lecții, care deschide unitatea de învățare despre guvernarea democratică, elevii/elevele vor avea posibilitatea de a-și exprima liber și respectuos opiniile, fără a fi forțați să o facă și fără a fi etichetați pe baza preferințelor politice. În această lecție, se va discuta despre diferențierea regimurilor politice democratice de cele autoritare. Activitățile vor sublinia că regimul politic este caracterizat de modul de luare a deciziilor în stat, comunitate locală sau școală, și de gradul de respectare a drepturilor omului.

Cadrul didactic va încuraja elevii/elevele să reflecteze critic asupra legăturii dintre regimul politic și drepturile omului, ajutându-i să înțeleagă importanța democrației fără a-și impune propriul punct de vedere. De asemenea activitatea propusă va ajuta elevii/elevele să recunoască aplicarea practică a drepturilor omului în viața lor de zi cu zi și să aprecieze importanța acestor drepturi într-un mod personal și tangibil. Este esențial ca cadrul didactic să asigure condiții de exprimare fiecărui elev/elevă, indiferent de opinia acestuia.

Elevii/elevele ar trebui să învețe să aștepte și să acorde atenție celorlalți, răspunzând într-un mod respectuos. Cadrul didactic ar trebui să încurajeze elevii/elevele să explice alegerile lor, astfel încât ceilalți să le poată înțelege, fără a-i obliga să le justifice.

În plus, se vor folosi exemple relevante pentru a ilustra modul în care regimurile politice democratice și nedemocratice influențează viața cotidiană și drepturile omului, oferind o bază solidă pentru discuțiile ulterioare și promovând o înțelegere profundă și aplicată a conceptelor discutate.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

ACTIVITATEA 1 „DREPTURILE MELE” (10-15 MIN.)

Cadrul didactic împarte elevii/elevele în grupuri de 5-6 persoane.

Fiecare elev/elevă împărtășește cu grupul un drept de care s-a bucurat în acea zi și explică în ce mod l-a experimentat. Apoi discută în grup despre experiențele împărtășite și notează pe o foaie de hârtie principalele puncte discutate.

Fiecare grup prezintă pe scurt experiențele și concluziile lor în fața clasei.

Cadrul didactic facilitează o discuție pe marginea prezentărilor, evidențiind diversitatea experiențelor și importanța respectării drepturilor omului în viața de zi cu zi.

- Care drepturi au fost cele mai frecvent menționate? De ce credeți că este așa?
- Ați fost surprinși să descoperiți cât de des vă bucurați de anumite drepturi?
- Cum v-ați simți dacă v-ați trezi într-o zi fără aceste drepturi?

- În ce moduri credeți că puteți contribui la respectarea și promovarea drepturilor omului în comunitatea voastră?
- Cum v-a influențat această activitate înțelegerea importanței drepturilor omului?

■ **VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „DACĂ AȘ FI UN DREPT, AȘ FI....” (10-15 MIN.)**

1. Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să aleagă un drept din Declarația Universală a Drepturilor Omului și să-și imagineze că sunt acel drept.
2. Fiecare elev/elevă va redacta o scurtă poveste sau un jurnal, imaginându-și cum ar fi să fie acel drept pentru o zi întreagă. Elevii/elevetele reflectează asupra modului în care ar interacționa cu ceilalți, cum ar influența deciziile lor și cum ar schimba perspectivele și experiențele lor.

Debrifarea activității

- Care drept a-i ales să fii și de ce?
- Cum a-i interacționa cu ceilalți oameni în calitate de acel drept?
- Ce dificultăți sau obstacole a-i întâmpina în îndeplinirea rolului de drept?
- Ce schimbări sau impact pozitiv a-i aduce în viața altor oameni în calitate de acel drept?
- Ce lecții a-i învățat despre importanța și necesitatea respectării drepturilor omului prin intermediul acestei activități?
- Cum crezi care dintre drepturile enumerate le consideri că sunt cele mai importante pentru tine și de ce?

■ **VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „MIMAREA REGIMURILOR NEDEMOCRATICE” (10 MIN.) (FIȘA NR.1)**

Cadrul didactic împarte elevii/elevetele în cinci grupuri și scrie pe tablă cele cinci tipuri de regimuri politice nedemocratice.

Fiecare grup primește o fișă cu o scurtă descriere a unui tip de regim nedemocratic.

Grupurile au la dispoziție cinci minute pentru a citi descrierea și a pregăti o prezentare prin gesturi (fără cuvinte) a tipului de regim respectiv.

Fiecare grup are un minut pentru a-și prezenta regimul prin mimă.

Restul clasei încearcă să ghicească tipul de regim politic nedemocratic prezentat de fiecare grup.

1. monarhia absolută;
2. oligarhia;
3. teocrația;
4. dictatura;
5. anarhia.

Cadrul didactic facilitează o discuție despre prezentările realizate, subliniind caracteristicile fiecărui tip de regim.

Debrifarea activității (10 min.)

- Ce elemente v-au ajutat să identificați tipul de regim nedemocratic prezentat prin mimă?
- Ce caracteristici comune au regimurile nedemocratice?
- Cum afectează aceste regimuri drepturile și libertățile oamenilor?
- Care dintre regimurile prezentate vi se pare cel mai restrictiv și de ce?
- Există elemente comune între aceste regimuri și regimurile democratice? Care sunt diferențele majore?

- Cum v-ați simți dacă ați trăi într-un astfel de regim? Ce drepturi credeți că v-ar lipsi cel mai mult?
- Ce puteți face, ca tineri cetățeni, pentru a promova și proteja democrația și drepturile omului în comunitatea voastră?

■ ACTIVITATEA 2. „CREAREA POVESTIRILOR ILLUSTRATE” (20 MIN)

Cadrul didactic împarte elevii/elevele în grupuri a câte 5-6 elevi. Fiecare grup alege un regim politic despre care va scrie/desena o poveste ilustrată.

Exemplu pentru cadrul didactic: fișa resursă nr.2 sau poate da acest exemplu elevilor/elevelor, ca elevii/elevele să citească, să illustreze și să prezinte în felul său).

Elevii/elevele fac o cercetare succintă despre regimul politic ales folosind dicționarele, manualele sau alte resurse disponibile.

Elevii/elevele își planifică povestirile, după următorul algoritm:

- Cum se numește copilul din poveste?
- Unde trăiește el sau ea?
- Ce regim politic guvernează țara în care trăiește?
- Ce drepturi sunt afectate și cum?

Elevii/elevele scriu povestirile lor scurte, descriind o zi din viața copilului ales. Povestea va include detalii despre cum regimul politic care influențează viața copilului și cum îi sunt afectate drepturile.

Elevii/elevele creează desene sau benzi desenate care însoțesc povestirile lor. Ilustrațiile vor reflecta momentele cheie din poveste.

Elevii/elevele își prezintă povestirile ilustrate în fața clasei. Fiecare grup explică regimul politic ales și cum afectează drepturile copilului din povestea lor.

Debriefarea activității (5-10 min)

- Ce te-a inspirat să scrii povestea ta?
- Cum ai ales să illustrezi momentele cheie și ce provocări ai întâmpinat?
- Cum a fost să te pui în pielea unui copil dintr-un alt regim politic?
- Ce a-i învățat din poveștile colegilor tăi?
- Cum ar afecta viața ta personală dacă drepturile tale ar fi limitate?
- Ce acțiuni poți întreprinde pentru a promova drepturile omului?

■ VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „JOC DE ROL”

Discuție introductivă (5 min.): cadrul didactic discută pe scurt despre diferite regimuri politice și cum acestea pot afecta drepturile omului, oferind câteva exemple concrete (dictatura: sub un regim dictatorial, drepturile fundamentale ale omului, cum ar fi libertatea de exprimare, libertatea presei și libertățile civile, pot fi sever restricționate sau complet eliminate. De exemplu, în Coreea de Nord, cetățenii nu au libertate de exprimare sau libertate de mișcare liberă, iar opoziția politică este brutal reprimată).

Cadrul didactic anunță elevii/elevele că vor participa la un joc de rol pentru a explora scenarii legate de drepturile omului. Fiecare grup va juca un scenariu și va găsi soluții pentru a ajuta personajele din poveste.

Cadrul didactic

- împarte elevii/elevele în grupuri mici de 4-5 elevi.
- distribuie fiecărui grup o fișă cu un scenariu.
- explică elevilor/elevelor că trebuie să citească scenariul și să se pregătească pentru a-l juca/prezenta în fața clasei.

Exemple de scenarii:

- *Scenariul 1:* Un elev este împiedicat să meargă la școală din cauza unui regim politic represiv. Colegii săi găsesc modalități de a-l ajuta să continue educația.
- *Scenariul 2:* O familie este forțată să-și părăsească casa din cauza unui conflict politic. Vecinii decid cum pot ajuta familia.
- *Scenariul 3:* Un jurnalist este arestat pentru că a scris un articol critic la adresa guvernului. Colegii găsesc modalități de a-i obține eliberarea.

Pregătirea scenariilor (10-15 min.):

- Elevii/elevele discută în grupurile lor despre scenariul primit, își împart rolurile. Eleva/elevul își va alege un personaj din scenariu pentru a-l interpreta.
- Grupurile prezintă scenariul în fața clasei. Elevii/elevele joacă rolurile atribuite și ilustrează problema și soluțiile discutate.

Debrifarea activității

- Ce a-i învățat despre drepturile omului și regimurile politice din acest joc de rol?
- Cum te-ai simțit interpretând rolul tău și care au fost provocările întâmpinate?
- Ce soluții a-i considerat cele mai eficiente și de ce?
- Ce lecții despre respectarea drepturilor omului a-i învățat și cum le poți aplica în viața reală?
- Cum te-a influențat jocul în a înțelege complexitatea protejării drepturilor omului în diferite contexte?

— VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „STUDIUL DE CAZ”

Un exemplu concret de studiu de caz ar putea fi situația din Coreea de Nord, unde regimul politic condus de Kim Jong-un încalcă sistematic drepturile omului. Elevii/elevele pot investiga diverse aspecte ale regimului nord-coreean și pot discuta despre impactul asupra indivizilor și societății în ansamblu. Mai jos sunt câteva elemente pe care elevii/elevele le-ar putea explora:

Descrierea situației:

Represiunea politică: Regimul nord-coreean suprimă orice formă de opoziție politică sau disidență, utilizând închisori politice și metode de intimidare pentru a elimina orice critici.

Restrângerea libertăților civile: Cetățenii sunt supravegheați intens, iar libertatea de exprimare, asociere și religie este sever limitată sau complet interzisă.

Sărăcia și lipsa accesului la resurse: Marea majoritate a populației trăiește în condiții de sărăcie extremă, cu acces limitat la alimente, apă potabilă și alte resurse de bază.

Forțarea muncii și abuzurile drepturilor omului: Există rapoarte ample despre utilizarea forțată a muncii și abuzuri grave asupra drepturilor omului, inclusiv tortură, violență și execuții extrajudiciare.

Impactul asupra indivizilor și societății:

Efecte psihologice și sociale: Cetățenii trăiesc sub stres constant și frică de represalii pentru orice exprimare de nemulțumire sau opoziție față de regim. Aceasta poate duce la traume psihologice severe și suprimarea voită a oricărei forme de exprimare personală.

Îngrădirea oportunităților educaționale și economice: Accesul la educație și oportunități economice este extrem de limitat, ceea ce perpetuează cicluri de sărăcie și dependență de stat.

Impactul asupra comunității internaționale: Regimul nord-coreean generează preocupări serioase la nivel global în ceea ce privește respectarea drepturilor omului și stabilitatea regională, conducând la sancțiuni internaționale și eforturi diplomatice pentru a îmbunătăți situația.

Debrifarea activității

- Care sunt cele mai grave încălcări ale drepturilor omului în Coreea de Nord și cum afectează cetățenii?
- Ce măsuri guvernamentale suprimă libertățile civile și cum influențează viața zilnică?
- Cum poate educația privind drepturile omului ajuta la combaterea abuzurilor în Coreea de Nord?
- Ce lecții putem învăța din acest studiu de caz pentru a promova drepturile omului global?
- Ce acțiuni pot lua tinerii pentru a susține drepturile omului?

■ **VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „LECTURA GHIDATĂ A TEXTULUI**
„REGATUL SIKKAL” (20 MIN.)

Cadrul didactic va citi textul pe secvențe. Pentru a facilita înțelegerea, secvențele pot fi afișate pe ecran, una după alta, sau elevii/elevele pot primi textul pe fișe, câte una pentru fiecare două persoane.

Sikkal este o țară situată sus în munți. Timp de secole, aceasta a avut puține contacte cu restul lumii. Deși Sikkal este doar un regat mic, acesta a atras mult atenția asupra sa în ultima vreme. Acest lucru este, în principal, din cauza modului în care este organizată societatea acolo.

Pentru început, nimănui nu îi este vreodată foame în Sikkal. Oamenii din Sikkal își produc toată hrana și aceasta este împărțită cu oricine are nevoie. Fiecare familie primește o casă, fără chirie. Dimensiunea casei depinde de numărul de persoane din familie. Combustibilul pentru încălzire și gătit este oferit gratis, la fel ca și serviciul de reparații, regulat.

În cazul în care cineva se îmbolnăvește, întotdeauna este în preajmă un medic. Toată lumea beneficiază de control medical gratuit, la fiecare șase luni, iar îngrijitorii fac vizite regulate la persoanele în vârstă, familiile cu copii mici și oricine altcineva care are nevoie de o atenție suplimentară.

Întrebări după prima secvență:

- Ce credeți despre viața din Sikkal?
- Cât de fericiți sunt oameni în Sikkal?

În Sikkal, obiectele necesare pentru viață, precum sunt îmbrăcămintea, încălțăminte și obiectele de uz casnic, le sunt disponibile tuturor. Fiecare familie primește o carte cu bonuri pe care le schimbă în fiecare an pe diferite articole de lux, cum ar fi parfumul, mobilierul sau condimentele. Bonurile pot fi schimbate imediat sau economisite de-a lungul unei perioade, pentru ceva special.

Întrebări după a doua secvență:

- Ce credeți acum despre viața din Sikkal? V-ați schimbat opinia? De ce?
- Ați dori ca și în țara noastră să fie condiții similare celor care există în Sikkal?

Cum au putut oamenii din Sikkal să organizeze toate aceste lucruri? De multă vreme, Sikkal este condus de o familie regală. Conducătorul actual al acestei țări este Regele Sik XIII. El decide cu privire la numărul de lucrători necesari pentru fiecare tip de muncă, așa cum ar fi cultivarea plantelor agricole, construirea de case sau îngrijirea medicală. Oamenii care fac aceste treburi sunt selectați la vârsta de cinci ani și trimiși la școli speciale pentru formare. Viitorii fermieri sunt trimiși la școala agricolă, constructorii de case, la școala tehnică, lucrătorii din domeniul sănătății, la școala de medicină și așa mai departe. Oricine altcineva care are vârsta aptă de muncă este angajat de regele Sik XIII într-unul din palatele sale regale. Lucrul cel mai uimitor despre Sikkal este că nu există noțiunea de „bani”. Nimeni nu trebuie să fie plătit, deoarece toată lumea are deja tot ce îi trebuie!

Întrebări după a treia secvență:

- Ce credeți acum despre viața din Sikkal? V-ați schimbat opinia? De ce?
- Ați dori ca și în țara noastră condițiile să fie similare celor care există în Sikkal?

V-ați putea întreba dacă cineva din Sikkal s-a plâns vreodată de aceste aranjamente. De fapt, acest lucru se întâmplă foarte rar. Puținii oameni care se plâng sunt îngrijiți în spitale psihiatrice sigure. La urma urmei, nu-i așa că ar trebui să fii nebun, ca să te plângi de viață într-o societate ca aceasta?

După ultima secvență, cadrul didactic reia întrebarea: Ce credeți despre viața din Sikkal acum?

Apoi, cadrul didactic grupează elevii/elevele în perechi și le cere să reflecteze asupra calității vieții în Sikkal. Fiecare pereche va nota pe o foaie, în două rubrici, avantajele și dezavantajele de a trăi în Sikkal. Cadrul didactic le solicită apoi perechilor să prezinte pe rând câte o idee, pe care o va nota pe tablă. După ce ideile sunt adunate, cadrul didactic întreabă:

- Credeți că Sikkal este condus în mod corect? De ce da sau de ce nu?
- Ce drepturi ale omului au locuitorii din Sikkal și ce drepturi le lipsesc?
- Ce ar trebui schimbat în modul în care este guvernat Sikkal pentru a deveni mai echitabil și pentru ca drepturile cetățenilor să fie respectate?

Din discuții va reieși că o formă de organizare a societății în care cineva ia decizii în mod arbitrar, afectând cetățenii fără a-i consulta sau fără a le oferi opțiuni, este un regim în care drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor nu sunt respectate.

Debrifarea activității (5 min.)

- Cum ar putea cetățenii să colaboreze pentru a promova o conducere mai democratică?
- Ce rol joacă educația în conștientizarea drepturilor cetățenilor și în promovarea democrației?

FIȘA NR.1 „TIPURI DE REGIMURI NEDEMOCRATICE”

(Fiecare grup primește descrierea unui regim)

Monarhia absolută. Puterea în monarhia absolută este concentrată în mâinile unui rege sau regină, care reprezintă o familie regală ce își păstrează, de obicei, poziția dominantă pe termen lung, adesea pe parcursul mai multor generații. Până în secolul al IX-lea, monarhia absolută a fost forma predominantă de guvernare în societate. Este important de remarcat că monarhiile absolute se diferențiază semnificativ de monarhiile constituționale, prezente în țările democratice moderne, în care monarhul are un rol mai mult simbolic, iar guvernarea este exercitată de reprezentanți aleși în mod democratic. Într-o monarhie absolută, monarhul poate lua decizii fără limitări și se situează deasupra legii, în timp ce în monarhiile constituționale, rolul monarhului este restrâns și clar definit, acesta fiind supus legii și constituției.

Oligarhia. Într-o oligarhie, deciziile sunt luate de către un grup restrâns de persoane care dețin puterea în societate. Acest grup dominant poate fi definit pe baza unor criterii variate, cum ar fi nobilimea în perioada medievală, bogăția în epoca modernă, nivelul de educație, influența militară sau controlul asupra resurselor. De obicei, apartenența la acest grup se transmite din generație în generație, conferind o stabilitate și continuitate puterii oligarhice.

Teocrația. Într-o teocrație, un grup dominant deține controlul asupra deciziilor societății, susținând că au autoritatea de reprezentanți sau mesageri ai unei divinități. Acești lideri justifică guvernarea prin transpunerea în practică a principiilor și normelor stabilite de divinitate, prezentate în textele religioase fundamentale.

Dictatura. Dictatura poate fi instaurată atunci când o persoană sau un grup de persoane preia puterea prin forță sau prin alegeri, și refuză să renunțe la aceasta la expirarea mandatului, ignorând principiile democratice și punându-se deasupra legii. Dictatorii adesea se prezintă ca salvatori ai

națiunii și își justifică puterea prin necesitatea de a proteja țara de amenințări interne sau externe. Există și dictaturi militare, în care un grup de lideri militari preia controlul și înlătură instituțiile democratice existente.

Anarhia. Anarhia este o stare în care nu există o guvernare eficientă a societății prin instituții care funcționează în baza unor legi. În schimb, diverse grupuri sau entități își dispută controlul asupra diferitelor zone sau domenii, acționând în mod arbitrar în funcție de propriile interese. Uneori, există instituții oficiale ale statului, dar acestea nu dețin de fapt autoritate și nu reușesc să controleze situația în mod eficient în realitate.

FIȘA NR.2. EXEMPLU DE POVESTE ILUSTRATĂ „REGIMURI POLITICE ȘI DREPTURILE OMULUI”

Titlu: Aventura lui Ana și Karim

Povestea:

Pagina 1: Introducerea personajelor

Text: Ana locuiește într-o țară democratică, iar Karim trăiește într-o dictatură.

Ilustrație: Ana și Karim stau lângă o hartă a lumii, fiecare îmbrăcat în haine specifice culturii lor.

Pagina 2: O zi din viața Anei

Text: Într-o zi obișnuită, Ana merge la școală, unde învață despre drepturile omului. La școală, Ana poate pune întrebări și își poate exprima opiniile liber.

Ilustrație: Ana în clasă, ridicând mâna pentru a pune o întrebare, înconjurată de colegi și un profesor zâmbitor.

Pagina 3: O zi din viața lui Karim

Text: Karim, în schimb, nu poate merge la școală în fiecare zi. În țara lui, doar copiii aleși de guvern pot învăța. Karim trebuie să muncească pentru a-și ajuta familia.

Ilustrație: Karim lucrând pe un câmp alături de alți copii, cu o expresie tristă pe față.

Pagina 4: Libertatea de exprimare

Text: Ana participă la un protest pașnic în favoarea protejării mediului. În țara ei, oamenii au dreptul să protesteze și să își exprime opiniile.

Ilustrație: Ana și familia ei țin pancarte la un protest, cu mesaje despre salvarea planetei.

Pagina 5: Consecințele exprimării în dictatură

Text: Karim și familia lui nu pot participa la proteste. În țara lor, cei care protestează împotriva guvernului sunt arestați.

Ilustrație: Karim și mama lui discutând în șoaptă acasă, privind cu teamă la o fereastră închisă, în timp ce soldați patrulează pe stradă.

Pagina 6: Dreptul la informare

Text: Ana citește zilnic ziare și articole pe internet despre diferite subiecte. În țara ei, presa este liberă și diversă.

Ilustrație: Ana stând la o masă cu un laptop și ziare, zâmbind în timp ce citește un articol.

Pagina 7: Cenzura în dictatură

Text: În țara lui Karim, doar ziarele controlate de guvern sunt permise. Karim nu știe ce se întâmplă în alte părți ale lumii.

Ilustrație: Karim stând în fața unui stand de ziare cu titluri monotone, cu o expresie confuză.

Pagina 8: Speranța pentru viitor

Text: Ana și Karim se întâlnesc online într-un program de schimb cultural. Ei visează la o lume în care toți copiii au aceleași drepturi și oportunități.

Ilustrație: Ana și Karim stând la computerele lor, zâmbind și discutând printr-o videoconferință.

Pagina 9: Reflecția asupra drepturilor

Text: Ana și Karim învață că, indiferent de regimul politic, drepturile omului sunt esențiale pentru o viață demnă și fericită. Ei promet să lucreze împreună pentru un viitor mai bun.

Ilustrație: Ana și Karim dând mâna simbolic prin ecranele lor de computer, cu imagini de copii din întreaga lume în fundal.

Activitate pentru elevi/eleve:

1. Citirea poveștii: Elevii/elevele citesc povestea „Aventura lui Ana și Karim” și discută în clasă despre diferențele dintre regimurile politice și impactul acestora asupra drepturilor omului.
2. Ilustrarea propriei povești: Elevii/elevele sunt încurajați/te să creeze propriile lor povestiri ilustrate, urmând exemplul dat. Fiecare poveste ar trebui să includă un copil care trăiește într-un anumit regim politic și cum îi sunt afectate drepturile.
3. Prezentarea lucrărilor: La final, fiecare grup prezintă povestea sa în fața clasei, explicând regimul politic ales și cum afectează acesta drepturile copilului din povestea lor.

LECȚIA 2. DECIZIE DEMOCRATICĂ – DEMOCRAȚIE REPREZENTATIVĂ, DIRECTĂ ȘI PARTICIPATIVĂ

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – înțeleagă conceptul de democrație perfectă și principiilor democratice fundamentale;
- O2 – recunoască trăsăturile distinctive ale democrației reprezentative și directe, precum și avantajele și limitările acestora;
- O3 – justifice importanța participării cetățenilor în luarea deciziilor;
- O4 – formuleze propuneri pentru îmbunătățirea procesului de luare a deciziilor în școală.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi:** individual, în grupuri, în plen.
- **Metode și procedee didactice:** joc de rol, analiza formelor democratice.

Resurse necesare: fișa nr.1, 2, 3 cu scenarii propuse, Fișa 4, cu exemple de luare a deciziilor în democrația directă, reprezentativă și participativă, foi A4, carioci.

Surse: Democrația pentru toți: Educație pentru o cultură democratică/aut. David McQuoid-Mason, pag.13

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

În cadrul acestei lecții, elevii/elevele vor explora diferite modalități de luare a deciziilor, pornind de la o situație autentică, ideal de nivel local. Elevii/elevele vor fi încurajați/încurajate să reflecteze asupra beneficiilor și limitelor democrației reprezentative, directe și participative. Lucrând în grupuri, elevii/elevele vor analiza avantajele și dezavantajele fiecărui tip de sistem democratic în luarea deciziilor. Dacă elevii/elevele doresc exemple suplimentare din viața reală privind democrația reprezentativă, directă și participativă, li se va sugera să caute informații independent și să le prezinte în cadrul lecției următoare.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATEA „DRUMUL SPRE DEMOCRAȚIE” (15 MIN)

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să-și imagineze că pornesc într-o călătorie pe un drum spre o țară unde există o democrație perfectă. Pe parcursul acestui drum, se întâlnesc cu multe cotituri greșite, obstacole și pericole care fac dificilă calea către atingerea democrației perfecte. Cu toate acestea, există semne rutiere pe traseu care îi ghidează în direcția corectă. Aceste semne reprezintă principiile de bază ale unei democrații, susținute de oameni pentru a ghida societatea într-o direcție democratică și echitabilă.

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor spre discuție conceptul de democrație perfectă și principiile fundamentale ale unei astfel de societăți. Elevii/elevele își expun gândurile.

Elevii/elevele sunt împărțiți în grupuri a câte 5-6 persoane pentru a identifica principalele obstacole și pericole care pot împiedica o țară să atingă democrația perfectă. Acestea pot include corupția, manipularea mediatică, ignorarea drepturilor minorităților și lipsa participării civice.

Elevii/elevele vor explora și vor identifica principiile de bază ale unei democrații perfecte. Acestea vor servi ca „semne rutiere” care ghidează în direcția corectă pe drumul către democrație (alegeri libere și corecte, egalitatea, responsabilitatea, drepturile omului, supremația legii etc).

Fiecare grup va dezvolta un plan de acțiune pentru a depăși obstacolele și a promova principiile democratice într-o societate ipotetică. Planul va include strategii pentru combaterea corupției, îmbunătățirea participării civice, promovarea transparenței guvernamentale și protejarea drepturilor minorităților.

Debrifarea activității (5 min)

- Care au fost principalele obstacole pe drumul către democrația perfectă?
- Cum au ghidat principiile democrației călătoria voastră și au fost suficiente pentru a depăși obstacolele?
- Ce lecții importante ați învățat despre respectarea principiilor democratice?
- Cum v-a ajutat această experiență să înțelegeți mai bine responsabilitățile cetățenești?
- Ce pași puteți face pentru a promova valorile democratice și a depăși obstacolele?

■ **VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „JOC DE ROL” (15 MIN)**

Cadrul didactic:

- propune elevilor/elevelor să organizeze un joc de rol în care elevii/elevele vor simula procesul decizional în diferite contexte democratice.
- va împărți clasa în 3 grupuri (fiecare grup primește câte un scenariu: fișa nr.1, 2 și 3). De exemplu, alocarea fondurilor pentru un proiect extracurricular, modificarea regulamentelor școlare pentru a permite utilizarea telefoanelor mobile la anumite ore, sau luarea unei decizii cu privire la organizarea unui eveniment școlar important, cum ar fi balul de absolvire.
- va stabili împreună cu elevii/elevele diferite roluri, asigurându-se că fiecare rol are anumite atribuții și interese specifice legate de decizia în discuție.
- va încuraja elevii/elevele să între în rolurile atribuite și să înceapă discuțiile despre problema propusă. Fiecare grup își susține poziția și aduce argumente pentru deciziile pe care le susține.
- va încuraja interacțiunile între roluri pentru a vedea cum sunt negociate compromisurile și cum sunt adresate îngrijorările diferitelor părți implicate.
- va stabili împreună cu elevii/elevele o metodă prin care se va lua decizia finală (de exemplu, votul majorității, consensul etc.) și va observa cum se aplică principiile democratice în procesul de luare a deciziilor.

Debrifarea activității (5 min)

- Cum v-ați simțit în rolul jucat și ce a fost ușor sau dificil?
- Ce ați învățat despre procesul decizional democratic din acest joc de rol?
- Cum ați gestionat conflictele și diferențele de opinie? Ați reușit să ajungeți la un compromis?
- Care au fost cele mai influente roluri în luarea deciziei și de ce?
- Cum aplicați ce ați învățat în viața de zi cu zi?
- Ce idei aveți pentru a îmbunătăți procesul decizional în instituția voastră?

■ **ACTIVITATEA „ANALIZA FORMELOR DEMOCRATICE DE LUARE A DECIZIILOR” (15 MINUTE)**

Cadrul didactic în continuare explică elevilor/elevelor că vor fi analizate trei tipuri de organizare a procesului de luare a deciziilor în cadrul democrației: democrația directă, reprezentativă și participativă, pentru a înțelege modul de funcționare al fiecărui tip și de a identifica avantajele și dezavantajele fiecărei variante.

Cadrul didactic împarte clasa în șase grupuri. Fiecare grup primește fișe cu descrierea specificului democrației directe, reprezentative și participative (*fișa nr.4*).

Fiecare grup va analiza avantajele sau dezavantajele unei forme democratice de luare a deciziilor, având ca referință o listă de decizii prezentată anterior. Fiecare grup are o sarcină concretă:

Grupul 1: Avantajele deciziilor în democrația reprezentativă.

Grupul 2: Dezavantajele deciziilor în democrația reprezentativă.

Grupul 3: Avantajele deciziilor în democrația directă.

Grupul 4: Dezavantajele deciziilor în democrația directă.

Grupul 5: Avantajele deciziilor în democrația participativă.

Grupul 6: Dezavantajele deciziilor în democrația participativă.

Fiecare grup va discuta și va identifica aspectele pozitive și negative ale tipului de democrație analizat, având în vedere exemple concrete și argumente.

La final, fiecare grup va prezenta concluziile în fața clasei, explicând avantajele și dezavantajele identificate.

Debrifarea activității (5-10 min.)

- Ce aspecte ați găsit cele mai provocatoare în analiza voastră?
- Care tip de democrație vi se pare cel mai eficient și de ce?
- Ce impact ar avea fiecare tip de democrație asupra deciziilor luate în instituție sau în comunitate?
- Cum ați gestionat diferențele de opinie în cadrul grupului vostru?
- În ce context credeți că ar fi cel mai potrivit să se utilizeze fiecare tip de democrație?

EXTINTERE

La finalul lecției, cadrul didactic le propune elevilor/elevelor să afle opinia părinților sau a altor persoane apropiate despre modul de luare a deciziilor. (1 min.)

FIȘA NR.1

Scenariul nr.1

Alocarea fondurilor pentru un proiect extracurricular:

- Elevi proiectanți: elevii care au propus proiectul și susțin importanța acestuia.
- Membri ai Consiliului elevilor: reprezentanți ai elevilor care trebuie să voteze pentru alocarea fondurilor.
- Profesori consilieri: profesori care oferă sfaturi și puncte de vedere educaționale și logistice.
- Reprezentanți ai Consiliului de administrație: reprezentanți ai consiliului de Administrație care analizează aspectele financiare și administrative.
- Părinți: membri ai Asociației părinților care își exprimă punctele de vedere și preocupările.
- Jurnaliști: elevi care raportează despre dezbateri și decizie.

Întrebări specifice scenariului:

Pentru alocarea fondurilor pentru un proiect extracurricular:

- Ce argumente au fost cele mai convingătoare pentru alocarea fondurilor?
- Cum s-au echilibrat nevoile financiare cu beneficiile educaționale ale proiectului?

FIȘA NR.2

Scenariul nr.2

Modificarea regulamentelor școlare pentru a permite utilizarea telefoanelor mobile:

- Elevi Pro și Contra: elevi/eleve care susțin sau se opun modificării regulamentului.
- Membri ai Consiliului elevilor: reprezentanți ai elevilor care trebuie să decidă asupra modificării regulamentului.
- Profesori: cadre didactice care oferă perspective educaționale și disciplinare.

- Manageri și directori adjuncți: membri ai conducerii școlii care analizează impactul asupra disciplinei și siguranței școlare.
- Consilieri IT: specialiști în tehnologia informației care discută despre aspectele tehnice și de securitate.
- Părinți: membri ai Asociației părinților care își exprimă preocupările și sprijinul.

Întrebări specifice scenariului:

Pentru modificarea regulamentelor școlare privind utilizarea telefoanelor mobile:

- Ce argumente pro și contra au fost prezentate?
- Cum ați evaluat impactul asupra disciplinei și concentrării elevilor?

FIȘA NR.3

Scenariul nr.3

Organizarea unui eveniment școlar important, cum ar fi balul de absolvire:

- Elevi organizatori: elevi care sunt responsabili de planificarea și organizarea balului.
- Membri ai Consiliului elevilor: reprezentanți ai elevilor care votează asupra detaliilor evenimentului.
- Profesori consilieri: profesori care oferă sfaturi logistice și educaționale.
- Administratori școlari: reprezentanți ai conducerii școlii care se ocupă de aspectele administrative și financiare.
- Părinți: membri ai asociației părinților care contribuie cu idei și sprijin.
- Elevi participanți: elevi care vor participa la eveniment și își exprimă dorințele și preocupările.
- Furnizori de servicii: elevi care joacă rolul furnizorilor de servicii (catering, muzică, decoruri) și negociază detalii cu organizatorii.

Întrebări specifice scenariului:

Pentru organizarea balului de absolvire:

- Ce aspecte au fost cele mai importante în planificarea evenimentului?
- Cum s-au luat în considerare dorințele și preocupările diferitelor părți implicate?

FIȘA NR.4

Democrația reprezentativă este un regim politic democratic în care cetățenii deleagă puterea de a lua decizii unor reprezentanți pe care îi aleg chiar din rândurile lor, pentru a se ocupa de treburile publice. Alegerile legitimează dreptul reprezentanților de a decide în locul și în numele poporului, fără a-l mai consulta, pentru o perioadă limitată, după care trebuie organizate noi alegeri.

Procesul de luare a deciziilor presupune următoarele etape:

- alegerea reprezentanților în structura de luare a deciziilor (de exemplu, în Consiliul local, în Parlament);
- întrunirea reprezentanților, desemnarea responsabilităților și a funcțiilor de conducere;
- propunerea temelor pe ordinea de zi;
- discutarea temelor și luarea deciziilor prin vot.

Democrația directă este un regim politic democratic în care populația exercită puterea în mod direct. Democrația directă mai este numită, uneori, și *democrație pură*. De regulă, toți cetățenii votează direct, pentru a lua decizii în vederea soluționării problemelor de interes public la nivel local, regional sau național. Dezvoltarea sistemelor informaționale, în special a internetului, deschide noi perspective pentru aplicarea democrației directe: cetățenii pot exprima opinii și lua decizii prin internet.

Procesul de luare a deciziilor presupune următoarele etape:

- consultarea cetățenilor pentru identificarea temelor/subiectelor de interes major;
- organizarea votului pentru fiecare temă identificată;
- anunțarea deciziilor stabilite în urma votului.

Democrația participativă este o formă a democrației care integrează democrația directă și democrația reprezentativă: cetățenii se asociază în grupuri de inițiativă și organizații obștești, participă în consultări publice, semnalează despre probleme și propun soluții, pe care apoi le discută reprezentanții aleși, care iau deciziile. Pot exista și situații în care anumite decizii sunt lăsate în seama cetățenilor. Această variantă a democrației a apărut în secolul al XX-lea, ca urmare a criticii democrației reprezentative, care a contribuit la crearea unei elite politice distanțate de cetățenii de rând.

Procesul de luare a deciziilor presupune următoarele etape:

- organizarea de alegeri pentru desemnarea reprezentanților;
- întrunirea reprezentanților, desemnarea responsabilităților și a funcțiilor de conducere;
- propunerea temelor pe ordinea de zi: pot fi propuse atât de către persoane alese, cât și de cetățeni/grupuri de inițiativă;
- consultarea cetățenilor;
- discutarea temelor, inclusiv a celor propuse de cetățeni, a punctelor de vedere exprimate de cetățeni și luarea deciziilor prin vot;
- comunicarea deciziilor luate și, eventual, colaborarea cu cetățenii în aplicarea lor.

LECȚIA 3. ALEGERI DEMOCRATICE. FUNCȚIILE PENTRU CARE VOTEAZĂ CETĂȚENII**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – recunoască și să descrie caracteristicile specifice ale diferitelor modele electorale;
- O2 – exploreze importanța dreptului de vot și implicațiile acestuia pentru societate.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** discuția ghidată.

Resurse didactice: fișe cu descrierea modelelor de alegeri, fișa nr.1, fișa nr.2, fișa nr.3

Surse: Democrația pentru toți: Educație pentru o cultură democratică/aut. David McQuoid-Mason, Chișinău, 2015, pag.84

Timp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

La această lecție, cadrul didactic subliniază că votul este un drept fundamental într-o societate democratică, permițând cetățenilor să-și exprime opinia și să contribuie la luarea deciziilor în comunitatea lor. De asemenea, se subliniază responsabilitatea elevilor/elevelor ca viitori cetățeni de a participa activ în procesele decizionale, inclusiv prin vot, subliniind impactul direct pe care participarea lor îl are asupra funcționării instituției de învățământ sau a comunității.

Pentru o mai bună înțelegere, se vor oferi exemple din diferite țări, prezentate de cadrul didactic sau de către elevi/eleve. Cadrul didactic va fi pregătit să ofere informații suplimentare despre Comisia electorală și legislația electorală, iar procedurile electorale vor fi analizate detaliat la lecția următoare. Elevii/elevele vor reflecta asupra scopului alegerii persoanelor în funcții publice, discutând despre calitățile necesare unui candidat și motivele candidaturii, cum ar fi puterea, câștigul financiar sau dorința de a contribui la bunăstarea societății.

Conform Constituției Republicii Moldova și Declarației Universale a Drepturilor Omului, art. 21, „Orice persoană are dreptul de acces egal la funcțiile publice din țara sa. Voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; aceasta trebuie exprimată prin alegeri nefalsificate, desfășurate periodic prin sufragiu universal, egal, secret sau printr-o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului.”

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATEA „EXPERIENȚA ELECTORALĂ” (15 MIN.)

Elevii/elevele au oportunitatea de a-și împărtăși experiențele și cunoștințele legate de alegerea unei persoane. Cadrul didactic le cere elevilor/elevelor să-și amintească o situație în care au ales pe cineva (șeful echipei, șeful clasei, un membru în Consiliul elevilor etc.) și să ofere detalii răspunzând la următoarele întrebări:

- Pentru ce funcție ai ales persoana?
- Care au fost așteptările tale de la persoana pe care ai ales-o?
- Au fost realizate așteptările tale?
- Cum ai reacționat în cazul în care persoana aleasă nu a îndeplinit așteptările tale?
- Dacă situația s-ar repeta, ai alege din nou această persoană?
- Ce calități și abilități ai considerat importante la persoana pe care ai ales-o?
- Cum ai evaluat campania sau modul în care persoana și-a prezentat candidatură?
- Ai simțit că ai avut suficientă informație pentru a face o alegere informată?
- Ce ai învățat din această experiență despre procesul de votare și despre rolul tău ca alegător?
- Cum crezi că această experiență ar putea influența alegerile tale viitoare?
- Dacă ai putea schimba ceva în modul în care s-au desfășurat alegerile, ce ai schimba?
- Ce impact crezi că a avut alegerea ta asupra grupului sau comunității din care faci parte?
- Crezi că ar fi fost util să ai mai multe opțiuni sau informații înainte de a face alegerea?
- În ce fel această experiență te-a ajutat să înțelegi importanța participării active în procesele decizionale?

■ ACTIVITATEA „CINE TREBUIE ADMIS SĂ VOTEZE?” (10 MIN)

Cadrul didactic explică importanța participării la vot într-o democrație și oferă material informativ despre criteriile generale de eligibilitate pentru vot în diverse țări și sisteme electorale (vârsta minimă, cetățenia, rezidența, cazierul judiciar etc.). Cadrul didactic se poate inspira din (*Fișa nr.1*).

Cadrul didactic le împarte elevilor/elevilor sau proiectează pe slide (*Fișa nr.2 Cine trebuie admis să voteze?*).

Debrifarea activității

- Care au fost criteriile principale pentru a decide cine ar trebui să voteze și cine nu?
- Ce argumente ați avut pentru admiterea anumitor categorii de persoane la vot?
- Cum credeți că deciziile luate ar putea afecta societatea și procesul electoral?
- Ce alte criterii ar trebui considerate pentru a decide cine are dreptul de vot?
- Cum v-a schimbat această activitate percepția despre importanța dreptului de vot și a inclusivității?

■ ACTIVITATEA „ALES SAU NUMIT?” (10 MIN.)

Cadrul didactic le propune elevilor/elevilor să analizeze lista de funcții (*Fișa nr.3*) și să identifice care dintre ele necesită alegerea persoanelor prin vot și care presupun numirea lor. Elevii/elevele vor lucra inițial în perechi, iar apoi fiecare pereche va prezenta câte o funcție și va argumenta decizia lor. În timpul prezentărilor, cadrul didactic va clarifica funcțiile publice pentru care cetățenii Republicii Moldova votează: deputați în Parlament, președintele țării, consilieri raionali și locali, primarul. De asemenea, se va menționa că, în Republica Moldova, unele funcții sunt ocupate prin vot reprezentativ (de exemplu, prim-ministrul și echipa de miniștri sunt aleși de deputații din Parlament, iar președintele raionului este ales de consilierii raionali). Pentru alte funcții publice, există proceduri de concurs.

Pentru a stimula discuțiile, cadrul didactic va prezenta și exemple din alte țări, cum ar fi Statele Unite, unde cetățenii votează pentru aproximativ 18.000 de funcții, de la președintele țării până la șeriful unei comunități rurale.

Debrifarea activității (10 min.)

- Care sunt principalele diferențe între funcțiile alese și cele numite?
- Cum afectează metoda de selecție (alegere vs. numire) responsabilitatea și transparența funcționarilor?
- Care sunt avantajele și dezavantajele fiecărei metode de selecție?
- Cum poate metoda de selecție influența calitatea guvernării și a serviciilor publice?
- Cum pot cetățenii asigura că funcționarii publici își îndeplinesc responsabilitățile eficient și etic?

EXTINDERE

Cadrul didactic le propune elevilor/elevilor să discute cu părinții despre experiențele și cunoștințele lor legate de procesul de alegere a unei persoane. Elevii/elevele sunt încurajați/te să adreseze întrebări, să noteze opiniile și perspectivele diferite și să reflecteze asupra modului în care aceste discuții le pot influența înțelegerea despre democrație și participarea civică. De asemenea, pot compara aceste discuții cu informațiile și activitățile desfășurate la clasă pentru a identifica asemănări și diferențe.

FIȘA NR.1

1. Alegerile prezidențiale din SUA

Cadrul didactic prezintă alegerile prezidențiale din SUA, explicând cum funcționează sistemul electoral american.

Criteriile pentru a fi eligibil să votezi:

- Trebuie să ai cel puțin 18 ani;
- Trebuie să fii cetățean american;
- Trebuie să fii rezident în statul în care votezi;
- Persoanele cu condamnări penale pot avea dreptul de vot restricționat în unele state.
- Cadrul didactic poate iniția o discuție despre cum aceste criterii pot influența participarea electorală și despre importanța dreptului de vot într-o democrație.
- Elevii/elevele pot compara criteriile din SUA cu cele din alte țări prezentate și pot discuta despre avantajele și dezavantajele fiecărui sistem.

2. Germania

Vârsta minimă: 18 ani pentru alegerile naționale; 16 ani pentru unele alegeri locale în anumite landuri.

- Trebuie să fie cetățean german;
- Trebuie să aibă o reședință principală în Germania;
- În general, persoanele condamnate pentru infracțiuni grave își păstrează dreptul de vot, cu excepția cazurilor extreme decise de instanțe;

3. Regatul Unit

Vârsta minimă: 18 ani;

- Trebuie să fie cetățean britanic, cetățean al Commonwealth-ului sau cetățean al Republicii Irlanda rezident în Regatul Unit;
- Trebuie să fie rezident în Regatul Unit sau să fie înregistrat ca alegător în străinătate (pentru cetățenii britanici);
- Deținuții condamnați la închisoare nu au dreptul de vot.

4. România

Vârsta minimă: 18 ani;

- Trebuie să fie cetățean român;
- Trebuie să aibă reședința în România sau să fie înregistrat ca alegător în străinătate (pentru cetățenii români);
- Persoanele condamnate prin hotărâre judecătorească definitivă la pierderea drepturilor electorale nu au dreptul de vot pe durata stabilită de instanță.

FIȘA NR.2 „CINE TREBUIE ADMIS SĂ VOTEZE?”

1. Analizați la lista persoanelor de mai jos și decideți cine ar trebui admis să voteze și cine nu?

a) bărbații	e) persoanele cu deficiențe mintale
b) femeile	f) persoanele analfabete
c) infractorii condamnați	g) persoanele trecute de 90 de ani
d) cei care au împlinit 18 ani	h) imigranții

FIȘA NR.3 „ALEȘI SAU NUMIȚI”

Instrucțiuni: Selectați din lista dată funcțiile pentru care persoanele trebuie să fie alese de către cetățeni și cele în care ele trebuie să fie numite. Argumentați decizia.

	Funcții pentru care persoanele trebuie să fie alese de către cetățeni	Funcții pentru care persoanele trebuie să fie numite
Primar	☐	☐
Consilier local	☐	☐
Profesor	☐	☐
Polițist de sector	☐	☐
Președintele țării	☐	☐
Prim-ministru	☐	☐
Medic de familie	☐	☐
Deputat în Parlament	☐	☐
Președintele asociației obștești	☐	☐
Conducător auto	☐	☐
Directorul școlii	☐	☐
Consilier raional	☐	☐
Ministrul educației	☐	☐
Șeful Marelui Stat Major	☐	☐
Paznic	☐	☐
Director al unei firme	☐	☐
Președintele Academiei de Științe	☐	☐
Rector universitar	☐	☐
Inspector fiscal	☐	☐
Vameș	☐	☐

LECTIA 4. REGULI ȘI PROCEDURI ELECTORALE

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Spirit civic	- Exprimă că este dispus(ă) să participe la luarea deciziilor colective. - Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității.
Abilități	
Abilități de învățare autonomă	- Realizează sarcini de învățare în mod independent. - Își dezvoltă propriile idei adunând informații.
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – explice importanța procedurilor electorale în asigurarea unor alegeri corecte și democratice;
- O2 – identifice reguli și proceduri care previn fraudă electorală;
- O3 – evalueze critic procedurile electorale utilizate în instituție pentru alegerea Consiliului elevilor;
- O4 – descrie fenomenul manipulării electorale și impactul acestuia asupra alegerilor;

O5 – recunoască semnele de manipulare în cadrul unei campanii electorale;

O6 – sugereze metode pentru evitarea sau reducerea efectelor manipulării electorale.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a grupului de elevi/eleve:** individual, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** vizionarea filmului, analiza documentelor electorale, crearea unui ghid electoral.

Resurse didactice: fișa nr.1, foi A4, carioci.

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

În perioada dinaintea alegerilor, partidele politice și candidații lor desfășoară campanii pentru a convinge cetățenii să voteze pentru ei. Aceste campanii includ diverse activități:

- **întâlniri și forumuri politice:** *Candidații își prezintă platformele și răspund întrebărilor alegătorilor într-un cadru interactiv.*
- **mass-media:** Opiniile și propunerile candidaților sunt difuzate prin televiziune, radio și platforme online.
- **materiale promoționale:** Postere, tricouri și alte materiale sunt utilizate pentru a atrage atenția și a influența alegătorii.

Scopul campaniilor electorale este să ofere cetățenilor oportunitatea de a înțelege toate opțiunile disponibile și de a fi bine informați înainte de a lua o decizie electorală.

Pentru a asigura alegeri libere și corecte, este esențial ca toate părțile implicate să aibă dreptul de a-și exprima opiniile și să aibă acces la adunări publice și la posibilitatea de a se asocia liber. Toate perspectivele politice trebuie să fie tratate în mod egal, fără restricții care să favorizeze un singur punct de vedere. Într-o democrație autentică, procesul electoral trebuie să permită ca fiecare voce să fie auzită și luată în considerare.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

■ ACTIVITATEA „PROCEDURA DE VOTARE” (5 MIN.)

Cadrul didactic v-a propune elevilor/elevelor un scurt video despre procedura de votare:

<https://www.youtube.com/watch?v=895DuT5N1Ks>.

Întrebări în baza filmului:

- De ce este necesar să se prezinte actul de identitate în procesul de votare?
- Care este rolul listelor electorale într-un scrutin?
- Care este rolul membrilor biroului și comisiei electorale într-o secție de votare?
- De ce urnele de vot sunt transparente în timpul procesului electoral?

ACTIVITATEA „ANALIZA DOCUMENTELOR ELECTORALE” (20 MIN.)

Cadrul didactic le sugerează elevilor/elevelor că această activitate ajută elevii/elevele să înțeleagă regulile și procedurile electorale prin analiza unor documente oficiale, cum ar fi legile electorale, procedurile de vot și reglementările aferente. Activitatea le oferă elevilor/elevelor o înțelegere practică a modului în care sunt stabilite și aplicate normele electorale.

Cadrul didactic distribuie grupurilor fragmente de aceste documente și solicită elevilor/elevelor să identifice și să discute elementele cheie, cum ar fi:

- Legea electorală: Principii fundamentale, criterii de eligibilitate, măsuri antifraudă.
- Proceduri de vot: Instrucțiuni de vot, regulile de organizare a alegerilor, proceduri de contestare.
- Declarații/formulare: Cerințe pentru înregistrare, formulare de candidatură, proceduri de vot prin corespondență.

Analiza documentelor:

Fiecare grup va citi, va analiza documentele primite și va răspunde la întrebări:

- Ce reguli sunt stabilite de acest document?
- Cum se asigură documentul respectarea procedurilor corecte în procesul electoral?
- Ce responsabilități sunt enumerate pentru diferitele părți implicate?

Fiecare grup va identifica și va discuta despre regulile cheie și despre modul în care acestea contribuie la un proces electoral corect.

Fiecare grup va prezenta descoperirile lor în fața clasei. Vor explica principalele reglementări descoperite și impactul acestora asupra procesului electoral.

Debrifarea activității

- Ce reguli din aceste documente v-au părut cele mai esențiale pentru asigurarea unui proces electoral corect?
- Cum ar afecta lipsa unor proceduri specifice procesul electoral?
- Care sunt provocările potențiale în aplicarea acestor reguli și cum pot fi acestea gestionate?

ACTIVITATEA „CREAREA UNUI GHID ELECTORAL” (20 MIN.)

Cadrul didactic va propune elevilor/elevelor să creeze un ghid simplu despre regulile și procedurile electorale pentru a înțelege mai bine cum funcționează alegerile.

Cadrul didactic împarte elevii/elevele în grupuri a câte 5-6 persoane și atribuie fiecărui grup o secțiune a ghidului: înregistrarea alegătorilor, campania electorală, ziua alegerilor, procesul de vot și numărarea voturilor.

Fiecare grup va crea o prezentare pentru secțiunea sa, inclusiv informații esențiale și ilustrații.

Toate grupurile după ce prezintă adună toate secțiunile și crează un ghid electoral complet care va fi distribuit clasei.

Debrifarea activității (5 min.)

- Care a fost cea mai dificilă parte a creării ghidului?
- Cum v-au ajutat aceste informații să înțelegeți mai bine regulile și procedurile electorale?
- De ce este important să avem un ghid clar despre alegeri?

EXTINDERE

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să identifice în sursele de informare coduri de conduită privind desfășurarea campaniilor electorale.

FIȘA NR.1

Legea electorală națională (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148963&lang=ro#)

Principii fundamentale: Reglementează principiile generale ale alegerilor, cum ar fi egalitatea, transparența și secretul votului.

Exemplu: Legea poate stipula că toate alegerile trebuie să fie libere și corecte, asigurând că fiecare alegător are un vot egal și că votul este secret.

Criterii de eligibilitate: Definește cine poate fi candidatul și cine poate vota.

Exemplu: Stabilirea vârstei minime necesare pentru a fi candidat și condițiile pentru a fi alegător.

Proceduri de vot: Descrie metodele de vot acceptate (vot pe hârtie, vot electronic, etc.).

Exemplu: Detalii despre cum și unde pot vota cetățenii, inclusiv posibile locații de votare și tipuri de buletine de vot.

Regulile de organizare a alegerilor: Reglează organizarea alegerilor, inclusiv constituirea comisiilor electorale și responsabilitățile acestora.

Exemplu: Stabilirea componenței și responsabilităților comisiilor care gestionează alegerile.

Măsuri pentru prevenirea fraudelor: Reglementează măsurile care trebuie luate pentru a preveni fraudele electorale.

Exemplu: Măsuri de securitate pentru protejarea urnelor de vot și a buletinelor de vot.

Proceduri de vot și reglemente

Procedura de înregistrare a alegătorilor: Descrie pașii pe care cetățenii trebuie să-i urmeze pentru a se înregistra ca alegători.

Exemplu: Documentele necesare pentru înregistrare și termenele limită pentru completarea acestei proceduri.

Procedura de vot: Detaliază modul în care alegătorii trebuie să voteze.

Exemplu: Instrucțiuni despre utilizarea corectă a buletinelor de vot, cum să se evite erorile și cum se votează în mod secret.

Regulile de desfășurare a alegerilor: Stabilizează detaliile privind desfășurarea alegerilor, inclusiv orarul secțiilor de votare și procedurile de numărare a voturilor.

Exemplu: Orele de deschidere și închidere ale secțiilor de votare și metodele de numărare a voturilor.

Proceduri pentru contestarea alegerilor: Reglementează modul în care pot fi contestate alegerile și mecanismele de soluționare a contestațiilor.

Exemplu: Pașii necesari pentru a depune o contestație și termenele limită pentru acest proces.

Declarații și formulare oficiale de înregistrare

Formulare de înregistrare a alegătorilor: Exemple de formulare care trebuie completate de cetățeni pentru a fi incluși pe listele de alegători.

Exemplu: Formulare care cer informații personale, dovada identității și adresa de reședință.

Declarații de acord pentru candidaturi: Documente care trebuie completate de cei care doresc să candideze, inclusiv declarații de eligibilitate și angajamente legale.

Exemplu: Declarația de conformitate cu cerințele legale pentru a fi candidat și angajamentul de a respecta regulile electorale.

Formulare de vot prin corespondență: Proceduri și formulare pentru votul prin corespondență, dacă este disponibil.

Exemplu: Formulare de cerere pentru votul prin corespondență și instrucțiuni pentru returnarea acestora.

LECȚIA 5. CAMPANIA ELECTORALĂ ÎNTRE INFORMARE ȘI MANIPULARE

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Spirit civic	- Exprimă că este dispus(ă) să participe la luarea deciziilor colective. - Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității.
Abilități	
Abilități de învățare autonomă	- Realizează sarcini de învățare în mod independent. - Își dezvoltă propriile idei adunând informații.
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – explice fenomenul informării și manipulării electorale și impactul său asupra procesului democratic;
- O2 – identifice simptomele și tehnicile de manipulare în cadrul unei campanii electorale;
- O3 – formuleze idei și strategii pentru prevenirea și reducerea efectelor manipulării electorale.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în perechi, în grup, frontal.
- **Metode și procedee didactice:** discuții, asocierile libere, studiul de caz, experți în consultanța electorală.

Materiale necesare: foi, carioci/pixuri, fișă de lucru.

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

În perioada alegerilor, partidele politice și candidații își desfășoară campanii pentru a convinge alegătorii. Aceste campanii includ întâlniri și forumuri unde candidații își prezintă ideile și răspund întrebărilor alegătorilor, precum și utilizarea mass-mediei, postere, tricouri și alte metode de influențare, inclusiv manipulare prin bani, produse, distorsionarea informației și presiune psihologică. Pentru ca alegerile să fie libere și corecte, campania trebuie să permită libertatea exprimării, a întrunirilor și a asocierii fără intimidare sau manipulare. Toate partidele și candidații au oportunitatea de a-și prezenta punctele de vedere în mod egal, fără presiune sau violență, asigurându-se că toți cetățenii pot auzi toate perspectivele înainte de a vota.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

■ ACTIVITATEA „DISCUȚII DIRIJATE. ASOCIERI LIBERE” (10 MIN.)

Cadrul didactic discută cu elevii/elevele despre importanța alegerilor corecte și a campaniilor electorale transparente.

Cadrul didactic scrie pe tablă cuvintele *informare* și *manipulare*. Elevii/elevele sunt rugați/te să facă asocieri libere cu aceste cuvinte și să găsească împreună o definiție a lor.

Cadrul didactic explică diferența între cuvintele *informare* și *manipulare* în contextul electoral, dacă elevilor/elevelor le este dificil să găsească aceste diferențe (fișa nr.1).

Cadrul didactic discută cu elevii/elevele despre diferite situații în care oamenii pot fi manipulați în viața de zi cu zi, în familie, la școală sau în societate, adresându-le următoarele întrebări:

- Puteți da exemple de situații în care cineva poate încerca să vă convingă să faceți ceva pe care nu doriți să-l faceți?
- De ce credeți că oamenii folosesc manipularea în relațiile lor cu ceilalți?
- Cum vă simțiți atunci când simțiți că cineva încearcă să vă manipuleze?
- Cum credeți că putem să ne protejăm împotriva manipulării în viața de zi cu zi?

ACTIVITATEA „ANALIZA STUDIILOR DE CAZ” (10 MIN.)

Elevii/elevetele sunt împărțiți în grupuri a câte 5-6 persoane pentru a analiza fiecare studiu de caz prezentat în *fișa nr.2*.

Fiecare grup discută și răspunde la următoarele întrebări:

- Care au fost metodele specifice de manipulare utilizate în acest caz?
- Ce măsuri ar fi putut fi luate pentru a preveni sau a contracara aceste tactici de manipulare?

Debrifarea activității (10 min.)

- Cum recunoașteți manipularea în alegeri și ce criterii folosiți?
- Credeți că situații de manipulare similar celor din studiile de caz pot apărea în viața reală?
- De ce se utilizează manipularea în campaniile electorale și ce măsuri ar trebui să ia statul pentru a o reduce?
- Care este rolul mass-mediei în prevenirea manipulării electorale?
- Ce măsuri ar asigura alegeri libere și corecte în Republica Moldova?

ACTIVITATEA „EXPERTI ÎN CONSULTANȚĂ ELECTORALĂ” (15 MIN.)

Cadrul didactic propune elevilor/elevetele să-și imagineze că sunt membrii echipei de experți care oferă consultanță în domeniul electoral.

Cadrul didactic formează două echipe egale: echipa nr.1 și echipa nr.2.

Membrii echipei nr.1 vor identifica minim 3 acțiuni care ar putea distorsiona sau manipula rezultatele electorale.

Membrii echipei nr.2 vor dezvolta reguli și proceduri pentru a preveni fiecare acțiune de fraudă identificată de echipa nr. 1 (minim trei reguli).

Secretarul va fi responsabil de înregistrare a ideilor generate de fiecare echipă într-un tabel comun.

Echipele vor colabora pentru a evalua propunerile și pentru a dezvolta soluții concrete care ar garanta un proces electoral liber și corect.

Tentative de fraudare a alegerilor	Proceduri și reguli care asigură alegeri corecte și libere

Debrifarea activității

- Care au fost acțiunile identificate de echipa nr.1 care ar putea afecta integritatea procesului electoral?
- Care dintre aceste acțiuni vi s-au părut cele mai preocupante și cum pot fi prevenite într-un proces real?
- Ce soluții propuse de echipa nr.2 considerați eficiente în prevenirea manipulării electorale?
- Ce aspecte ale activității considerați că ar trebui îmbunătățite pentru o mai bună colaborare și identificare a riscurilor?

EXTINDERE

Elevii/elevetele vor scrie un mesaj scurt pe care ar dori să-l adreseze cetățenilor Republicii Moldova referitor la procesul de manipulare înainte de alegeri.

LECȚIA 6. CONSILIUL ELEVILOR ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL TEHNIC – UN MODEL DE GUVERNARE DEMOCRATICĂ. ATRIBUȚIILE CONSILIULUI ELEVILOR ȘI FUNCȚIONAREA LUI

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Atitudini	
Spirit civic	- Exprimă că este dispus(ă) să participe la luarea deciziilor colective. - Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Abilități	
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – identifice abilitățile esențiale pentru a fi membru al Consiliului elevilor;
- O2 – stabilească conexiuni între problemele școlii și rolul Consiliului elevilor în soluționarea acestora;
- O3 – elaboreze sugestii pentru structurarea ședințelor Consiliului elevilor, adaptate atribuțiilor și activităților acestuia.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a grupului de elevi/eleve:** individual, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** sondaj, discuția ghidată.

Resurse didactice: Instrucțiune privind constituirea și funcționarea Consiliului elevilor, Regulamentul de funcționare a Consiliului elevilor din instituția de învățământ, coli de hârtie, markere, foi A4.

Surse: https://mecc.gov.md/sites/default/files/regulament_cne_ip.pdf

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

La această lecție cadrul didactic le sugerează elevilor/elevelor că vor discuta despre Consiliul elevilor în instituțiile de învățământ profesional tehnic și cum acesta poate servi ca un model de guvernare democratică. Vom analiza structura, funcțiile și importanța acestui consiliu, precum și modul în care acesta promovează principiile democrației în rândul elevilor.

Consiliul Național al elevilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic (în cele ce urmează – CNEIP) este o structură reprezentativă și consultativă a elevilor, care asigură dreptul elevilor la opinie și libera exprimare.

CNEIP este un mijloc prin care elevii/elevele din învățământul secundar profesional și mediu de specialitate oferă reacție inversă Ministerului Educației și Cercetării despre felul în care instituția de învățământ, activînd conform cadrului legal în vigoare, răspunde nevoilor și intereselor lor.

CNEIP este un organ format din reprezentanți ai elevilor/elevelor, ales prin vot democratic de către colegii lor. Acesta are rolul de a reprezenta interesele elevilor/elevelor în fața conducerii instituției și de a contribui la luarea deciziilor care afectează viața școlară.

CNEIP este un exemplu excelent de guvernare democratică în cadrul instituțiilor de învățământ profesional tehnic. Prin implicarea activă în consiliu, elevii/elevele învață despre democrație, participare civică și responsabilitate, pregătindu-se pentru a deveni cetățeni activi și implicați în societate. Această experiență le oferă elevilor/elevelor o înțelegere practică a proceselor democratice și îi încurajează să contribuie pozitiv la comunitatea lor.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATEA „VOTUL – DREPT ȘI RESPONSABILITATE” (5 MIN.)

Cadrul didactic scrie pe tablă afirmația: „Orice elev/elevă din toate treptele de școlaritate are dreptul de a alege și de a fi ales/aleasă. Principiile participării la alegeri sunt cele ale votului universal: egal, direct, secret și liber exprimat.”

Elevii/elevele sunt încurajați/e să reflecteze asupra acestei afirmații și să-și exprime gândurile și opiniile. În cazul în care întâmpină dificultăți în a-și exprima ideile, cadrul didactic poate propune următoarele întrebări pentru a stimula discuția legată de afirmația respectivă:

- Ce înseamnă pentru voi votul universal, egal, direct, secret și liber exprimat?
- De ce credeți că este important ca toți elevii/elevele să aibă dreptul de a alege și de a fi aleși?
- Cum ar afecta instituția noastră dacă aceste principii nu ar fi respectate?
- Cum putem asigura că toți elevii/elevele înțeleg importanța și impactul votului lor?

ACTIVITATEA „SONDAJ: OPINIA MEA DESPRE CONSILIUL ELEVILOR” (FIȘA NR.1) (10 MIN.).

Cadrul didactic distribuie elevilor/elevelor (fișa nr.1) cu întrebări pentru sondaj.

Cadrul didactic împreună cu elevii/elevele analizează răspunsurile și se constată dacă există un număr mare de răspunsuri „nu” sau de „nu știu”. Cadrul didactic adresează întrebarea: Ce ar trebui să facem pentru ca mai mulți elevi?

Variante de răspuns:

- să participe la alegerile pentru CNEIP în viitor?
- să susțină necesitatea existenței CNEIP?
- să fie convinși că CNEIP promovează cu adevărat interesele elevilor?

Răspunsurile elevilor/elevelor sunt notate pe tablă de către cadrul didactic sau un elev/elevă (voluntar). Cadrul didactic va reveni ulterior la răspunsurile elevilor/elevelor.

ACTIVITATEA „FUNCȚIILE ȘI ATRIBUȚIILE CNEIP” (FIȘA NR.2) (30 MIN.)

Cadrul didactic va explica importanța cunoașterii rolului, funcțiilor și atribuțiilor CNEIP.

Cadrul didactic împarte clasa în patru grupuri. Fiecărui grup i se oferă câte un exemplar al Regulamentului de funcționare a Consiliului Național al Elevilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic. Grupurile au 10 minute pentru a citi și a discuta documentul.

Fiecare grup va primi un rol:

- Grupul 1: Scopul și atribuțiile CNEIP
- Grupul 2: Membrii CNEIP: drepturi și responsabilități
- Grupul 3: Procedura de constituire
- Grupul 4: Organizarea activității CNEIP

Fiecare grup va elabora un poster sau o prezentare pe flipchart care să ilustreze rolul lor specific. Aceștia vor nota funcțiile, atribuțiile, procedurile sau influențele identificate și le vor prezenta. Fiecare grup își prezintă posterul/prezentarea în fața clasei, explicând în detaliu ceea ce au citit și au discutat.

Debrifarea activității

- Care sunt funcțiile principale ale CNEIP și responsabilitățile membrilor săi?
- Cum influențează procedurile de alegere a CNEIP activitatea sa în școală?
- Puteți da exemple concrete despre cum a influențat CNEIP deciziile în școală?
- Cum v-a ajutat activitatea de astăzi să înțelegeți mai bine democrația și participarea activă în școală?
- Care sunt principalele provocări în funcționarea CNEIP și cum pot fi depășite?
- Credeți că interesele elevilor pot fi bine reprezentate de CNEIP? Dacă nu, ce ar trebui schimbat?

EXTINDERE

Elevilor/elevelor li se propune să formuleze tematica sau câteva propuneri pentru agenda ședinței CNEIP, care se va desfășura la lecția următoare.

FIȘA NR.1

Sondaj de opinii

Ai participat la alegerea membrilor CNEIP?	Da	Nu	Nu știu
Consideri că este necesar CNEIP în instituție?	Da	Nu	Nu știu
Cum crezi CNEIP promovează interesele elevilor/elevelor în relația cu administrația instituției de învățământ?	Da	Nu	Nu știu
Crezi că procesul de alegere a membrilor CNEIP este transparent și corect în instituția în care vă faceți studiile?	Da	Nu	Nu știu
Consideri că membrii CNEIP comunică eficient cu colegii lor despre diverse teme?	Da	Nu	Nu știu
Ai avut ocazia să participai la întâlniri sau activități organizate de CNEIP?	Da	Nu	
Te simți încurajat/ă să te implici în activitățile CNEIP?	Da	Nu	Nu știu
Consideri că membrii CNEIP reflectă diversitatea și interesele tuturor elevilor/elevelor din instituție?	Da	Nu	Nu știu
Ai dori să candidezi pentru o funcție în CNEIP în viitor?	Da	Nu	Nu știu

FIȘA NR.2

EXTRAS din Regulamentul de funcționare a Consiliului Național al Elevilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic

Dispoziții generale

1. Consiliul Național al elevilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic (în cele ce urmează – CNEIP) este o structură reprezentativă și consultativă a elevilor, care asigură dreptul elevilor la opinie și libera exprimare.
2. CNEIP este un mijloc prin care elevii din învățământul secundar profesional și mediu de specialitate oferă reacție inversă Ministerului Educației, Culturii și Cercetării despre felul în care instituția de învățământ, activînd conform cadrului legal în vigoare, răspunde nevoilor și intereselor lor.
3. Din CNEIP fac parte 30 de elevi (excepție elevii din ultimul an de studii), aleși prin concurs deschis la nivel național, la propunerea organelor de autoconducere instituțională ale elevilor (Consiliul elevilor, Senatul etc.) din instituțiile de învățământ profesional tehnic (școli profesionale, colegii, centre de excelență).
4. Candidatul propus poate fi orice elev care, la momentul înaintării este elev/ elevă în instituția de învățământ profesional tehnic, cu excepția celor din ultimul an de studii, indiferent dacă este sau nu membru al organului de autoconducere școlară.
5. Organul de autoconducere al elevilor dintr-o instituție de învățământ poate propune doar un singur candidat.
6. Membrii CNEIP sînt aleși pentru un an școlar și doar pentru un singur mandat.

Scopul și atribuțiile CNEIP

7. Scopul activității CNEIP este de a face auzită vocea elevilor privind respectarea drepturilor elevilor în sistemul educațional.

8. Atribuțiile/ funcțiile CNEIP:

- a. colectează, generalizează, formulează și propune conducerii Ministerului Educației, Culturii și Cercetării viziunile și așteptările elevilor vizavi de asigurarea accesului la învățământul formal și nonformal, calitatea mediului educațional (sănătos și protector), politicile educaționale, participarea în procesul decizional etc. prin:
 - ▷ prezentarea conducerii, colaboratorilor și experților Ministerului Educației, Culturii și Cercetării opiniilor elevilor privind problemele, preocupările și doleanțele lor cu referire la toate aspectele vieții școlare, precum și din alte domenii de interes;
 - ▷ formularea de recomandări Ministerului Educației, Culturii și Cercetării cu privire la organizarea procesului educațional, inclusiv planul-cadru, curriculumul, programul de activitate al instituției de învățământ, organizarea activităților extra-curriculare etc.;
 - ▷ expunerea punctului de vedere asupra proiectelor de legi și actelor normative în domeniul educației;
- b. oferă suport Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în monitorizarea respectării dreptului elevilor la educație la nivel instituțional și republican;
- c. organizează activități axate pe identificarea nevoilor, problemelor și intereselor elevilor pe care îi reprezintă.

Membrii CNEIP: drepturi și responsabilități

9. Membrii CNEIP au următoarele drepturi și responsabilități:

- a. participă benevol și sînt informați cu prevederile prezentului regulament;
- b. consultă și reprezintă opiniile/problemele colegilor;
- c. dedică timp și efort pentru această activitate;
- d. beneficiază de instruire pentru a activa în cadrul consiliului;
- e. comunică în rețea cu colegii din consiliu și cu coordonatorii adulți;
- f. respectă regulile stabilite de comun acord cu toți membrii; g) își asumă voluntar sarcini și responsabilități;
- g. propun idei/ sugestii privind conținuturile și procesul/ metodele de lucru; i) exprimă deschis propria opinie și respectă opiniile celorlalți;
- h. informează transparent colegii, precum și persoanele/ instituțiile interesate despre activitatea consiliului;
- i. păstrează confidențialitatea situațiilor/ cazurilor discutate;
- j. renunță la calitatea de membru al consiliului oricînd dorește;
- k. nu sînt remunerați pentru activitatea desfășurată;
- l. nu beneficiază de privilegii pe durata mandatului și după expirarea acestuia.

Procedura de constituire

10. Anual, în perioada 15 aprilie-15 mai, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării anunță concurs național pentru recrutarea membrilor CNEIP.

11. În perioada stabilită, orice elev/elevă, cu excepția celor din ultimul an de studii, fără nicio discriminare, poate participa la concurs, depunînd pe adresa indicată, un dosar care va conține următoarele:

- a. CV-ul candidatului;
- b. scrisoare de motivație din partea candidatului (de ce doresc să fiu membru și cum voi contribui la activitatea CNEIP);
- c. procesul verbal al ședinței organului de autoconducere al elevilor din instituția de învățământ (descrierea procesului de selectare, argumente în favoarea candidatului propus).

12. O comisie/grup de lucru formată din reprezentanți ai Ministerul Educației, organizațiilor societății civile și elevilor, decid asupra candidaților, în baza următoarelor criterii:

- a. angajament personal argumentat și realist de a contribui la activitatea consiliului;
- b. angajament argumentat și realist din partea colegilor de a susține candidatul;
- c. asigurarea unui proces democratic și transparent în procesul de desemnare a candidatului;
- d. asigurarea unui echilibru de vîrstă, gen, regiune, etnie, nevoi speciale, între elevii cu și fără experiență de participare.

13. Toți candidații care au depus dosarul, sînt anunțați nu mai tîrziu de 15 iunie despre rezultatele concursului.

Organizarea activității CNEIP

14. Membrii CNEIP decid asupra structurii, modalităților/procedurilor și regulilor de lucru.

15. CNEIP își organizează activitatea în 2 modalități, după cum urmează:

- a. ateliere de lucru, convocate trimestrial, în timpul vacanțelor sau a zilelor de odihnă;
- b. comunicarea online/ de la distanță cu și între membrii CNEIP.

16. Atelierele de lucru constau din 2 părți:

- a. instruire pe anumite subiecte, inclusiv drepturile omului, comunicare și relaționare cu colegii și cu adulții, strategii de a-și face vocea auzită, elaborarea indicatorilor și aplicarea metodelor de monitorizare a drepturilor omului, precum și altele solicitate de către membri;
- b. discuții/ședințe de lucru cu conducerea și angajații Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și/sau ai altor ministere/organizații, precum și cu experți în diverse domenii .

17. După fiecare atelier, membrii CNEIP au sarcini pentru acasă, stabilite de comun acord.

18. Ministerul Educației solicită membrilor consiliului să consulte cu colegii lor proiectele de legi, acte normative, documente de politică educațională și să-și expună punctul de vedere asupra acestora.

19. Ministerul Educației desemnează un consultant, responsabil de organizarea activității consiliului, menținerea comunicării cu membrii și cu instituțiile/ organizațiile implicate în acest proces.

20. Activitatea CNEIP este transparentă și este reflectată pe pagina web a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și în mass media.

21. Atelierele de lucru ale membrilor CNEIP durează 2-3 zile, în funcție de subiectele discutate, și necesită deplasarea și cazarea elevilor.

22. Elevii cu nevoi speciale, în caz de necesitate, sînt însoțiți permanent de asistentul lor personal.

23. Toate costurile ce țin de activitatea CNEIP sînt suportate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

LECȚIA 7. REFLECȚIE ASUPRA EXPERIENȚEI DE ÎNVĂȚARE**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – aplice experiențele de învățare în procesul de autoevaluare și evaluare reciprocă;
- O2 – susțină argumentat opiniile referitoare la procesele de luare a deciziilor într-o societate democratică;
- O3 – evalueze funcționarea mecanismelor democratice în școală și în stat.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** clustering, discuția dirijată

Materiale necesare: Fișa 1 (Fișa de autoevaluare), citate, coli de hârtie, markere, lista cu descriptorii de competență.

Surse: Democrația pentru toți: Educație pentru o cultură democratică/aut. David McQuoid-Mason, Chișinău, 2015

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

Elevii/elevele la lecția de reflecție se concentrează pe dezvoltarea gândirii critice și pe evaluarea experiențelor acumulate în timpul unității de învățare. Cadrul didactic încurajează elevii/elevele să împărtășească liber gândurile lor despre guvernarea democratică și să susțină punctele de vedere exprimate într-un mod respectuos și constructiv. Este esențial ca cadrul didactic să creeze un climat de încredere în clasă, unde elevii/elevele se simt liberi să-și exprime opiniile fără teamă de judecată sau critici negative. De asemenea, cadrul didactic îndrumă elevii/elevele să reflecteze asupra modului în care informațiile învățate îi pot motiva să participe activ în procesele de luare a deciziilor, atât în instituție, cât și în viața lor de zi cu zi. Cadrul didactic trebuie să fie deschis și receptiv la diversitatea de păreri exprimate de elevi/eleve și să faciliteze dialogul respectuos și empatic între aceștia.

DEMERSUL DIDACTIC

■ ACTIVITATEA „ASOCIERI LIBERE „GUVERNANȚA DEMOCRATICĂ” (10 MIN.)

Elevii/elevele sunt repartizați în echipe a câte șase. Fiecare echipă primește câte o coală de hârtie, în mijlocul căreia este scris subiectul unității de învățare: **guvernare democratică**. Timp de cinci minute, elevii/elevele înscriu ideile, în variante cât mai laconice: cuvinte sau îmbinări de cuvinte. Pe măsură ce se înscriu cuvintele, se trasează linii între ideile care se leagă în vreun fel. Se înscriu toate formulele verbale, până la epuizarea ideilor sau până la expirarea timpului. Se examinează și alte posibilități de marcare a conexiunilor între idei, noțiuni, termeni. După expirarea timpului, fiecare echipă își prezintă clusteringul realizat (câte un minut pentru fiecare echipă).

■ VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „DE LA AFIRMAȚIE LA ARGUMENT”

Fiecare elev/elevă va selecta sau i se va atribui o afirmație din lista propusă despre guvernarea democratică.

Elevii/elevele sunt încurajați să reflecteze asupra afirmației alese și să-și formuleze propria opinie, argumentând punctul de vedere.

- Democrația înseamnă mai mult decât să mergi la vot, înseamnă să participi activ în comunitatea ta.
- Guvernarea democratică implică respectarea drepturilor individuale și a libertăților civile ale tuturor cetățenilor.
- Într-o guvernare democratică, alegerile libere și corecte sunt fundamentale pentru legitimitatea guvernului.
- Principiile egalității și nediscriminării sunt fundamentale într-o societate democratică.

- Participarea activă a cetățenilor în procesele decizionale este esențială pentru o guvernare democratică să funcționeze eficient și să fie responsabilă față de nevoile comunității.
- Guvernarea democratică protejează statul de drept și asigură că toți cetățenii sunt egali în fața legii.

■ **VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „O CONVERSAȚIE DESPRE DEMOCRAȚIE” (20 MIN.)**

Imaginați-vă că numai ce ai sosit într-o țară democratică nou-creată. Ești nerăbdător să ajuți oamenii de aici să construiască cea mai bună democrație care a existat vreodată. La un moment dat, auzi următoarea conversație ce are loc între câțiva cetățeni ai acestei țări:

- Democrația înseamnă că guvernul va oferi apă și locuință pentru fiecare!
- Eu nu cred că așa stau lucrurile. Democrația va oferi fiecăruia oportunitatea de a avea mâncare, apă și locuință. Însă obținerea acestor locuri depinde de fiecare.
- Eu cred că democrația va face ca mulți oameni să fie lenoși. Dacă guvernul oferă totul, de ce ar mai trebui cineva să lucreze? Oamenii de obicei lucrează pentru a obține ceea ce nu au nevoie – mâncare, apă, îmbrăcăminte și locuință.
- Într-o democrație acei care au avere vor trebui să susțină pe cei care n-au avere. Democrația este o modalitate pentru guvernare de a redistribui averea deținută de cetățeni
- Democrația nu poate rezolva peste noapte toate problemele țării. Va fi nevoie de timp pentru aceasta, dar libertatea de alegere pe care o oferă va fi până la urmă un beneficiu tuturor.
- Democrația trebuie să ofere o viață mai bună sau vom reinstaura înapoi dictatura, după cum a mai fost la noi în țară.

Elevii/elevele înscenează un joc de rol în baza conversației de mai sus.

Elevii/elevele identifică cele șase opinii exprimate despre democrație. Care dintre acestea este cea mai apropiată de părerea ta?

Cadrul didactic discută despre beneficiile pe care democrația le poate aduce cetățenilor săi.

Elevii/elevele cu ajutorul cadrului didactic identifică riscurile potențiale ale democrației și discută despre impactul lor.

Cadrul didactic analizează argumentele în favoarea și împotriva democrației și deduc dacă consideră că acest sistem merită implementat.

■ **ACTIVITATEA „REMEMORAREA PROCESULUI ȘI REFLECȚIE ÎN PERECHI” (10 MIN.)**

Cadrul didactic îndeamnă elevii/elevele să reflecteze asupra competențelor dobândite în a II-a unitate de învățare. Elevii/elevele sunt împărțiți în perechi și li se propune să utilizeze o listă de descriptori de competență. În cadrul fiecărei perechi, elevii/elevele se sprijină reciproc pentru a identifica situații specifice din activitățile desfășurate în timpul unității de învățare II în care au demonstrat comportamente corespunzătoare valorilor, atitudinilor, abilităților și cunoștințelor. Cadrul didactic subliniază că nu este necesar ca elevii/elevele să treacă prin toți descriptorii, ci să marcheze doar acolo unde este relevant și să discute despre aceste situații concrete. Activitatea este centrată pe evidențierea comportamentelor manifestate pozitiv, fără a face comparații între elevi/eleve în cadrul perechilor.

■ **ACTIVITATEA „DISCUȚIE GENERALĂ ȘI CONCLUZII” (15 MIN.)**

Elevii/elevele prezintă în fața întregii clase unele dintre situațiile pe care le-au putut asocia cu anumiți descriptori de competență. În cazul în care un elev/elevă menționează o situație, cadrul didactic întreabă dacă și alți elevi/eleve au avut comportamente similare în aceeași situație sau în alte situații similare. Cadrul didactic se asigură că fiecare elev/elevă prezintă un exemplu de comportament

corespunzător unui descriptor și că sunt acoperite cât mai echilibrat descriptorii din categoriile valori, atitudini, abilități și cunoștințe și înțelegere critică.

Ca listă de descriptori folosită în activitatea de reflecție în perechi, poate fi utilizată lista care include toți descriptorii menționați în metodologia pentru anul respectiv de studii. În descrierea fiecărei lecții, sunt menționați la început descriptorii de competență direct relevanți pentru activitățile desfășurate, asupra cărora se va concentra observarea profesorului. Cu toate acestea, reflecția elevilor poate include toți descriptorii, deoarece anumite competențe pot fi manifestate și în interacțiunile generale între elevi sau între elevi/eleve și profesor, indiferent de sarcina de învățare specifică.

Descriptori de competență	Activitatea sau situația în care s-a manifestat comportamentul	
	Exemple personale	Exemple oferite de coleg/colegă

Reflecții și feedback (10 min.)

- Ce ați învățat despre guvernarea democratică în acest modul?
- Care a fost activitatea sau tema cea mai interesantă și de ce?
- Cum ați observat aplicarea principiilor democrației în școala sau comunitatea voastră?
- Care sunt cele mai mari provocări în implementarea democrației într-o comunitate?
- Cum vă poate ajuta învățarea despre guvernarea democratică să deveniți cetățeni mai activi?
- Ce ați putea face pentru a promova valorile democrației în comunitatea voastră?

Unitatea de învățare III: Învățarea bazată pe proiect: competiția de debateri

CASETA CU INFORMAȚII (PENTRU TOATĂ UNITATEA)

Termenul *proiect* este utilizat în contextul școlar în principal cu două sensuri distincte și este importantă clarificarea acestora, în vederea evitării confuziilor, a practicilor și așteptărilor neadecvate. Tabelul de mai jos evidențiază principalele diferențe, prin contrast:

Proiectele cu tematică educațională	Activitățile de învățare bazată pe proiect
Au, în general, caracter excepțional, presupun ceva diferit față de practica obișnuită.	Sunt activități didactice incluse în curriculum și care se aplică în fiecare an, cu toți anii ÎPT.
Sunt centrate pe realizarea unor obiective și obținerea unei schimbări, fie în mediul școlar, fie în raport cu o problemă a comunității sau a societății. Pot avea, direct sau indirect, impact asupra competențelor acestora, dar focalizarea rămâne pe obiectivele preconizate.	Sunt centrate pe dimensiunea de învățare, pe dezvoltarea competențelor elevilor, adică pe realizarea a ceea ce este prevăzut în curriculum și regăsit în planificarea didactică.
Necesită, de obicei, o finanțare (din fonduri private sau publice, locale, naționale sau europene) sau, cel puțin, alocarea unor resurse ale școlii, pentru susținerea implementării proiectului.	Sunt realizate ca parte a procesului didactic obișnuit, utilizează resurse existente la nivelul ÎPT și nu necesită fonduri suplimentare.
Sunt coordonate de către adulți (din conducerea școlii, dintre profesori sau din cadrul unor organizații cu care școala are relații de parteneriat).	Sunt realizate de către elevi, cu sprijinul pe care cadrul didactic îl poate oferi în principal în timpul orelor și sub supervizarea lui.
Deseori, implică un număr mic de elevi, selecționați în baza motivației, a anumitor abilități deținute sau a apartenenței la anumite categorii sau grupuri.	Vizează în mod necesar și echilibrat toți elevii, la fel ca orice altă activitate didactică. Chiar dacă elevii vor avea sarcini și contribuții diferite, toți vor fi implicați și toți își dezvoltă competențele pe parcursul procesului.

Exemple

Proiecte cu tematică educațională

- Un proiect realizat în parteneriat cu alte școli europene în cadrul Programului Erasmus+, al Uniunii Europene, sau al Rețelei Școlilor Democratice, susținută de Consiliul Europei
- Participarea școlii la un proiect cu scopul reducerii abandonului școlar
- Un proiect în parteneriat cu o asociație pentru promovarea de activități extrașcolare cu tematică ecologică

Activități de învățare bazată pe proiect

- Organizarea unei competiții de dezbateri
- Organizarea unui proces de identificare a unor probleme, studierea lor și propunerea de soluții
- Realizarea unor strategii de lucru în echipă

Activitățile de învățare bazată pe proiect pot fi realizate la teme diferite, dar au, în general, o structură comună și o serie de caracteristici comune.

Tabelul de mai jos conține principalele criterii care este important să fie îndeplinite, pentru a avea un proces de învățare bazată pe proiect de calitate:

Centrarea pe dezvoltarea de competențe: valori, atitudini, abilități, cunoștințe și înțelegere critică

Proiectul este axat pe dezvoltarea competențelor pentru cultură democratică ale elevilor, inclusiv pe valorizarea demnității umane și a drepturilor omului, valorizarea diversității culturale, deschiderea spre diversitate, respect, spiritul civic, înțelegerea critică, empatie, abilitățile de gândire critică, de ascultare și observare, de cooperare și învățare autonomă.

Tema proiectului: o problemă sau o întrebare-cheie

Proiectul se bazează pe o problemă semnificativă de rezolvat sau pe o întrebare de răspuns, la nivelul adecvat de provocare pentru elevi, care este operaționalizată printr-o întrebare deschisă, care să stimuleze implicarea.

Autenticitate

Proiectul se referă la situații din lumea reală, folosește procese, instrumente și standarde de calitate din lumea reală, are impact real și/sau este conectat la preocupările, interesele și identitățile elevilor.

Decizia lăsată elevilor

Proiectul le permite elevilor să facă alegeri cu privire la produsele create, la modul în care lucrează și își folosesc timpul, ghidați de profesor.

Documentare din partea elevilor

Proiectul implică un proces activ, aprofundat, eșalonat pe mai multe săptămâni, în care elevii caută și analizează informații pentru a soluționa problema sau a răspunde la întrebarea pe care este centrat proiectul.

Realizarea unui produs prezentat public

Proiectul le solicită elevilor să creeze un produs ca rezultat al procesului și să prezinte sau să ofere acest produs altor persoane, inclusiv din afara clasei.

Primirea de feedback și posibilitatea de revizuire

Proiectul include procese prin care elevii oferă și primesc feedback legat de munca lor, pentru a-și revizui ideile și produsele sau pentru a continua investigarea.

Reflecție

Proiectul le oferă elevilor oportunități de a reflecta la ceea ce învață, la cum învață, precum și la modul în care proiectul a fost planificat și realizat.

Învățarea bazată pe proiect presupune parcurgerea mai multor pași, realizabili fie în cadrul unei singure lecții, fie pe parcursul mai multor lecții. Elevii/elevetele vor lucra atât individual, cât și în grupuri. Este important ca grupurile să fie diverse, incluzând atât fete, cât și băieți, elevi/elevete din diferite medii etnice, socioeconomice și cu nivele diferite de competență. O metodă simplă pentru formarea grupurilor este numărarea elevilor/elevetele de la unu la șase, asigurând astfel o diversitate în fiecare grup. Dacă cadrul didactic observă că în unele grupuri există o omogenitate în funcție de sex, discută cu elevii/elevetele pentru a reorganiza grupurile în mod echilibrat.

Învățarea bazată pe proiect are ca obiectiv implicarea tuturor elevilor/elevetele, oferindu-le șansa de a contribui egal la proiect. Încurajați colaborarea prin distribuirea de roluri specifice în cadrul grupului, cum ar fi:

Moderator: asigură că grupul rămâne concentrat pe sarcină, fiecare membru își exprimă opinia și deciziile sunt luate democratic.

Responsabil de managementul timpului: se asigură că sarcinile sunt finalizate în timpul alocat și informează grupul despre timpul rămas.

Responsabil de notarea și prezentarea ideilor principale: notează aspectele principale ale discuției și prezintă un rezumat colegilor/colegelor din celelalte grupuri.

Rolurile sunt distribuite aleatoriu și se schimbă la fiecare pas al proiectului, astfel încât fiecare elev/elevă să experimenteze toate rolurile. Puteți adăuga și alte roluri relevante, explicând elevilor/elevetele responsabilitățile fiecărui rol. Aceasta asigură că nu există lideri permanenți și că toți elevii/elevetele contribuie în mod egal.

Rolul cadrului didactic este să monitorizeze distribuirea echitabilă a responsabilităților și să se asigure că toți elevii/elevetele au șansa de a participa. În cazul în care apar dificultăți, interveniți pentru a oferi susținere. Cadrul didactic îndeamnă elevii/elevetele să acorde atenție nu doar rezultatelor, ci și procesului de colaborare, punând întrebări despre interacțiunea din grup și valorificarea competențelor membrilor înainte de prezentările finale.

Cadrul didactic arată elevilor/elevetele că are încredere în capacitatea lor de a realiza sarcinile propuse, crescând astfel stima de sine și interesul pentru proiect. Activitățile sunt concepute astfel încât toți elevii/elevetele să poată participa, indiferent de competențele inițiale. Cadrul didactic monitorizează permanent interacțiunile și interveniți atunci când observă elevi/elevete care se retrag sau sunt excluși. De asemenea, cadrul didactic încurajează participarea tuturor și arată că toate opiniile contează, asigurând o analiză bazată pe criterii clare.

În discuțiile cu clasa, cadrul didactic, acordă atenție specială elevilor/elevetele care, de obicei, nu participă activ. Încurajează toți elevii/elevetele să contribuie cu idei, asigurându-i că toate ideile vor fi analizate obiectiv, fără să conteze cine le-a formulat.

Această abordare va asigura o participare echilibrată și va contribui la succesul procesului de învățare bazată pe proiect.

Elevii/elevetele vor avea ca obiectiv pregătirea și organizarea unei competiții de dezbateri.

Pentru aceasta, în cadrul unității respective, elevii/elevetele vor parcurge următorii pași:

Pasul 1. Familiarizarea cu dezbaterile și cu subiectele controversate și tipuri de dezbateri. Argumentarea și contra argumentarea (lecțiile 1-2)

Pasul 2. Stabilirea formatului și regulilor competiției de dezbateri (lecțiile 3-4)

Pasul 3. Identificarea subiectelor cu caracter controversat. Pregătirea echipelor pentru dezbateri (lecțiile 5-6)

Pasul 4. Desfășurarea competiției de dezbateri (lecțiile 7-8)

Pasul 5. Reflecție (lecția 9)

Este important de precizat că, având în vedere numărul de ore disponibile și faptul că activitatea se adresează tuturor elevilor/elevetele, scopul nu este de a genera excelență, de a concura cu

competițiile de dezbateri organizate ca activitate extrașcolară. Acestea beneficiază de participarea unor tineri foarte motivați și dispuși să aloce timp și efort pregătirii și implicării în activități. Lecțiile din această unitate, din cadrul disciplinei Educație pentru societate, urmăresc, în schimb, să utilizeze o mică parte din potențialul pe care îl oferă dezbaterile pentru dezvoltarea competențelor pentru cultură democratică ale **tuturor** elevilor/elevelor.

Prin urmare, nu se intenționează adoptarea și respectarea strictă a unei metodologii consacrate de dezbateri și nici în mod necesar adoptarea limbajului specific domeniului sau realizarea unor dezbateri la un nivel înalt din punctul de vedere al argumentării și conținutului. Se urmărește însă crearea de oportunități prin care elevii/elevele să fie sensibilizați cu privire la importanța **gândirii critice, a comunicării eficace și a respectării adversarului**, chiar și când susținem puncte de vedere sau opțiuni opuse. În urma acestor lecții, cel mai probabil, elevii/elevele nu vor fi suficient de pregătiți pentru a participa la o competiție de dezbateri organizată în cadrul programelor consacrate. Unii dintre ei vor fi însă sensibilizați și încurajați să continue să-și dezvolte competențele, inclusiv prin înscrierea în aceste programe. Pe de altă parte, cadrul didactic va încuraja clasele care își propun o abordare mai aprofundată și mai riguroasă să utilizeze la maximum potențialul acestor lecții și va valorifica, în beneficiul tuturor elevilor/elevelor, situațiile în care în clasă există elevi/eleve care au fost sau sunt implicați în programele extrașcolare de dezbateri. Accentul nu va fi însă pus pe dezvoltarea sau valorificarea calităților și competențelor unui număr redus de elevi/eleve cu performanțe deosebite sau care doresc să obțină performanțe deosebite, ci pe mobilizare, stimularea și implicarea tuturor elevilor/elevelor în acest proces de învățare.

Procesul descris în cei șase pași, enumerați mai sus, presupune că elevii/elevele nu au cunoștințe prealabile despre dezbateri și de aceea este necesară alocarea primelor trei lecții pentru ca elevii/elevele să înțeleagă ce sunt dezbaterile și ce caracteristici trebuie să aibă temele supuse dezbaterii.

De asemenea, așa cum s-a menționat anterior, procesul este centrat pe organizarea de către elevi/eleve a unei competiții de dezbateri, ceea ce presupune inclusiv stabilirea de către elevi/eleve a formatului, a regulilor și procedurilor, ca parte a procesului de învățare. Nu este vorba despre participarea la o competiție de dezbateri (cu format, reguli și proceduri prestabilite), ci de organizarea unei competiții la care elevii/elevele sunt organizatori, competitori și arbitri. O astfel de abordare este compatibilă cu prevederile curriculumului și cu principiile învățării bazată pe proiect. Produsul realizat de elevi/eleve este, în acest caz, chiar competiția de dezbateri, scopul întregii clase fiind ca aceasta să se desfășoare cât mai bine și intervențiile să fie de o calitate cât mai înaltă. Astfel, reușita constă în buna organizare a competiției, la care fiecare elev/elevă contribuie, și nu în câștigarea competiției de către o anumită echipă.

Pentru simplificare, este propusă, ca punct de plecare, adoptarea formatului de dezbateri Karl Popper, în care se confruntă două echipe, una formulând argumente pro, iar alta, respectiv, contra unei afirmații (moțiuni) controversate. Elevii/elevele vor analiza informații privind modul în care se pot organiza dezbaterile și vor prelua sau adapta elementele pe care le consideră potrivite pentru contextul lor, ținând seama de timpul disponibil în cadrul orelor de Educație pentru societate. În deciziile luate, elevii/elevele vor putea, de asemenea, opta pentru un format în care echipele în competiție să se confrunte în fața întregii clase sau în paralel, doar în prezența arbitrilor și, eventual, a unor observatori.

LECȚIILE 1-2. FAMILIARIZAREA CU DEZBATERILE ȘI CU SUBIECTELE CONTROVERSATE ȘI TIPURI DE DEZBATERI. ARGUMENTAREA ȘI CONTRA ARGUMENTAREA.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	- Susține că drepturile omului trebuie întotdeauna protejate și respectate. - Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Spirit civic	- Exprimă că este dispus(ă) să participe la luarea deciziilor colective. - Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Auto-eficacitate	- Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat. - Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități de învățare autonomă	- Realizează sarcini de învățare în mod independent. - Își dezvoltă propriile idei adunând informații.
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.

Competențe specifice	Descriptori
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Abilități de rezolvare a conflictelor	- Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos. - Îi ajută pe ceilalți să determine cum să ajungă la un acord.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – folosească eficient structura unui argument pentru o anumită problemă;
- O2 – creeze diverse tipuri de mesaje utile în cadrul unei dezbateri;
- O3 – recunoască și să aplice criteriile esențiale pentru alegerea subiectelor potrivite pentru dezbateri.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în grup, în perechi, frontal.
- **Metode și procedee didactice:** asocieri libere, dezbateri în perechi, tehnica „Acvariul”, discuția dirijată, exercițiul Congresul.

Resurse didactice: Anexa 1. Fișa cu structura argumentului (alternativ, poster sau posibilitatea de a proiecta structura), o listă cu subiecte controversate (sau acces la internet, pentru a identifica liste de probleme), (opțional) material video (eventual online) cu o secvență de dezbateri.

Timp alocat: 45 de minute

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

Lecția 1

ACTIVITATEA „ASOCIERI LIBERE” (10 MIN.)

Cadrul didactic explică elevilor/elevelor că vor face un exercițiu de asocieri libere pentru a explora conceptul de dezbateri.

Cadrul didactic scrie pe tablă cuvântul „dezbateri”. Elevii/elevele sunt încurajați/te să spună orice cuvânt, frază, idee sau sentiment care le vine în minte atunci când se gândesc la cuvântul „dezbateri”. Cadrul didactic amintește elevilor/elevelor că nu există răspunsuri greșite și că toate asocierile sunt bine venite.

Cadrul didactic le cere elevilor/elevelor să reflecteze asupra asocierilor făcute și să se gândească cum acestea pot influența modul în care abordează viitoarele dezbateri. Se discută despre importanța dezbaterilor în dezvoltarea abilităților de gândire critică, argumentare și comunicare.

Asocieri cu cuvântul dezbateri ex: argumente, contraargumente, opinii, conflict, comunicare, idei, schimb de păreri, ascultare activă, convingere, logică, respect, discuție, reguli.

Cadrul didactic roagă elevii/elevele să aleagă câteva cuvinte din lista de asocieri și să dea o scurtă definiție a noțiunii de dezbateri. **Dezbaterea** (din eng. – debate) este o discuție sau o polemică în contradictoriu, pornind de la o moțiune, care are drept scop formarea competențelor de prezentare, argumentare, gândire critică și logică pentru însușirea și exersarea dialogului democratic.

Debrifarea activității

- Ce v-a venit în minte prima dată când ați auzit cuvântul „dezbateri”?
- Cum v-ați simțit în legătură cu idea/ideile pe care le-ați spus?
- Ce cuvinte sau fraze ați considerat cele mai importante din cele spuse de colegi?
- Dacă ați avut experiențe anterioare cu dezbaterile, cum v-a influențat aceasta percepția asupra cuvântului „dezbateri”?
- Cum credeți că dezbaterile pot fi utile în viața de zi cu zi?
- Ce teme sau subiecte considerați că ar fi interesante de dezbătut?

■ ACTIVITATEA „CE SUNT DEZBATERILE” (10 MIN.)

Cadrul didactic propune spre vizionare videoul „Ce sunt dezbaterile”

(<https://www.youtube.com/watch?v=HNNKJsPO8PI>).

Debrifarea activității

- Care este scopul principal al unei dezbateri?
- Care sunt elementele esențiale ale unei dezbateri?
- Cum diferă o dezbateri de o simplă discuție?
- Cum putem pregăti un argument clar într-o dezbateri?
- Ce rol joacă cercetarea în pregătirea pentru o dezbateri?
- Care sunt regulile de conduită într-o dezbateri?
- Cum putem gestiona emoțiile și presiunea într-o dezbateri?

■ ACTIVITATEA „TEHNICA „ACVARIULUI” (15 MIN.)

Tehnica acvariului este o metodă interactivă și vizuală de a învăța prin observare și discuție. În această tehnică, un grup mic de elevi/eleve (grupul acvariului) este plasat în centrul clasei și desfășoară o dezbateri, în timp ce restul clasei (publicul) observă. Acest aranjament permite tuturor elevilor/elevelor să vadă și să înțeleagă dinamica unei dezbateri, să observe modul în care argumentele sunt prezentate și contrazise și să învețe din discuția centrală.

Elevii/elevele aranjează scaunele în două cercuri concentrice: un cerc interior (acvariul) și un cerc exterior. În cercul interior vor fi 4-6 elevi/eleve care vor dezbate o moțiune (în contextul dezbaterilor, o moțiune reprezintă subiectul sau tema centrală a dezbaterii. De exemplu, în cadrul unei competiții de dezbateri, moțiunea ar putea fi formulată ca „Această casă crede că...”, urmată de o afirmație specifică. Echipele de dezbateri își formulează argumentele pro și contra acestei moțiuni). Elevii/elevele din cercul exterior vor observa dezbateri și vor nota punctele forte și punctele slabe ale argumentelor prezentate.

Elevii/elevele prezintă moțiunea care urmează să fie dezbătută. Dacă elevilor/elevelor le este dificil să spună o moțiune, cadrul didactic poate propune exemple de moțiuni. Exemple de moțiuni pot include: „Temele pentru acasă ar trebui eliminate?” sau „Telefoanele mobile ar trebui interzise în timpul orelor de curs”.

Cadrul didactic explică regulile jocului și rolurile fiecărui elev/elevă din cercul interior.

Moderatorul (unul dintre elevii/eleve din cercul interior) va începe dezbateră și va asigura respectarea timpului și a regulilor.

Fiecare parte (pro și contra) va avea un timp limitat pentru a-și prezenta argumentele inițiale.

De exemplu: Temele pentru acasă ar trebui eliminate.

Pro: Elevii/elevele ar avea mai mult timp pentru activități extracurriculare și odihnă.

Contra: Temele pentru acasă consolidează cunoștințele și dezvoltă abilitățile de auto-disciplină.

De exemplu: Telefoanele mobile ar trebui interzise în timpul orelor de curs.

Pro: Reducerea distragerilor și creșterea atenției elevilor/elevelor în timpul lecțiilor.

Contra: Telefoanele mobile pot fi utilizate ca unelte educaționale și de comunicare în caz de urgență.

După prezentarea argumentelor inițiale, fiecare parte va avea oportunitatea de a contrazice argumentele celorlalți.

Dezbateră se încheie cu declarații finale din partea ambelor echipe.

După încheierea dezbaterii, elevii/elevele din cercul exterior vor oferi feedback asupra argumentelor prezentate și a modului în care dezbateră a fost condusă.

Cadrul didactic poate facilita o discuție despre ceea ce au observat elevii/elevele, punctând aspectele pozitive și cele care necesită îmbunătățire.

Elevii/elevele din cercul interior se schimbă cu unii dintre cei din cercul exterior, astfel încât toți elevii/elevele să aibă ocazia de a participa activ în dezbateră.

■ ACTIVITATEA „JURNAL DE REFLECȚIE” (10 MIN.)

Cadrul didactic invită elevii/elevele să scrie în jurnal răspunsurile, încurajându-i să fie cât mai detaliați și să includă exemple personale dacă este posibil.

- Ce înseamnă pentru tine o dezbateră eficientă?
- Care sunt sentimentele tale legate de a participa la o dezbateră? Ești entuziasmat, anxios, încrezător, etc.?
- Ce abilități crezi că sunt necesare pentru a fi un bun debater și cum te evaluezi în prezent în funcție de aceste abilități?
- Cadrul didactic oferă elevilor/elevelor să împărtășească, câteva dintre reflecțiile scrise.
- Cum ați gestionat diferențele de opinie în timpul dezbaterii?
- Ce ați învățat din observarea dezbaterii?
- Cum v-ați pregăti diferit dacă ați avea ocazia să repetați exercițiul?
- Cum ar putea fi aplicate abilitățile de dezbateră în alte domenii ale vieții voastre?

EXTINDERE

Elevii/elevele vor analiza și vor aduce pentru lecția următoare articole științifice, rapoarte guvernamentale, studii academice de susținere a diverselor subiecte controversate

Lecția 2

■ ACTIVITATEA „DEZBATEREA ÎN PERECHI” (10 MIN.)

Cadrul didactic le sugerează elevilor/elevelor că vor exersa importanța argumentării și contraargumentării în procesul de dezbateri. Un argument bine structurat trebuie să fie clar, concis și susținut de dovezi solide. Un model clasic de prezentare a argumentului este structura ARE (Afirmatie, Rațiune, Exemplu) (*anexa nr.1*).

Exemple:

Argument: „Fumatul ar trebui interzis în spațiile publice deoarece expunerea la fumatul pasiv este dăunătoare sănătății.”

Contraargument: „Deși expunerea la fumatul pasiv este dăunătoare, interzicerea completă a fumatului în spațiile publice ar putea încălca drepturile fumătorilor și ar putea fi dificil de aplicat.”

Cadrul didactic împarte elevii/elevii în perechi. Fiecare pereche va primi o moțiune de dezbateri. Moțiunile pot fi prezentate și de elevi/elevi.

Exemple de moțiuni:

- Fumatul ar trebui interzis în spațiile publice?
- Educația online este mai eficientă decât educația tradițională?
- Ar trebui interzise telefoanele mobile în școli?
- Ar trebui să fie interzis fumatul în spațiile publice?
- Cadrul didactic le sugerează elevilor/elevelor că fiecare pereche pregătesc atât argumente “pro”, cât și argumente “contra” pentru o moțiune primită. Elevii/elevetele folosesc surse de încredere (Exemple de surse de încredere: articole științifice, rapoarte guvernamentale, studii academice) pentru a susține argumentele) (25 min).
- Fiecare pereche va desfășura o mini-dezbateri. Un elev/elevă va prezenta argumentele pro, iar celălalt va răspunde cu contraargumente. Apoi, rolurile se vor schimba.

Întrebări pentru reflecție după prezentarea argumentului:

Afirmatie: Este clar și concis enunțat punctul de vedere?

Rațiune: Este raționamentul logic și bine explicat?

Exemplu: Este exemplul relevant și susține eficient rațiunea?

Feedback și reflecție: (10 min.)

- Ce argumente au fost cele mai convingătoare și de ce?
- Ce contraargumente au fost greu de combătut?
- Cum ați colaborat în pereche și cum ați abordat diferențele de opinie?
- Ce ați învățat din această experiență și cum vă puteți îmbunătăți tehnicile de argumentare?
- Care au fost cele mai mari provocări în timpul dezbaterii?
- Ce strategii ați folosit pentru a respinge argumentele opuse?
- Cum a influențat colaborarea în perechi calitatea dezbaterii?
- Ce sfaturi ați oferi pentru viitoarele dezbateri?

VARIANTA ALTERNATIVĂ ACTIVITATEA „EXERCITIUL „CONGRESUL” (10-15 MIN.)

Cadrul didactic le explică elevilor/elevelor că vor avea ocazia să exerseze argumentarea și contraargumentarea într-un cadru formal, similar cu dezbaterile dintr-un congres parlamentar.

Cadrul didactic împarte clasa în trei grupuri:

Grupul pro: Elevii/elevele care susțin moțiunea.

Grupul contra: Elevii/elevele care se opun moțiunii.

Grupul neutru/juriul: Elevii/elevele care vor asculta argumentele ambelor părți și vor decide asupra moțiunii prin vot.

Fiecare grup (pro și contra) are la dispoziție 10-15 min. pentru a pregăti argumentele și contraargumentele. Cadrul didactic încurajează elevii/elevele să folosească surse de încredere și să-și organizeze argumentele într-un mod logic și coerent.

Exemple de moțiuni:

1. Ar trebui să fie interzis fumatul în spațiile publice.
2. Educația online este mai eficientă decât educația tradițională.
3. Trebuie interzise telefoanele mobile în școli.

Cadrul didactic prezintă moțiunea și explică regulile dezbaterii.

Prezentarea argumentelor pro: grupul pro își prezintă argumentele.

Prezentarea argumentelor contra: grupul contra își prezintă contraargumentele.

Replica pro: grupul pro răspunde la contraargumentele grupului contra.

Replica contra: grupul contra răspunde la argumentele grupului pro.

Dezbateri liberă: Ambele grupuri pot adresa întrebări și pot oferi răspunsuri. Această etapă permite elevilor/elevelor să interacționeze direct și să își consolideze argumentele.

Grupul neutru/juriul: Elevii/elevele din acest grup discută și evaluează argumentele prezentate de ambele părți. Ei decid în mod obiectiv care parte a prezentat argumente mai convingătoare.

Elevii/elevele din grupul neutru votează pentru sau împotriva moțiunii. Cartonașele colorate pot fi folosite pentru a indica votul fiecăruia.

Cadrul didactic anunță rezultatul votului și oferă feedback general asupra dezbaterii.

Reflecție și feedback

- Care au fost cele mai puternice argumente prezentate de fiecare parte?
- Ce contraargumente au fost greu de combătut?
- Cum ați colaborat în grupul vostru?
- Cum ați abordat diferențele de opinie în grup?
- Ce ați învățat din această experiență și cum vă puteți îmbunătăți tehnicile de argumentare și contraargumentare?

EXTINDERE

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să studieze tipurile de dezbateri.

ANEXA NR.1. Model de prezentare a argumentului

Un argument bine structurat trebuie să fie clar, concis și susținut de dovezi solide. Un model clasic de prezentare a argumentului este structura ARE (Afirmatie, Rațiune, Exemplu). Iată un exemplu de cum să prezinți un argument folosind această structură:

Afirmatie (A): Prezintă clar punctul tău de vedere sau afirmația pe care o susții.

Rațiune (R): Explică de ce afirmația ta este adevărată sau validă. Folosește raționamente logice.

Exemplu (E): Oferă dovezi concrete sau exemple care să susțină rațiunea ta.

Exemplu concret folosind structura ARE

Moțiune: Ar trebui să fie interzis fumatul în spațiile publice.

Afirmatie (A): Fumatul ar trebui să fie interzis în spațiile publice.

Rațiune (R): Expunerea la fumatul pasiv este dăunătoare sănătății oamenilor. Studiile au arătat că fumatul pasiv poate cauza boli respiratorii și cardiovasculare, precum și cancer pulmonar la persoanele nefumătoare.

Exemplu (E): Conform unui studiu realizat de Organizația Mondială a Sănătății, expunerea regulată la fumatul pasiv crește riscul de boli cardiovasculare cu 30% și riscul de cancer pulmonar cu 20%. De asemenea, multe țări care au implementat interdicții de fumat în spațiile publice, cum ar fi Irlanda și Norvegia, au raportat o scădere semnificativă a problemelor de sănătate legate de fumatul pasiv.

LECȚIILE 3-4. STABILIREA FORMATULUI ȘI REGULILOR COMPETIȚIEI DE DEZBATERI**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	- Susține că drepturile omului trebuie întotdeauna protejate și respectate. - Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane.
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Spirit civic	- Exprimă că este dispus(ă) să participe la luarea deciziilor colective. - Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Auto-eficacitate	- Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat - Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
Toleranța ambiguității	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.

Competențe specifice	Descriptori
Flexibilitate și adaptabilitate	• Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. • Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	• Pune întrebări pentru a se implica în conversații. • Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Abilități de cooperare	• Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. • Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Abilități de rezolvare a conflictelor	• Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos. • Îi ajută pe ceilalți să determine cum să ajungă la un acord.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	• Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. • Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	• Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. • Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – analizeze asupra formatului și regulilor competiției de dezbateri;
- O2 – recunoască și să descrie aspectele esențiale ale organizării unei competiții de dezbateri;
- O3 – construiască argumente solide, susținute de dovezi și raționamente logice;
- O4 – discute reguli fundamentale care protejează libertatea de exprimare care promovează respectul reciproc.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a grupului de elevi/eleve:** individual, în grup.
- **Metode și procedee didactice:** prezentarea, discuția,

Resurse didactice: fișele de lucru (anexa nr.1, 2,3,4,5)

Timp alocat: 45 de minute

Lecția 3

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

■ **ACTIVITATEA „EXPLORAREA TIPURILOR DE DEZBATERI” (35 MIN.)**

Cadrul didactic prezintă pe scurt cele mai comune tipuri de dezbateri:

Dezbateri parlamentară: această tip de dezbateri se bazează pe un format formal și structurat, similar cu dezbaterile din parlament (*anexa nr.1*).

Dezbateri Lincoln-Douglas: această tip de dezbateri se concentrează pe o singură problemă centrală și implică două persoane care dezbate pro și contra (*anexa nr.2*).

Dezbateri public forum: această tip de dezbateri este mai puțin formal și permite o discuție deschisă și accesibilă între echipe (*anexa nr.3*).

Dezbateri Carl Poper: această tip de dezbateri este un format de dezbateri academică dezvoltat pentru a încuraja gândirea critică și argumentarea rațională (*anexa nr.4*).

Cadrul didactic împarte elevii/elevele în patru grupuri. Fiecare grup va primi sarcina de a cerceta și prezenta unul dintre tipurile de dezbateri menționate.

Elevii/elevele vor nota caracteristicile principale, regulile și exemple de moțiuni pentru tipul lor de dezbateri.

Fiecare grup alege o moțiune comună pentru toate grupurile, de exemplu: „Ar trebui să fie interzise telefoanele mobile în școli?”, „Ar trebui să fie extinsă pauza de prânz la o oră întreagă?”

Grupurile vor pregăti argumentele pro și contra pentru o temă simplă relevantă pentru tipul lor de dezbateri.

Fiecare grup va organiza o mini-dezbateri folosind formatul specific lor.

Grupul 1 va folosi formatul Parlamentar.

Grupul 2 va folosi formatul Lincoln-Douglas.

Grupul 3 va folosi formatul Public Forum

Grupul 4 va folosi formatul Carl Poper.

În timpul fiecărei simulări, restul elevilor/elevelor observă și notează caracteristicile și structura fiecărui tip de dezbateri. Elevii pot folosi o fișă de observație pentru a nota punctele cheie (*anexa nr.5*).

Debrifarea activității: (10 min.)

- Care tip de dezbateri vi s-a părut cel mai interesant și de ce?
- Ce aspecte ale fiecărui tip de dezbateri vi s-au părut cele mai dificile de înțeles sau de aplicat?
- Care sunt avantajele și dezavantajele fiecărui tip de dezbateri pe care l-ați explorat?
- Cum ați colaborat cu colegii voștri în timpul pregătirii și desfășurării dezbaterilor?
- Ce strategii au fost cele mai eficiente pentru a vă pregăti argumentele pro și contra?
- Cum ați aplicat cunoștințele anterioare despre dezbateri în cadrul acestei activități?
- Cum credeți că veți putea folosi abilitățile dobândite în viitoarele dezbateri sau prezentări?
- Cum v-ați simțit în rolul de observator comparativ cu rolul de participant activ în dezbateri?
- Ce ați face diferit data viitoare pentru a vă îmbunătăți performanța într-o dezbateri?

EXTINDERE

Elevii/elevele vor analiza tipurile de dezbateri și vor stabili tipul de dezbateri pe care îl vor prezenta la simulare.

ANEXA NR.1. DEZBATEREA PARLAMENTARĂ

Dezbaterea Parlamentară este un format de dezbateri care imită procedurile formale ale dezbaterilor din parlamentele naționale. Acest tip de dezbateri este foarte structurat și include roluri specifice pentru participanți, reguli clare și o organizare riguroasă.

Caracteristici principale:

1. Structura:

Dezbaterea Parlamentară se desfășoară între două echipe: Guvernul (sau echipa Afirmativă) și Opoziția (sau echipa Negativă).

Fiecare echipă este formată din 2 până la 4 membri, în funcție de formatul specific.

2. Rolurile în cadrul echipei:

Primul ministru: deschide dezbaterea, prezintă moțiunea și principalele argumente în favoarea acesteia.

Liderul opoziției: răspunde la argumentele primului ministru și prezintă contraargumente.

Al doilea vorbitor al guvernului: extinde argumentele echipei guvernului și răspunde la contraargumentele opoziției.

Al doilea vorbitor al opoziției: extinde contraargumentele echipei opoziției și răspunde la argumentele echipei guvernului.

(Opțional) Vorbitori de concluzii: ambii vorbitori finali rezumă și consolidează argumentele echipei lor fără a adăuga noi informații.

3. Timpul de vorbire/expunere:

Fiecare vorbitor are un timp limitat pentru a-și prezenta argumentele, de obicei între 5 și 7 minute.

La finalul dezbaterii, fiecare echipă are un timp limitat pentru discursul de concluzie.

4. Moțiunea:

Este subiectul dezbaterii și este formulată sub forma unei afirmații ce urmează să fie susținută sau combătută, de exemplu: „Formarea profesională duală ar trebui să devină standard în toate școlile profesionale.”

5. Reguli:

Este interzisă întreruperea vorbitorilor, cu excepția punctelor de ordine (clarificări procedurale) sau punctelor de informație (întrebări scurte adresate vorbitorului).

Vorbitorii trebuie să respecte timpul alocat și să își susțină argumentele într-o manieră clară și coerentă.

6. Evaluarea:

Performanțele echipelor sunt evaluate de un panel de judecători care notează argumentele, modul de prezentare și respectarea regulilor.

Judecătorii iau în considerare claritatea, persuasivitatea și relevanța argumentelor prezentate.

Importanța dezbaterii parlamentare:

Dezvoltarea abilităților de argumentare: participanții învață să construiască argumente solide și să răspundă eficient la contraargumente.

Îmbunătățirea abilităților de vorbire în public: vorbitorii își dezvoltă încrederea în sine și abilitățile de prezentare.

Stimularea gândirii critice: participanții sunt provocați să gândească rapid și să analizeze argumentele adversarilor.

Promovarea dialogului și a respectului: dezbaterile parlamentare încurajează respectul pentru opiniile diferite și dialogul constructiv.

Exemplu de dezbateri parlamentare:

Moțiune: „Școlile profesionale ar trebui să ofere mai multe oportunități de practică pentru studenți.”

Primul ministru (echipa afirmativă):

- Deschide dezbaterile, salută publicul și prezintă moțiunea.
- Explică importanța practicii în învățământul profesional, menționând beneficiile pentru studenți și angajatori.
- Își va prezenta principalele argumente:
- Practica ajută studenții să își dezvolte abilitățile necesare în piața muncii.
- Îmbunătățește angajabilitatea absolvenților.
- Facilitează integrarea teoriei cu practica.

Răspunsul opoziției:

Liderul opoziției:

Răspunde la argumentele primului ministru.

- Poate contesta ideea că mai multe oportunități de practică sunt întotdeauna benefice, aducând argumente precum:
- Resursele limitate ale școlilor profesionale.
- Calitatea practicii poate varia, iar nu toate companiile oferă medii de învățare adecvate.
- Propune alternative, cum ar fi îmbunătățirea calității formării teoretice.

Extinderea argumentelor

Al doilea vorbitor al guvernului:

- Extinde argumentele echipei afirmative, aducând date statistice și studii de caz despre succesul absolvenților cu experiență practică.
- Răspunde la criticile opoziției, subliniind parteneriatele cu companii de renume care pot oferi stagii de calitate.

Al doilea vorbitor al opoziției:

- Răspunde la argumentele guvernului, subliniind riscurile unei practici necontrolate și posibilele abuzuri în stagii.
- Își va prezenta propriile argumente: necesitatea unei formări teoretice solide pentru a susține competențele practice.

Concluziile:

Vorbitor de concluzie al guvernului:

- Rezumă argumentele echipei afirmative și subliniază importanța adaptării educației profesionale la cerințele actuale ale pieței muncii.
- Reiterează beneficiile directe pentru studenți și societate.

Vorbitor de concluzie al opoziției:

- Rezumă argumentele echipei sale, subliniind riscurile și limitările unei practici excesive.
- Propune o abordare echilibrată care să prioritizeze atât practica, cât și teoretizarea.

Evaluarea

- La finalul dezbaterii, judecătorii evaluează argumentele, claritatea prezentării și respectarea regulilor.
- Vor lua în considerare persuasivitatea și relevanța argumentelor prezentate.

Reguli: Vorbitorii nu pot fi întrerupți, cu excepția punctelor de ordine sau a întrebărilor scurte.

■ ANEXA NR.2. DEZBATEREA LINCOLN-DOUGLAS

Dezbaterea Lincoln-Douglas (LD) este un format de dezbatere ce se concentrează pe aspecte morale și filozofice ale unei moțiuni. Aceasta este denumită după celebrele debateri dintre Abraham Lincoln și Stephen A. Douglas din anii 1858 și este caracterizată de un format simplu, cu doi participanți: unul care susține moțiunea (Afirmativul) și unul care o contestă (Negativul).

Caracteristici principale

1. Structura:

- Dezbaterea Lincoln-Douglas implică doi participanți: unul pe partea afirmativă și unul pe partea negativă.
- Este un format individual, fără echipe, unde fiecare participant are timp să-și prezinte argumentele și să răspundă la contraargumente.

2. Rolurile participanților:

Afirmativul: prezintă și susține moțiunea. Argumentele afirmative sunt construite pentru a demonstra că moțiunea este adevărată sau morală.

Negativul: contraargumentează și încearcă să demonstreze că moțiunea nu este adevărată sau morală.

3. Structura discursurilor:

Discursul de deschidere al afirmativului: afirmativul prezintă moțiunea și argumentele în favoarea acesteia.

Interogarea afirmativului de către negativ: negativul pune întrebări pentru a clarifica și pentru a expune eventualele slăbiciuni ale argumentelor afirmativului.

Discursul de deschidere al negativului: negativul prezintă contraargumentele și propria poziție față de moțiune.

Interogarea negativului de către afirmativ: afirmativul pune întrebări pentru a clarifica și pentru a expune eventualele slăbiciuni ale argumentelor negativului.

Discursul de refutare al afirmativului: afirmativul răspunde la contraargumentele negativului și consolidează propriile argumente.

Discursul de refutare al negativului: negativul răspunde la argumentele afirmativului și consolidează propriile contraargumente.

Discursul final al afirmativului: afirmativul face un rezumat final și subliniază punctele forte ale cazului său.

4. Moțiunea:

Moțiunile în dezbaterea Lincoln-Douglas sunt de obicei de natură morală sau filozofică, de exemplu: „Este just să folosești forța militară pentru a răspândi democrația”.

5. Evaluarea:

- Performanțele participanților sunt evaluate de un panel de judecători care notează calitatea argumentelor, claritatea prezentării, abilitatea de a răspunde la întrebări și de a contraargumenta.

Importanța dezbaterii Lincoln-Douglas:

- Dezvoltarea abilităților de argumentare: participanții învață să construiască argumente solide și să răspundă eficient la contraargumente.
- **Îmbunătățirea abilităților de gândire critică: vorbitorii trebuie să analizeze în profunzime aspectele morale și filozofice ale moțiunii.**
- Abilități de vorbire în public: participanții își dezvoltă încrederea în sine și abilitățile de prezentare.
- Respectul pentru dialog: dezbaterii Lincoln-Douglas încurajează respectul pentru opiniile diferite și dialogul constructiv.

Exemplu de dezbaterie Lincoln-Douglas:

Moțiune: „Este moral să sacrifici libertatea individuală pentru securitatea națională.”

Afirmativul: argumentează că sacrificarea libertății individuale este necesară pentru a asigura securitatea națională și pentru a proteja viețile cetățenilor.

Negativul: contraargumentează că libertatea individuală este un drept fundamental și că sacrificarea acesteia subminează democrația și valorile morale ale societății.

Concluzie

Dezbaterii Lincoln-Douglas oferă o oportunitate excelentă pentru elevi/eleve de a-și dezvolta abilitățile de argumentare, gândire critică și vorbire în public, concentrându-se pe aspecte morale și filozofice ale unor moțiuni relevante și provocatoare.

■ ANEXA NR.3. DEZBATEREA PUBLIC FORUM

Dezbaterii Public Forum este un format de dezbaterie accesibil și interactiv, care permite elevilor să discute despre subiecte actuale și relevante într-un mod mai puțin formal comparativ cu alte formate de dezbaterie. Acest tip de dezbaterie este adesea folosit în școli și competiții pentru a încuraja elevii să-și dezvolte abilitățile de argumentare și gândire critică.

Caracteristici principale:

1. Structura:

- Dezbaterii Public Forum implică două echipe, fiecare formată din doi membri: echipa Afirmativă și echipa Negativă.
- Fiecare echipă are oportunitatea de a prezenta argumente, de a contraargumenta și de a răspunde la întrebări.

2. Rolurile în cadrul echipelor:

- Primul vorbitor afirmativ: prezintă argumentele principale în favoarea moțiunii.
- Primul vorbitor negativ: prezintă contraargumentele principale împotriva moțiunii.
- Al doilea vorbitor afirmativ: răspunde la contraargumentele prezentate de echipa negativă și consolidează argumentele afirmative.
- Al doilea vorbitor negativ: răspunde la argumentele prezentate de echipa afirmativă și consolidează contraargumentele.

3. Structura discursurilor:

- Discursul de deschidere al afirmativului: afirmativul prezintă argumentele principale în favoarea moțiunii.
- Discursul de deschidere al negativului: negativul prezintă contraargumentele principale împotriva moțiunii.
- Interogarea echipei afirmative de către echipa negativă: echipa negativă pune întrebări pentru a clarifica și pentru a expune eventualele slăbiciuni ale argumentelor afirmative.
- Interogarea echipei negative de către echipa afirmativă: echipa afirmativă pune întrebări pentru a clarifica și pentru a expune eventualele slăbiciuni ale contraargumentelor.
- Discursul de răspuns critic al afirmativului: afirmativul răspunde la contraargumentele negativului și consolidează propriile argumente.
- Discursul de răspuns critic al negativului: negativul răspunde la argumentele Afirmativului și consolidează propriile contraargumente.
- Discursul final al afirmativului: afirmativul face un rezumat final și subliniază punctele forte ale cazului său.
- Discursul final al negativului: negativul face un rezumat final și subliniază punctele forte ale cazului său.

4. Moțiunea:

Moțiunile în dezbaterile Public Forum sunt de obicei legate de subiecte de actualitate și de interes public, de exemplu: „Ar trebui să fie gratuit accesul la internet pentru toți cetățenii.”

5. Evaluarea:

- Performanțele echipelor sunt evaluate de un panel de judecători care notează calitatea argumentelor, claritatea prezentării, abilitatea de a răspunde la întrebări și de a contraargumenta.
- Judecătorii iau în considerare modul în care echipele au abordat subiectul, relevanța și persuasivitatea argumentelor.

Importanța dezbaterii Public Forum:

- Dezvoltarea abilităților de argumentare: participanții învață să construiască argumente solide și să răspundă eficient la contraargumente.
- Îmbunătățirea abilităților de vorbire în public: vorbitorii își dezvoltă încrederea în sine și abilitățile de prezentare.
- Stimularea gândirii critice: participanții sunt provocați să analizeze în profunzime subiecte de actualitate și să-și formeze opinii bine fundamentate.
- Promovarea dialogului și a respectului: dezbaterile Public Forum încurajează respectul pentru opiniile diferite și dialogul constructiv.

Exemplu de dezbateri Public Forum:

Moțiune: „Ar trebui să fie interzise publicitatea pentru produse nesănătoase destinate copiilor”.

Echipa afirmativă: argumentează că publicitatea pentru produse nesănătoase influențează negativ obiceiurile alimentare ale copiilor și contribuie la probleme de sănătate publică, cum ar fi obezitatea infantilă.

Echipa negativă: contraargumentează că interzicerea publicității ar limita libertatea de exprimare și ar putea avea efecte economice negative asupra companiilor și pieței.

Concluzie:

Dezbaterile Public Forum oferă o platformă accesibilă și dinamică pentru elevi/eleve de a discuta subiecte relevante și de a-și dezvolta abilitățile de argumentare, gândire critică și vorbire în public.

■ ANEXA NR.4. DEZBATEREA KARL POPPER

Dezbaterea Karl Popper este un format de dezbatere academică dezvoltat pentru a încuraja gândirea critică și argumentarea rațională. Acest tip de dezbatere este numit după filosoful Karl Popper, cunoscut pentru contribuțiile sale la filosofia științei și teoria falsificabilității. Formatul este structurat pentru a permite o analiză detaliată și bine argumentată a moțiunii.

Caracteristici principale:

1. Structura:

Dezbaterea Karl Popper implică două echipe, fiecare formată din trei membri: echipa Afirmativă și echipa Negativă.

Fiecare membru al echipei are un rol specific și un timp alocat pentru a-și prezenta argumentele și a răspunde la contraargumente.

2. Rolurile în cadrul echipelor:

Primul vorbitor afirmativ: prezintă cazul afirmativ și argumentele principale în favoarea moțiunii.

Primul vorbitor negativ: prezintă cazul negativ și contraargumentele principale împotriva moțiunii.

Al doilea vorbitor afirmativ: extinde și consolidează argumentele afirmative, răspunde la contraargumentele negative.

Al doilea vorbitor negativ: extinde și consolidează contraargumentele negative, răspunde la argumentele afirmative.

Al treilea vorbitor afirmativ: rezumă și întărește argumentele echipei afirmative, răspunde la argumentele echipei negative.

Al treilea vorbitor negativ: rezumă și întărește argumentele echipei negative, răspunde la argumentele echipei afirmative.

3. Structura discursurilor:

- Discursul de deschidere al primului vorbitor afirmativ: prezintă argumentele principale în favoarea moțiunii.
- Discursul de deschidere al primului vorbitor negativ: prezintă contraargumentele principale împotriva moțiunii.
- Discursul al doilea vorbitor afirmativ: extinde și consolidează argumentele afirmative.
- Discursul al doilea vorbitor negativ: extinde și consolidează contraargumentele negative.
- Discursul al treilea vorbitor afirmativ: rezumă și întărește argumentele afirmative.
- Discursul al treilea vorbitor negativ: rezumă și întărește contraargumentele negative

4. Interogarea:

După fiecare discurs, urmează o sesiune de întrebări și răspunsuri (interogare) de 3 minute, în care echipa adversă poate pune întrebări pentru a clarifica sau a expune slăbiciunile argumentelor prezentate.

5. Moțiunea:

Moțiunile în dezbaterea Karl Popper sunt de obicei subiecte de interes public și relevanță socială, de exemplu: „Ar trebui guvernul să reglementeze platformele de social media pentru a combate dezinformarea.”

6. Evaluarea:

Performanțele echipelor sunt evaluate de un panel de judecători care notează calitatea argumentelor, claritatea prezentării, abilitatea de a răspunde la întrebări și de a contraargumenta.

Judecătorii iau în considerare modul în care echipele au abordat subiectul, relevanța și persuasivitatea argumentelor.

Importanța dezbaterii Karl Popper:

Dezvoltarea abilităților de argumentare: participanții învață să construiască argumente solide și să răspundă eficient la contraargumente.

Îmbunătățirea abilităților de gândire critică: vorbitorii trebuie să analizeze în profunzime subiecte complexe și să-și formeze opinii bine fundamentate.

Abilități de vorbire în public: participanții își dezvoltă încrederea în sine și abilitățile de prezentare.

Respectul pentru dialog: dezbaterea Karl Popper încurajează respectul pentru opiniile diferite și dialogul constructiv.

Exemplu de Dezbateri Karl Popper:

Moțiune: „Ar trebui să fie interzise reclamele pentru produse nesănătoase destinate copiilor.”

Echipa afirmativă: argumentează că reclamele pentru produse nesănătoase influențează negativ obiceiurile alimentare ale copiilor și contribuie la probleme de sănătate publică, cum ar fi obezitatea infantilă.

Echipa negativă: contraargumentează că interzicerea reclamelor ar limita libertatea de exprimare și ar putea avea efecte economice negative asupra companiilor și pieței.

Concluzie:

Dezbateri Karl Popper oferă o platformă excelentă pentru elevi/eleve de a-și dezvolta abilitățile de argumentare, gândire critică și vorbire în public, prin analizarea și discutarea subiectelor de interes public și relevanță socială.

■ ANEXA NR.5 FIȘA DE OBSERVAȚIE PENTRU ELEVI

Tipul de dezbateri: _____

Reguli și structură: _____

Roluri și responsabilități ale participanților: _____

Temă: _____

Argumente pro: _____

Argumente contra: _____

Puncte forte ale acestui tip de dezbateri: _____

Puncte slabe ale acestui tip de dezbateri: _____

Lecția 4

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii și elevele vor fi capabili să:

- O1 – înțeleagă rolul regulilor în dezbateri pentru asigurarea unei structuri echitabile;
- O2 – argumenteze necesitatea regulilor clare pentru evitarea conflictelor și promovarea discuțiilor constructive;
- O3 – elaboreze un ghid de reguli care să includă respectul reciproc, timpul alocat vorbitorilor, criteriile de evaluare a argumentelor și gestionarea intervențiilor.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a grupului de elevi/eleve:** în grup.
- **Metode și procedee didactice:** prezentarea, discuția,

Timp alocat: 45 de minute

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

■ **ACTIVITATEA „CREAREA UNUI GHID DE REGULI” (30-34 MIN.)**

Cadrul didactic împarte elevii/elevele în patru grupuri, așa cum au lucrat la lecția anterioară.

Fiecare grup va propune reguli specifice tipului de dezbateri atribuit și vor prezenta formatul și regulile în fața clasei, evidențiind avantajele și dezavantajele fiecărui tip de dezbateri.

După ce prezintă grupurile elevii/elevele vor analiza care format de dezbateri ar fi cel mai potrivit pentru competiția lor.

Elevii/elevele vor trebui să argumenteze în favoarea sau împotriva diferitelor formate, ținând cont de criterii precum complexitatea regulilor, nivelul de dificultate, timpul necesar și preferințele personale.

Elevii/elevele vor decide asupra regulilor, care vor fi scrise în ghid, după care acest ghid va fi revizuit și aprobat de toți elevii înainte de competiție.

Debrifarea activității (10 min.)

- Cum v-ați simțit în timpul procesului de creare a ghidului și ce a fost cel mai provocator?
- Ce strategii ați folosit pentru a cerceta și compara regulile existente? Ce ați învățat nou?
- Ce a funcționat bine în echipa voastră și ce ați îmbunătățit?
- Care sunt cele mai importante reguli din ghidul vostru și de ce le-ați considerat esențiale?
- Ați inclus principii sau valori în ghidul vostru? Cum vor ajuta la o dezbateri constructivă?
- Credeți că regulile pot fi aplicate și în alte contexte, cum ar fi; discuțiile de clasă sau întâlnirile de grup?
- Dacă ar fi să revizuiți ghidul, ce modificări ați face?
- Cum credeți că această experiență v-a ajutat să vă dezvoltați abilitățile de comunicare și gândire critică?
- Ce sfat ați da altor elevi/eleve care urmează să creeze un ghid de reguli pentru dezbateri?

EXTINDERE

Cadrul didactic le propune elevilor/elevilor să analizeze un exemplu de subiect cu caracter controversat împreună cu prietenii/coleții săi.

LECȚIILE 5-6. IDENTIFICAREA SUBIECTELOR CU CARACTER CONTROVERSAT. PREGĂTIREA ECHIPELOR PENTRU DEZBATERI.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea diversității culturale	- Susține ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate. - Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Spirit civic	- Exprimă că este dispus(ă) să participe la luarea deciziilor colective. - Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – analizeze subiecte diverse, identificând argumentele pro și contra și să aprecieze cât de potrivite sunt acestea pentru dezbateri;
- O2 – selecteze subiecte relevante și de interes, care să fie adecvate pentru organizarea de dezbateri eficiente și constructive;
- O3 – colaboreze cu colegii lor pentru a explora și dezbate teme de interes comun.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a grupului de elevi/eleve:** în grup.
- **Metode și procedee didactice:** analiza studiului de caz, joc de rol.

Resurse didactice: anexa nr.1.

Timp alocat: 45 de minute

Lecția 5

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

■ ACTIVITATEA „ANALIZA STUDIULUI DE CAZ” (20 MIN.)

Cadrul didactic împarte clasa în 4 grupuri primind un rol diferit: părinte, medic, politician, activist. Grupului i se distribuie *Studiul de caz*, unde elevii/elevele discută argumentele pro și contra specifice rolului lor. Fiecare grup ajunge la o concluzie. După care cadrul didactic va propune *Jocul de rol*. *Prezentarea unui caz concret (anexa nr.1):*

- Într-un oraș din țara X, autoritățile au introdus o politică de vaccinare obligatorie pentru toți copiii care merg la școală.
- Reacțiile diverse din partea părinților, medicilor, autorităților și comunității locale.
- Un sondaj realizat în comunitate care a arătat că 75% dintre părinți susțin vaccinarea obligatorie, în timp ce 25% sunt împotriva.

Exemplu, prezentarea generală a subiectului:

- Vaccinarea obligatorie a copiilor este un subiect controversat care implică aspecte legate de sănătate publică, libertăți individuale și responsabilitatea socială.
- Discuțiile pro și contra vaccinării obligatorii sunt frecvente în mass-media, în comunitățile medicale și în rândul publicului general.

Argumente pro:

- Protecția sănătății publice: vaccinarea previne răspândirea bolilor infecțioase și protejează sănătatea întregii comunități.
- Eradicarea bolilor: vaccinarea a contribuit la eradicarea unor boli grave, cum ar fi variola, și poate duce la eradicarea altora.
- Imunitate colectivă: vaccinarea unui număr mare de persoane creează imunitate colectivă, protejându-i pe cei care nu pot fi vaccinați din motive medicale.

Argumente contra:

- Libertatea individuală: vaccinarea obligatorie poate fi văzută ca o încălcare a libertății individuale și a dreptului de a alege.
- Reacții adverse: deși rare, există riscul de reacții adverse la vaccinuri, iar unii părinți sunt preocupați de siguranța acestora.
- Neîncrederea în autorități: lipsa de încredere în autoritățile medicale sau guvernamentale poate alimenta opoziția față de vaccinare.

■ ACTIVITATEA „JOC DE ROL” (20 MIN.)

Fiecare grup discută în cadrul său și pregătește argumentele pe care le va prezenta din perspectiva rolului său.

Elevii/elevele sunt încurajați să se documenteze suplimentar și să utilizeze surse de încredere pentru a-și susține argumentele.

Desfășurarea jocului de rol

Fiecare grup prezintă argumentele sale pe rând, într-un cadru organizat.

Fiecare grup are un timp limitat pentru prezentare, de exemplu, 5 minute.

Exemple de argumente pentru fiecare rol:

Părinte: preocupări legate de siguranța vaccinurilor, libertatea de alegere a părinților, protecția sănătății copiilor.

Medic: importanța vaccinării pentru sănătatea publică, date științifice despre eficiența și siguranța vaccinurilor, riscurile nevaccinării.

Politician: politica de sănătate publică, obligațiile statului de a proteja cetățenii, implicațiile legale și sociale ale vaccinării obligatorii.

Activist: drepturile individului, campanii de conștientizare, alternative la vaccinarea obligatorie.

După ce fiecare grup și-a prezentat argumentele, se organizează o dezbatere unde grupurile pot răspunde și contrazice argumentele celorlalți.

Cadrul didactic poate modera dezbaterea, asigurându-se că toți elevii/elevele au ocazia să participe și că discuțiile rămân respectuoase și constructive.

Debrifarea activității (5 min.)

- Ce ai învățat din perspectiva rolului tău despre vaccinarea obligatorie?
- Care argumente ale celorlalte grupuri ți-au schimbat percepția asupra problemei? De ce?
- Ce dificultăți ai întâmpinat în a-ți susține punctul de vedere?
- Cum te-a ajutat acest exercițiu să înțelegi mai bine complexitatea dezbaterii despre vaccinarea obligatorie?
- Crezi că poziția ta inițială s-a schimbat după acest joc? În ce fel?
- Ce ai învățat despre arta dezbaterii și argumentării din acest studiu de caz și joc de rol?

EXTINDERE

Cadrul didactic le propune elevilor/elevelor să caute informații despre tema pe care o vor alege să o argumenteze în timpul dezbaterii.

Lecția 6

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – elaboreze un plan detaliat al prezentării poziției echipei cu privire la subiectul dezbaterii;
- O2 – identifice și să selecteze conținuturile informaționale esențiale pentru susținerea argumentelor echipei;
- O3 – redacteze alocuțiuni pro sau contra, bine structurate, legate de subiectul dezbaterii;
- O4 – colaboreze eficient cu colegii pentru a dezvolta o poziție comună coerentă asupra subiectului;
- O5 – asume roluri specifice și complementare în cadrul echipei, pentru o prezentare eficientă.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a grupului de elevi/eleve:** în grup.
- **Metode și procedee didactice:** discuție

Timp alocat: 45 de minute

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

Cadrul didactic își asumă rolul de moderator în această primă secvență a lecției. Întâi, mulțumește elevilor/elevelor pentru generarea tuturor ideilor interesante. Apoi, cadrul didactic explică pașii care urmează. Se presupune că elevii/elevele au parcurs ideile și materialele produse de colegii lor și s-au hotărât ce temă de dezbateri le-ar plăcea. Procedura de vot poate fi condusă de doi elevi/eleve. Unul întreabă fiecare elev/elevă ce alegere a făcut. Celălalt notează subiectele pe o listă pe tablă, marcând pe cele care au fost numite de mai multe ori. Temele sunt ordonate în funcție de numărul de preferințe exprimate, apoi clasa face o alegere votând între primele trei. Tema aleasă devine problema centrală pentru dezbateri.

Cadrul didactic anunță că elevii/elevele se vor pregăti pentru metoda dezbaterii Karl Popper. O dezbateri se supune câtorva reguli, care au fost întocmite prealabil. Această metodă presupune echipe de trei membri care argumentează atât în favoarea, cât și împotriva unei moțiuni date, cu o structură clară a rundelor de dezbateri.

Cadrul didactic sau un elev/o elevă explică structura dezbaterii Karl Popper: echipele pro și contra, fiecare având trei membri. Detaliază rolurile fiecărui membru:

- Primul vorbitor (constructiv)
- Al doilea vorbitor (constructiv și rebuttal)
- Al treilea vorbitor (rebuttal și concluzie).

Explicarea rundelor

Detaliază rundele de dezbateri:

- Discursul constructiv al primei echipe pro (8 minute)
- Discursul constructiv al primei echipe contra (8 minute)
- Întrebări și răspunsuri (3 minute pentru fiecare echipă)

- Discursul constructiv al celui de-al doilea vorbitor pro (8 minute)
- Discursul constructiv al celui de-al doilea vorbitor contra (8 minute)
- Întrebări și răspunsuri (3 minute pentru fiecare echipă)
- Discursurile de rebuttal și concluzie pentru fiecare echipă (5 minute fiecare).

Cercetarea și pregătirea argumentelor

Elevii/elevele cercetează moțiunea aleasă, colectând date și dovezi relevante.

Utilizarea surselor academice, articolelor de jurnal și rapoartelor oficiale pentru susținerea argumentelor.

Elevii/elevel își construiesc argumentele pentru și contra moțiunii, structurate clar în introducere, corp și concluzie.

Fiecare echipă pregătește contra-argumente pentru a anticipa atacurile adversarilor.

Redactarea și practica discursurilor

Fiecare membru al echipei își redactează discursurile în funcție de rolul său:

Primul vorbitor: introducerea moțiunii și prezentarea argumentelor principale.

Al doilea vorbitor: dezvoltarea argumentelor și introducerea de noi dovezi.

Al treilea vorbitor: rebuttal și concluzie, evidențiind punctele slabe ale adversarilor.

Echipele își exersează discursurile și primesc feedback de la colegi și cadrul didactic.

Simularea dezbaterii Karl Popper

Elevii/elevele participă la simulări complete ale dezbaterii Karl Popper.

Feedback-ul este oferit după fiecare rundă pentru a identifica punctele forte și ariile de îmbunătățire.

Elevii/elevele pot juca roluri de judecători sau observatori pentru a înțelege mai bine criteriile de evaluare și dinamica dezbaterii.

Desfășurarea dezbaterii principale

Cadrul didactic joacă rolul de moderator, asigurându-se că regulile sunt respectate și timpul este monitorizat strict.

Dezbaterea urmează structura standard Karl Popper, cu toate rundele și secvențele de întrebări și răspunsuri.

După dezbateri, echipele sunt evaluate pe baza clarității, coerenței, persuasivității și utilizării dovezilor.

Se organizează o sesiune de reflecție pentru a discuta ce au învățat elevii/elevele și cum pot fi îmbunătățite pe viitor.

Debrifarea activității

- Ce argumente au fost cele mai convingătoare și de ce?
- Cum au influențat dovezile prezentate calitatea argumentelor?
- Ce strategii de contra-argumentare au fost cele mai eficiente?

Prin aceste etape și activități, elevii/elevele vor fi bine pregătiți pentru a participa la dezbateri folosind formatul Karl Popper, dezvoltându-și abilitățile de cercetare, argumentare și prezentare într-un cadru structurat și competitiv.

LECȚIILE 7-8. DESFĂȘURAREA COMPETIȚIEI DE DEZBATERI**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	- Susține că drepturile omului trebuie întotdeauna protejate și respectate. - Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane.
Valorizarea diversității culturale	- Susține ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate. - Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată.
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democrațici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Spirit civic	- Exprimă că este dispus(ă) să participe la luarea deciziilor colective. - Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Auto-eficacitate	- Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat. - Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități de învățare autonomă	- Realizează sarcini de învățare în mod independent. - Își dezvoltă propriile idei adunând informații.
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.

Competențe specifice	Descriptori
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerea dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Abilități de rezolvare a conflictelor	- Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos. - Îi ajută pe ceilalți să determine cum să ajungă la un acord.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.
Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	- Poate explica felul în care diferite forme lingvistice sunt folosite în diferite situații și contexte. - Poate reflecta în mod critic asupra felului în care diferite stiluri de comunicare pot duce la blocaje în comunicare.
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – aplice fișele de cazuri de dezbateri de tip pro/contra, fișe de arbitraj cu analize în baza criteriilor stabilite;
- O2 – utilizeze criterii, principii sau valori explicite și specificabile pentru expunerea argumentelor;
- O3 – înțeleagă și să pună în aplicare criteriile de arbitraj a unei dezbateri;
- O4 – interacționeze pozitiv și cu respect cu colegii ale căror opinii sau idei sunt diferite de ale sale.

Timp alocat: 45 minute

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

În cadrul acestor lecții, se pune în practică ceea ce s-a decis la finalul lecției 6 și se desfășoară rundele competiției de dezbateri.

LECȚIA 9. LECȚIE DE REFLECȚIE**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea diversității culturale	- Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată pozitiv și apreciată corespunzător. - Promovează ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite, pe care le au alte persoane în societate.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Manifestă interes pentru a învăța despre credințele, valorile, tradițiile și viziunile asupra lumii ale altor persoane. - Exprimă curiozitate față de alte credințe, interpretări, orientări și apartenențe culturale.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți, pentru a-și putea exprima liber opiniile. - Exprimă respect față de alte persoane, ca ființe umane egale.
Responsabilitate	Arată că își asumă responsabilitatea pentru deciziile luate, inclusiv pentru propriile greșeli.
Abilități	
Abilități de învățare autotonomă	Poate aduna informații în mod eficace, folosind o varietate de tehnici și surse.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție, pentru a descifra sensul celor comunicate și intențiile celor care comunică. - Observă limbajul corporal al interlocutorului, pentru a înțelege ce vrea să spună.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Reușește să interacționeze bine cu ceilalți, comunicând cu claritate. - Adresează întrebări ce arată înțelegerea poziției celorlalți.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate reflecta critic asupra modalităților în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta critic asupra propriilor motivații, nevoi și scopuri.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – reflecteze critic asupra comportamentului personal și al colegilor în cadrul activităților unității de învățare;
- O2 – asculte activ diverse păreri privind procesul de învățare;
- O3 – folosească dovezi pentru a susține părerile și motivațiile legate de dezvoltarea competențelor personale;
- O4 – formuleze concluzii din experiența de elaborare și organizare a dezbaterilor.

Resurse: Anexa nr.1

Timp alocat: 45 minute

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

■ ACTIVITATEA „REFLECȚIE FINALĂ” (10 MIN.)

Cadrul didactic implică elevii/elevele într-un proces de reflecție, organizat în două etape. În prima etapă, cadrul didactic invită elevii/elevele să-și reamintească pașii parcurși și să discute despre elemente concrete, precum:

- Cum ați aflat ce înseamnă o dezbatere și ce resurse v-au ajutat să înțelegeți regulile și structura acesteia?
- Cum ați selectat subiectele potrivite pentru dezbatere și ce criterii ați folosit?
- Cum v-ați organizat echipele și rolurile pentru dezbatere și ce strategii ați folosit pentru a colabora eficient?
- Cum ați folosit dovezi pentru a susține argumentele și cum ați aplicat feedback-ul primit pentru a vă îmbunătăți prezentările?
- Care au fost cele mai mari provocări și ce ați învățat din ele?
- Cum v-a influențat această experiență abilitățile de vorbit în public și argumentare, și cum le veți aplica în viitor?

■ ACTIVITATEA „LUCRUL ÎN PERECHI” (35 MIN.)

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să lucreze în perechi, pentru a reflecta asupra competențelor dezvoltate. În fiecare pereche, elevii/elevele se vor susține reciproc, pentru a identifica situații în care au manifestat, pe parcursul activităților din cadrul unității de învățare, comportamente corespunzătoare valorilor, atitudinilor, abilităților și cunoștințelor asociate cu înțelegerea critică. Elevii/elevele identifică exemple de comportamente concrete. Este important să se precizeze, pentru elevi/eleve, că nu trebuie să insiste să parcurgă toți descriptorii, ci să marcheze doar acolo unde este cazul și să discute cu colegul sau colega din pereche despre situații concrete în care au manifestat comportamentele respective. Se va pune accentul pe evidențierea situațiilor în care a fost manifestat comportamentul, nu pe cele în care acesta a lipsit și nu pe compararea între elevi în cadrul perechilor.

Elevii/elevele prezintă la dorință unele dintre situațiile pe care le-au putut conecta cu anumiți descriptori de competență. Cadrul didactic se asigură că descriptorii din categoriile valori, atitudini, abilități și cunoștințe și înțelegere critică sunt acoperiți cât mai echilibrat.

■ ANEXA NR.1. FIȘĂ DE LUCRU

Notă: În calitate de listă de descriptori folosită în activitatea de reflecție în perechi se va folosi lista cu toți descriptorii menționați în cadrul acestei unități, preluați din metodologia de evaluare.

FIȘA 1. FEEDBACK CU PRIVIRE LA UNITATE

1. Ce mi-a plăcut cel mai mult:

2. Ce mi s-a părut cel mai dificil:

3. Cel mai important și/sau interesant lucru pe care l-am aflat:

4. La ce aș vrea să lucrez în continuare:

5. Sugestii pentru profesor:

a) Ce a funcționat bine:

b) Ce ar putea fi îmbunătățit:

6. Ce altceva aș vrea să spun:

7. Exemplifică două-trei comportamente concrete, manifestate în cadrul unității de învățare, utilizând tabelul de descriptori.

Descriptori de competență	Activitatea sau situația în care s-a manifestat comportamentul	
	Exemple personale	Exemple oferite de coleg/colegă

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE IV:

Decizii responsabile:

Principiul de bază al democrației

LECȚIA 1. RESPONSABILITATEA – DREPT ȘI PROVOCARE

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	- Susține că drepturile omului trebuie întotdeauna protejate și respectate. - Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane.
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.

Competențe specifice	Descriptori
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevetele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – explice prin propriile cuvinte ce înseamnă responsabilitatea;
- O2 – identifice și să descrie diferitele dimensiuni ale responsabilității;
- O3 – înțeleagă efectele lipsei de responsabilitate și respect asupra colaborării și drepturilor..

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în grup, în plen
- **Metode și procedee didactice:** brainstorming, analiza citatului, reflecția orală, vizionarea filmului, citirea textului, discuția dirijată, o zi fără reguli, o zi cu reguli

Resurse didactice:

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-3/part-2/unit-6/student-handout-5/>
<https://www.youtube.com/watch?v=SUKdtTfILKo>.

Materiale necesare: foi, carioci/pixuri, fișa de lucru 1, cartonașe, povestirea „Milan alege”.

Timp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

La această lecție, cadrul didactic le reamintește elevilor/elevetele că drepturile omului nu sunt nelimitate. Drepturile vin întotdeauna împreună cu responsabilități. În timp ce avem drepturi, avem și responsabilitatea de a respecta drepturile altora. Acest lucru este valabil inclusiv în cadrul școlii. De exemplu, avem dreptul de a ne exprima liber opiniile, de a fi ascultați și luați în serios, dar și responsabilitatea de a asculta și de a respecta opiniile altora, oferindu-le și lor posibilitatea să-și exprime părerile.

Cadrul didactic explică faptul că responsabilitatea înseamnă asumarea benevolă a unei „obligații” de către fiecare individ, implicând efectuarea unui lucru, răspunderea și acceptarea consecințelor. Fiecare drept vine cu responsabilități corespunzătoare, dintre care unele devin obligații legale. Responsabilitățile sunt o consecință logică a drepturilor omului. Pentru ca un drept să fie protejat, el implică responsabilități atât pentru cetățeni, cât și pentru autorități (stat).

E nevoie să învățăm să ne asumăm cu curaj responsabilitatea pentru propriile fapte. Dacă fiecare persoană ar deveni mai responsabilă chiar și în cele mai mici aspecte ale vieții sale, ar crește nivelul de responsabilitate la nivel social și s-ar promova un comportament responsabil în rândul tuturor cetățenilor și al instituțiilor statului. Asumarea responsabilității propriilor fapte ar trebui învățată prin toate mijloacele și la orice vârstă, de către toți oamenii.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

ACTIVITATEA 1. BRAINSTORMING (5 MIN)

Cadrul didactic întreabă elevii/elevetele ce înțeleg prin cuvântul responsabilitate și cum o văd în viața de zi cu zi. Toate ideile se notează pe tablă.

Cadrul didactic explică faptul că drepturile omului sunt însoțite de responsabilități. De exemplu, avem dreptul de a lua decizii, dar și responsabilitatea de a anticipa consecințele acestor decizii.

ACTIVITATEA 2. ANALIZA CITATULUI (5 MIN.)

Cadrul didactic scrie citatul pe tablă și propune elevilor/elevelor să reflecteze asupra citatului propus „Libertatea înseamnă responsabilitate. De aceea, majoritatea oamenilor se tem de ea”, George Bernard Shaw.

Debrifarea activității

Ce înseamnă că „libertatea înseamnă responsabilitate”? Elevii/elevetele ar putea spune că libertatea vine cu necesitatea de a face alegeri și de a ne asuma consecințele acțiunilor noastre. Libertatea nu înseamnă doar să facem ce vrem, ci și să ne asumăm responsabilitatea pentru deciziile noastre.

De ce credeți că majoritatea oamenilor se tem de responsabilitate? Discută cum responsabilitatea poate fi intimidantă pentru că implică riscul de a greși și de a fi răspunzători pentru greșelile noastre. Unii oameni pot prefera să fie ghidați de alții pentru a evita această povară.

Gândiți-vă la exemple din viața reală sau din povești unde această idee este relevantă? Elevii/elevetele ar putea menționa figuri istorice sau contemporane care și-au asumat responsabilitatea pentru acțiunile lor și au adus schimbări semnificative. De exemplu, Nelson Mandela a luptat pentru libertatea și drepturile omului în Africa de Sud, asumându-și riscuri mari și responsabilitatea pentru deciziile sale. Un alt exemplu ar putea fi cei care participă activ în comunitate, ca voluntarii care ajută la rezolvarea problemelor sociale.

Cadrul didactic încheie activitatea cerând fiecărui elev/elevă să scrie sau să spună despre cum percep ei libertatea și responsabilitatea în viața lor personală și cum pot acționa responsabil pentru a-și exercita libertățile într-un mod benefic pentru ei și pentru cei din jur.

ACTIVITATEA 3. VIZIONAREA VIDEOULUI (10 MIN.)

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să vizioneze un scurt video:

<https://www.youtube.com/watch?v=SUkdtTfLLKo>.

Debrifarea activității

- Care sunt cele mai importante drepturi și responsabilități menționate în video?
- De ce este important să respectăm drepturile și responsabilitățile altora?
- Care sunt responsabilitățile tale în calitate de elev/elevă și cum te asiguri că le respecti?
- Cum te face să te simți responsabilitatea de a respecta drepturile altora?
- Cum ai reacționa dacă cineva nu respectă drepturile tale și ce pași ai urma pentru a rezolva situația?
- Cum pot drepturile și responsabilitățile să influențeze relațiile între oameni?

ACTIVITATEA 4. LUCRUL ÎN GRUPURI (20 MIN.)

Cadrul didactic împarte clasa în 8 grupuri. Fiecare grup va primi un cartonaș cu o situație specifică de responsabilitate. Exemple de situații: *Fișa resursă nr.1.*

- Responsabilitatea de a avea grijă de un animal de companie;
- Responsabilitatea unui lider de echipă într-un proiect școlar;
- Responsabilitatea de a respecta regulile într-o comunitate (de exemplu, într-un club de sport);
- Responsabilitatea de a gestiona resursele într-o organizație de voluntariat;
- Responsabilitatea unui elev/elevă de a respecta regulile școlare;
- Responsabilitatea de a organiza un eveniment școlar sau comunitar;
- Responsabilitatea de a participa activ la ore și de a-și gestiona timpul pentru studiu;
- Responsabilitatea de a menține un echilibru sănătos între viața academică și cea personală.

Grupurile vor discuta situația timp de 10-15 min. și vor răspunde la următoarele întrebări:

- Față de cine aveți responsabilitate?
- Care sunt drepturile implicate în această situație?
- Care sunt provocările întâlnite?
- Cum ar putea cineva să-și asume responsabilitatea în mod eficient?

Fiecare grup va prezenta concluziile lor în fața clasei.

Debrifarea activității

- Cum v-a ajutat această activitate să înțelegeți importanța responsabilității?
- Care sunt exemple din viața voastră când trebuie să vă asumați responsabilități și ce provocări ați întâmpinat?
- Ce abilități sunt necesare pentru a fi responsabil eficient și cum vă puteți îmbunătăți capacitatea de a fi responsabil?
- Cum puteți influența pozitiv pe alții să-și asume responsabilitatea?
- Cum poate asumarea responsabilității să contribuie la succesul vostru academic și personal?

— VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA 4. POVESTIREA „MILAN ALEGE” (15 MIN.)

Cadrul didactic citește povestirea sau propune să citească unui elev/elevă (sau repartizează textul) „Milan alege” (*Fișa nr.2.*). După citirea poveștii, cadrul didactic adresează elevilor/elevelor următoarele întrebări:

- De ce îi cere tatăl lui Milan să rămână acasă în loc să meargă la școală?
- Care sunt motivele lui Milan pentru a insista să meargă la școală?
- Cum reacționează tatăl lui Milan la dorința acestuia de a merge la universitate?
- Ce decizie ia Milan la finalul textului și ce argumente aduce pentru a o susține?
- Cum se reflectă conflictul dintre generații în dialogul dintre Milan și tatăl său?
- Care crezi că este tema principală a textului și cum este aceasta reflectată prin conflictul dintre Milan și tatăl său?
- Cum crezi că se simte Milan în legătură cu decizia pe care trebuie să o ia?
- Cum crezi că decizia lui Milan va afecta relația sa cu tatăl său pe termen lung?

— ACTIVITATEA 5. Scriere liberă. Lucru individual (10 MIN.)

Cadrul didactic propune ca fiecare elev/elevă, individual, să scrie ce crede că i-a comunicat Milan tatălui său, apoi doritorii împărtășesc ideile lor cu clasa.

EXTINDERE

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să reflecteze asupra responsabilităților suplimentare care pot avea oamenii în calitate de cetățeni ai unei comunități mai mari?

FIȘA NR.1.

1. Responsabilitatea de a avea grijă de un animal de companie:

Drepturi: Dreptul de a lua decizii privind îngrijirea animalului.

Provocări: Timpul și efortul necesar pentru a asigura bunăstarea animalului, costurile financiare.

Asumarea responsabilității: Stabilirea unui program de îngrijire, consultarea unui veterinar, împărțirea sarcinilor în familie.

2. Responsabilitatea unui lider de echipă într-un proiect școlar:

Drepturi: Dreptul de a coordona echipa și de a lua decizii.

Provocări: Gestionarea conflictelor, motivarea membrilor echipei, respectarea termenelor.

Asumarea responsabilității: Ascultarea opiniilor tuturor membrilor, delegarea sarcinilor, menținerea unei comunicări clare și eficiente.

3. Responsabilitatea de a respecta regulile într-o comunitate (de exemplu, într-un club de sport):

Drepturi: Dreptul de a beneficia de facilități și servicii comunitare.

Provocări: Asigurarea respectării regulilor de către toți membrii, soluționarea conflictelor.

Asumarea responsabilității: Educarea membrilor despre reguli, monitorizarea respectării acestora, aplicarea sancțiunilor în mod echitabil.

4. Responsabilitatea de a gestiona resursele într-o organizație de voluntariat:

Drepturi: Dreptul de a gestiona resursele financiare și materiale ale organizației.

Provocări: Asigurarea unei utilizări eficiente a resurselor, transparența în gestionare, obținerea de fonduri.

Asumarea responsabilității: Crearea unui buget, raportarea periodică a utilizării resurselor, atragerea de sponsori și donatori.

5. Responsabilitatea unui elev/elevă de a respecta regulile școlare:

Drepturi: Dreptul de a beneficia de un mediu educațional sigur și echitabil.

Provocări: Respectarea regulilor în diverse contexte, influența colegilor, gestionarea timpului.

Asumarea responsabilității: Respectarea regulamentului școlar, implicarea în activitățile școlare, raportarea incidentelor necorespunzătoare.

6. Responsabilitatea de a organiza un eveniment școlar sau comunitar:

Drepturi: Dreptul de a lua decizii cu privire la organizarea evenimentului.

Provocări: Coordonarea activităților, gestionarea bugetului, atragerea participanților.

Asumarea responsabilității: Crearea unui plan detaliat, delegarea sarcinilor, promovarea evenimentului.

7. Responsabilitatea de a participa activ la ore și de a-și gestiona timpul pentru studiu:

Drepturi: Dreptul de a beneficia de educație și resurse academice.

Provocări: Gestionarea timpului între studiu și alte activități, menținerea motivației, atingerea obiectivelor academice.

Asumarea responsabilității: Crearea unui program de studiu, utilizarea eficientă a resurselor disponibile, participarea activă la ore.

8. Responsabilitatea de a menține un echilibru sănătos între viața academică și cea personală:

Drepturi: Dreptul la timp liber și activități recreative.

Provocări: Gestionarea stresului, echilibrarea responsabilităților academice cu cele personale.

Asumarea responsabilității: Stabilirea unor priorități clare, alocarea timpului pentru relaxare și odihnă, căutarea de suport când este necesar.

FIȘA NR.2. POVESTIREA „MILAN ALEGE”

Milan aproape își terminase pregătirile pentru a pleca la școală, când tatăl său a intrat în bucătărie. „Milan, chiar am nevoie de ajutorul tău azi la câmp. Nu poți rămâne acasă, să nu te duci la școală? Recoltele vor avea de suferit, dacă le mai lăsăm pe câmp.”

Milan nu era încântat. „Tată, chiar trebuie să mă duc la școală azi”, spuse el, „este prima ședință a Consiliului elevilor și eu tocmai am fost ales să fiu unul dintre reprezentanții clasei a opta.”

„Dar nu vei fi singurul, nu?”, spuse tatăl, „nu va conta dacă nu te duci. Nu mai sunt și alți reprezentanți ai clasei a opta?”

„Da, dar dacă nu mă duc, ar însemna să dezamăgesc oamenii care m-au ales. În plus, avem lecția de științe azi. Nu vreau să o pierd. Trebuie să susțin examenele, dacă vreau să fiu admis la universitate.”

Tatăl lui Milan mormăi dezaprobat. „Vorbești despre plecatul la universitate ca și când familia nu ar conta. De ce nu îți dai seama că avem nevoie de tine acasă? Ce fel de ajutor ne vei da, dacă pleci la universitate? Și unde o să te duci după ce vei absolvi școala? Este puțin probabil că te vei întoarce aici.”

„Ar trebui să te bucuri că vreau să mă descurc în viață”, strigă Milan înfuriat, „spre deosebire de majoritatea băieților de pe aici. Nu au nici o ambiție. Vor sfârși prin a face ce au făcut tații lor.”

„Nu există nimic greșit în a avea puțin respect pentru generația mai în vârstă”, răspunse tatăl lui Milan, din ce în ce mai enervat. „Toată vorbăria aceasta despre învățătură, în ultimul timp, mă scârbește. Mi se pare că ai uitat valorile strămoșești, atunci când aveam un țel comun. Te interesezi numai de tine.”

Milan oftă. Mai auzise toate acestea și înainte. „Tată, dacă obțin o slujbă bună, nu voi uita de tine și de familie. Cum poți să crezi că aș face așa ceva? Chiar vrei să renunț la școală și să nu mai realizez ce știu că sunt în stare să fac? Toți profesorii mei spun că aș putea fi un bun om de știință. Poate, într-o bună zi, voi face descoperiri care vor ajuta întreaga lume.”

Tatăl lui Milan bătu cu pumnul în masă. „Prima ta datorie este față de familie și comunitatea aceasta, mai ales acum, când vremurile sunt atât de grele. Ți-ai umplut capul cu vise. Cum nu îți pasă de lumea reală?”

Aceste cuvinte îl durură pe Milan, dar nu vru să o arate. Preț de o secundă, se uită fix la tatăl său, într-o tăcere sfidătoare. Apoi, bătrânul se întoarse și ieși din casă, trântind ușa, la plecare. Milan se așeză și oftă. Se gândi un minut și hotărî. Apucă ghiozdanul și se îndreptă spre ușă. Apoi se opri, scoase o foaie de hârtie, se așeză și scrisese un bilet tatălui. A fost cel mai greu lucru pe care l-a făcut în viața lui.

LECȚIA 2. NE ASUMĂM RESPONSABILITATEA PENTRU DECIZIILE PE CARE LE LUĂM. RIȘTI SĂ PIERZI UN PRIETEN SAU SĂ ÎNCALCI O REGULĂ

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI

Competențe specifice	Descriptori
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Auto-eficacitate	- Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat. - Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Abilități de rezolvare a conflictelor	- Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos. - Îi ajută pe ceilalți să determine cum să ajungă la un acord.

Competențe specifice	Descriptori
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.
Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	- Poate explica felul în care diferite forme lingvistice sunt folosite în diferite situații și contexte. - Poate reflecta în mod critic asupra felului în care diferite stiluri de comunicare pot duce la blocaje în comunicare.
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – înțeleagă conceptul de responsabilitate și a consecințelor deciziilor primite;
- O2 – dezvolte abilitățile de luare a deciziilor;
- O3 – argumenteze diverse perspective legate de asumarea responsabilității.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elev/elevei:** în plen, în grup, individual.
- **Metode și procedee didactice:** responsabilitățile zilnice, simularea deciziilor și consecințelor, o zi fără reguli, o zi cu reguli

Materiale necesare: foi, carioci/pixuri

Timp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

La această lecție, cadrul didactic încurajează elevii/elevele să reflecteze asupra importanței și necesității asumării responsabilității. Cadrul didactic le explică elevilor/elevelor legătura dintre responsabilitate și obligație. Fiecare drept vine cu responsabilități corespunzătoare, dintre care unele devin obligații legale. O persoană responsabilă este conștientă că poate fi trasă la răspundere pentru faptele sale. Consecința asumării responsabilității este răspunderea pentru acțiunile proprii și, uneori, chiar pentru cele ale altora.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATEA „DISCUȚIE ÎN PLEN” (5 MIN.)

Cadrul didactic începe lecția cu o discuție deschisă despre responsabilitate. Întreabă elevii/elevul ce înțeleg prin „asumarea responsabilității pentru deciziile luate”. Toate ideile sunt notate pe tablă.

— ACTIVITATEA „LUCRU INDIVIDUAL: RESPONSABILITĂȚILE ZILNICE” (10 MIN.)

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să scrie, individual, o listă cu responsabilitățile lor zilnice. Din listă, elevii/elevule aleg trei responsabilități și le analizează conform următoarelor criterii (*criteriile sunt scrise pe tablă*):

- Care responsabilități sunt cele mai importante și urgente?
- Cât de dificil este să îndeplinești fiecare responsabilitate? Ce resurse (timp, energie, cunoștințe) sunt necesare?
- Care responsabilități sunt zilnice, săptămânale sau lunare?
- Care sarcini sunt personale (ex. studiu, sarcini de acasă) și care implică interacțiuni cu alții (ex. muncă de echipă, obligații familiale)?
- Ce rezultate pozitive aduc responsabilitățile bine îndeplinite? Ce se întâmplă dacă nu le îndeplinești?
- Ce te motivează să îți îndeplinești responsabilitățile și cum îți menții angajamentul?

— ACTIVITATEA „LUCRUL ÎN GRUPURI” (10 MIN.)

Cadrul didactic împarte elevii/elevule în grupuri de 5-6 persoane.

Fiecare grup va primi un cartonaș cu un scenariu specific.

Exemple de scenarii pot include:

Scenariul 1: Un prieten apropiat vă cere să mințiți pentru el, riscând să încălcați o regulă importantă.

Scenariul 2: Sunteți liderul unui proiect instituțional și trebuie să luați o decizie nepopulară pentru binele grupului.

Scenariul 3: Observați un coleg/colegă care încalcă regulile instituției de învățământ și trebuie să decideți dacă spuneți despre incident sau nu.

Scenariul 4: Sunteți tentați să copiați la un examen pentru a obține o notă mare, riscând să încălcați regulile instituției de învățământ.

Grupurile vor discuta scenariul primit și vor răspunde la următoarele întrebări:

- Care sunt opțiunile disponibile în această situație?
- Care sunt consecințele potențiale ale fiecărei opțiuni?
- Ce decizie ar lua grupul și de ce?
- Cum ar justifica această decizie în fața celor afectați?

Prezentările grupurilor (10-15 min.)

Fiecare grup își va prezenta concluziile în fața clasei.

După fiecare prezentare, cadrul didactic invită colegii/colegele să pună întrebări și să ofere feedback.

Debrifarea activității (10 min.)

- Care au fost cele mai mari provocări în evaluarea opțiunilor disponibile?
- Cum a influențat contextul decizia finală și importanța asumării responsabilității pentru deciziile luate?
- Cum afectează responsabilitatea relațiile interumane și respectarea regulilor?
- Cum puteți aplica lecțiile învățate în viața personală și ce schimbări ați face în modul de luare a deciziilor?
- Cum ar trebui abordate situațiile în care deciziile corecte pot duce la pierderea unei relații sau la încălcarea unei reguli?
- Cum au influențat comunicarea și empatia luarea deciziilor și prezentarea concluziilor grupului?

■ **VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „SIMULAREA DECIZIILOR ȘI CONSECINȚELOR”**
(10-15 MIN.)

Cadrul didactic împarte elevii/elevele în grupuri de 5-6 persoane.

Fiecare grup primește un scenariu detaliat care implică luarea unei decizii importante.

Exemple de scenarii (fișa nr.1):

Scenariul 1: Un elev/elevă trebuie să aleagă între a ajuta un coleg/colegă cu temele sau a merge la o petrecere importantă.

Scenariul 2: Un grup de prieteni trebuie să decidă dacă să participe la un eveniment de voluntariat sau să folosească acea zi pentru relaxare personală.

Scenariul 3: O persoană trebuie să decidă între a urma o carieră într-un domeniu tehnic sau într-un domeniu artistic, având în vedere impactul asupra familiei și visurilor personale.

Fiecare grup analizează scenariul și propune două sau trei opțiuni de decizie cu argumente pro și contra pentru fiecare opțiune.

Fiecare grup își prezintă decizia finală și argumentele în fața clasei.

Alte grupuri pot pune întrebări și pot discuta despre alternativele prezentate.

Reflecție individuală

Elevii/elevele completează o fișă de lucru cu întrebări precum: Ce am învățat despre importanța responsabilității în deciziile luate?

Cum m-ar afecta personal această decizie și pe cei din jurul meu?

Debrifarea activității

- Care au fost principalele argumente pro și contra pentru opțiunile propuse în fiecare scenariu?
- Cum au fost luate în considerare responsabilitățile personale și sociale în luarea deciziilor?
- Ce impact au avut deciziile asupra persoanelor implicate?
- Cum au influențat emoțiile și valorile morale opțiunile de decizie?
- Care au fost lecțiile învățate și cum pot fi aplicate în viața reală?
- Cum a influențat colaborarea în grup și diversitatea opiniei rezultatul final?

■ **VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „SIMULAREA UNEI „ZI FĂRĂ REGULI” (10 MIN.)**

Cadrul didactic le propune elevilor să-și imagineze cum ar fi o „zi fără reguli” în instituția de învățământ.

Apoi, împarte clasa în grupuri în două grupuri. Un grup va simula o zi fără reguli.

Debrifarea activității

- Cum v-ați simțit în timpul activității din „ziua fără reguli”?
- Ce emoții ați experimentat? Ați fost frustrați, confuzați, sau altceva?
- Care au fost cele mai mari dificultăți pe care le-ați întâmpinat în această zi? Cum au afectat aceste dificultăți colaborarea între membri?
- Cum a influențat lipsa regulilor comunicarea eficientă?

Un alt grup va simula această zi cu reguli. Grupul va stabili și va respecta un set de reguli clare pentru colaborare și interacțiune. Aceste reguli pot include:

- Respectarea contribuțiilor fiecărui membru al echipei.
- Comunicarea deschisă și respectuoasă.
- Respectarea termenelor limită și a sarcinilor.
- Fiecare grup prezintă în fața clasei.

Debrifarea activității

- Cum a fost diferită experiența „zilei cu reguli” față de „ziua fără reguli”?
- Care au fost diferențele principale în colaborare și comunicare între cele două zile?
- Ați observat o participare mai activă în „ziua cu reguli”?
- Ce lecții ați învățat din ambele experiențe și cum le puteți aplica în viața de zi cu zi?
- Ce reguli ar trebui implementate pentru a preveni problemele observate în „ziua fără reguli”?
- Cum pot drepturile și responsabilitățile fiecărei persoane să fie mai bine respectate într-un mediu de grup?

EXTINDERE

Cadrul didactic va propune elevilor/elevelor să analizeze o decizie importantă pe care au luat-o recent și cum și-au asumat responsabilitatea pentru acea decizie.

■ **FIȘA NR.1. EXEMPLU DE REGULI ÎNCĂLCATE ȘI SCENARII DE LUCRU:**

1. Întârzierea la ore

- Scenariu: Un elev/elevă întârzie constant la ore, ceea ce deranjează clasa și cadrul didactic.
- Sarcină: Grupul decid cum să abordeze problema: ar trebui elevul/eleva să fie sancționat sau să primească ajutor pentru a-și organiza mai bine timpul? Argumentează pro și contra pentru fiecare decizie.

2. Copierea la teste

- Scenariu: Un elev/elevă este prins copiind la un test la ora de istoria românilor și universală.
- Sarcină: Grupul propune măsuri care ar trebui luate: ar trebui elevul /eleva să primească o pedeapsă imediată sau să fie consiliat pentru a înțelege importanța onestității? Argumentează pro și contra pentru fiecare decizie.

3. Hărțuirea colegilor

- Scenariu: Un grup de elevi/eleve este implicat în hărțuirea verbală a unui coleg/coleasă.
- Sarcină: Grupul decide cum să intervină: ar trebui să raporteze situația unui cadru didactic sau să încerce să discute cu hărțuitorii pentru a-i convinge să se oprească? Argumentează pro și contra pentru fiecare decizie.

4. Distrugerea proprietății școlare

Scenariu: Un elev/elevă este surprins vandalizând mobilierul școlii.

Sarcină: Grupul analizează măsurile ce ar trebui luate: ar trebui elevul/eleva să fie obligat să repare daunele sau să primească o pedeapsă disciplinară? Argumentează pro și contra pentru fiecare decizie.

5. Nerespectarea regulilor de siguranță

Scenariu: Un elev/elevă nu respectă regulile de siguranță în laboratorul de chimie.

Sarcină: Grupul decide cum să gestioneze situația: ar trebui elevul/eleva să fie exclus/exclusă temporar din laborator sau să fie instruit din nou privind regulile de siguranță? Argumentează pro și contra pentru fiecare decizie.

Fiecare grup prezintă scenariul lor, decizia propusă și argumentele discutate.

LECȚIA 3. DILEMA COMPLEXITĂȚII ȘI DILEMA STABILITĂȚII**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea diversității culturale	- Susține ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate. - Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată.
Atitudini	
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Autoeficacitate	- Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat. - Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Abilități de rezolvare a conflictelor	- Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos. - Îi ajută pe ceilalți să determine cum să ajungă la un acord.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – înțeleagă valorile fundamentale ale drepturilor omului;
- O2 – identifice exemple concrete de respectare și încălcare a drepturilor omului;
- O3 – analizeze dilemele legate de stabilitate din perspectiva drepturilor omului;
- O4 – înțeleagă cum dilemele complexe influențează deciziile în viața reală.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** discuții dirijate, în grup, în perechi.
- **Metode și procedee didactice:** conversația, întrebarea-problemă

Temp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

La această lecție, cadrul didactic va oferi un context mai amplu pentru înțelegerea dilemei stabilității în societățile deschise, bazându-se pe valorile enunțate în declarația universală a drepturilor omului. Elevii/elevele vor înțelege importanța acestei declarații ca un cadru de referință pentru organizarea și funcționarea societății.

Dilemele complexității și stabilității se referă la diversitatea și interconectivitatea factorilor care influențează luarea deciziilor. În societățile moderne, complexitatea poate duce la soluții inovatoare, dar și la dificultăți în coordonare și implementare.

Declarația universală a drepturilor omului oferă un set de principii fundamentale care ghidează modul în care societatea ar trebui să fie organizată și cum ar trebui să funcționeze relațiile între stat și cetățeni, precum și între cetățeni. Declarația subliniază responsabilitățile statelor de a proteja și promova drepturile omului, dar și responsabilitatea fiecărui cetățean de a respecta drepturile celorlalți. Respectarea drepturilor omului este esențială pentru menținerea stabilității într-o societate democratică. În același timp, uneori este necesară schimbarea pentru a asigura respectarea acestor drepturi. În diferite contexte istorice și culturale, menținerea stabilității a fost uneori folosită pentru a justifica încălcarea drepturilor omului. Este esențial să analizăm aceste exemple pentru a învăța cum să echilibrăm stabilitatea cu necesitatea de schimbare.

Educația joacă un rol crucial în promovarea și protejarea drepturilor omului. Prin înțelegerea dilemei stabilității, elevii/elevele pot deveni cetățeni informați și responsabili, capabili să contribuie la dezvoltarea unei societăți echitabile și democratice.

La această lecție vom propune activități care să încurajeze elevii/elevele să analizeze articolele din declarație, să discute dilemele asociate și să reflecteze asupra modului în care acestea influențează viața lor și a comunității. Cadrul didactic va îndruma elevii/elevele să exploreze cum dilema stabilității se manifestă în respectarea diferitelor drepturi și cum se pot aborda aceste dileme într-un mod care să promoveze atât drepturile omului, cât și stabilitatea societății.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

■ ACTIVITATEA „DISCUȚII DIRIJATE” (5 MIN.)

Cadrul didactic scrie pe tablă și întreabă elevii/elevele cum înțeleg noțiunile de dilema complexității și dilema stabilității. Dacă elevilor/elevelor le este dificil să răspundă, cadrul didactic explică termenii „dilema complexității” și „dilema stabilității”: Dilema complexității se referă la situațiile complexe în care sunt implicate multiple drepturi și interese contradictorii, dar dilema stabilității se referă la provocările de a menține echilibrul între respectarea drepturilor individuale și menținerea stabilității sociale.

■ ACTIVITATEA „DREPTURI ÎN CONFLICT” (5 MIN.)

Cadrul didactic introduce drepturile omului ca principii fundamentale care trebuie respectate în orice situație și discută cu elevii/elevele despre cum dilemele complexe pot apărea atunci când aceste drepturi intră în conflict.

Cadrul didactic prezintă un exemplu simplu pentru a ilustra dilemele discutate. De exemplu, conflictul între dreptul la libertatea de exprimare și dreptul la respectul vieții private.

■ ACTIVITATEA „ANALIZA DREPTURILOR OMULUI (ACTIVITATE ÎN GRUP)” (25 MIN.)

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să analizeze articole din Declarația Universală a Drepturilor Omului, unde se vor explora dilemele asociate cu respectarea acestora.

Cadrul didactic împarte elevii/elevele în grupuri de 5-6 persoane și distribuie fiecărui grup câte un articol din Declarația Universală a Drepturilor Omului (fișa nr. 1). Grupurile analizează consecințele încălcării dreptului asupra persoanelor implicate și asupra societății. De asemenea, discută despre cum dilema complexității și dilema stabilității se manifestă în cazul respectiv.

Fiecare grup identifică:

- exemple concrete de situații în care dreptul specific este respectat.
- exemple concrete de situații în care dreptul este încălcat.
- analizează impactul.

Fiecare grup prezintă concluziile și analizele în fața clasei.

Debrifarea activității (9 min.)

- Care sunt drepturile cheie din articolul vostru și cum protejează ele demnitatea umană?
- În ce mod se manifestă dilema complexității în respectarea acestui drept?
- Cum se manifestă dilema stabilității în respectarea acestui drept?
- Ce măsuri ar putea fi luate pentru a preveni încălcarea acestui drept?
- Cum ar putea influența respectarea acestui drept alte drepturi și libertăți?

EXTINDERE

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor să găsească și să printeze imagini care ilustrează exemple de drepturi ale omului respectate sau încălcate. Aceste imagini vor fi necesare pentru activitatea de la lecția următoare.

— VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „DILEMA COMPLEXITĂȚII ȘI STABILITĂȚII” (20 MIN.)

Cadrul didactic prezintă scenarii care implică dileme între drepturi și stabilitatea socială.

Cadrul didactic prezintă fiecare scenariu elevilor/elevelor și le oferă contextul necesar pentru o înțelegere completă.

Exemple:

Scenariul 1: Dreptul la libertatea de exprimare vs. bunăstarea comunității

Context: **Într-un oraș mic, o persoană decide să organizeze o demonstrație publică pentru a susține o cauză controversată. Aceasta manifestație ar putea aduce la lumină puncte de vedere polarizante și ar putea genera tensiuni între diferite grupuri din comunitate. În timp ce persoana respectă dreptul la libertatea de exprimare, există temeri că demonstrația ar putea duce la conflicte și instabilitate în comunitate.**

Sarcini pentru elevi/eleve:

- Identificați drepturile implicate (dreptul la libertatea de exprimare, dreptul la ordine publică și securitate).
- Analizați ce efecte pot avea declarațiile controversate asupra participanților și a celor care nu sunt de acord?
- Cum poate afecta comunitatea tensiunea creată de demonstrație? Ce riscuri sunt implicate pentru stabilitatea socială?

Opțiuni de decizie:

- Permiteți demonstrația să aibă loc, acceptând riscurile asociate.
- Restricționați demonstrația pentru a preveni conflictele, dar limitând libertatea de exprimare.

Analiza dilemei:

- Ce compromisuri sunt necesare pentru a echilibra dreptul la libertatea de exprimare cu necesitatea de a menține ordinea publică și bunăstarea comunității?

Scenariul 2: Dreptul la confidențialitate vs. securitatea publică

Context: Un individ a fost identificat de către autorități ca fiind potențial implicat într-un plan de atac asupra unei instituții publice. Autoritățile solicită acces la datele personale ale acestuia, inclusiv la comunicările sale private, pentru a preveni un atac. Aceasta acțiune ar încălca dreptul individului la confidențialitate.

Sarcini pentru elevi/eleve:

- Identificați drepturile implicate: (dreptul la confidențialitate, dreptul la securitate și protecția vieții publice).
- Discutați cum afectează încălcarea confidențialității drepturile și libertățile individului? Ce consecințe pot apărea pentru acesta?
- Cum poate preveni accesul la datele personale un atac iminent? Ce rol are acest acces în asigurarea securității publice?

Opțiuni de decizie:

- Permiteți accesul la datele personale pentru a preveni un atac, dar încălcând dreptul la confidențialitate.
- Protejați dreptul la confidențialitate, dar riscați securitatea publică.

Analiza dilemei:

- Care sunt compromisurile între protecția confidențialității și necesitatea de a asigura securitatea publică? - Ce măsuri alternative ar putea fi luate pentru a echilibra aceste drepturi?

Scenariul 3: Dreptul la educație vs. Dreptul la libertate personală

Context: Un elev/elevă a fost suspendat temporar de la ore pentru comportament neadecvat. În timp ce suspendarea este destinată să fie o măsură educativă și să protejeze ceilalți elevi/eleve, aceasta afectează dreptul elevului/elevel la educație și poate avea un impact negativ asupra dezvoltării sale academice și personale.

Sarcini pentru elevi:

- Identificați drepturile implicate: dreptul la educație, dreptul la libertate personală și tratament echitabil.

Discutarea impactului:

- Cum afectează suspendarea dreptul elevului/elevel la educație și dezvoltarea sa personală?
- Cum poate comportamentul neadecvat afecta mediul instituțional? Ce măsuri sunt necesare pentru a menține ordinea și siguranța în instituția de învățământ?

Opțiuni de decizie:

- Mențineți suspendarea pentru a asigura disciplina, dar cu impact asupra dreptului elevului la educație.
- Redefiniți măsurile disciplinare pentru a proteja dreptul la educație al elevului, dar cu riscuri pentru siguranța și ordinea în instituția de învățământ.

Analiza dilemei:

- Ce soluții pot echilibra dreptul elevului la educație cu necesitatea de a menține un mediu sigur și ordonat în instituție?
- Elevii/elevele lucrează în grupuri pentru a analiza fiecare scenariu conform sarcinilor date. Fiecare grup identifică drepturile implicate, discută impactul asupra indivizilor și comunității, explorează opțiunile de decizie și analizează dilema complexității și stabilității.
- Grupurile își prezintă concluziile în fața clasei.
- Elevii/elevele din alte grupuri participă la discuții pentru a reflecta asupra soluțiilor propuse și a înțelege cum dilemele complexe influențează deciziile în viața reală.

Debrifarea activității

- Care a fost cel mai dificil aspect al dilemei din scenariu și cum ați ajuns la soluția propusă?
- Ce drepturi sunt în conflict în acest scenariu și cum ar putea soluția afecta stabilitatea socială?
- Există o soluție care ar echilibra mai bine drepturile individuale și stabilitatea socială?
- Cum ar putea perspectivele diferite (juridice, etice, sociale) influența soluția?
- Ce ați învățat despre echilibrul dintre drepturi și stabilitatea socială?

VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „ANALIZA SITUAȚIILOR-DILEMĂ” (15 MIN.)

Cadrul didactic invită elevii/elevete să analizeze în grupuri de 5-6 persoane situații de dilemă: responsabilitatea față de comunitate sau față de un grup mic de persoane.

Cadrul didactic prezintă elevilor/elevetele câteva situații-dilemă și-i invită pe elevi/elevete să discute fiecare situație, pornind de la următoarele întrebări:

1. Cine este implicat în situația-dilemă? (De regulă, sunt mai multe părți, unele pot fi implicate direct, altele – indirect.)
2. Ce responsabilități se află în conflict, în situația dată?
3. Cum ar trebui să procedeze părțile?

Situațiile propuse pentru discuție pot fi unele identificate de elevi/elevete, de cadrul didactic sau unele din situațiile prezentate mai jos.

Situația 1. Legea indică necesitatea vaccinării tuturor copiilor. Una din condițiile obligatorii pentru obținerea unui loc la grădinița de copii este prezentarea certificatului care atestă prezența tuturor vaccinurilor.

- Ce responsabilități ale părinților, medicilor, directorului grădiniței de copii sunt în conflict, în situația dată?
- Cum trebuie să procedeze părțile, dacă decizia lor se bazează pe drepturile omului?

Situația 2. Legea nu obligă cetățenii să colecteze deșeurile separat. Un grup de persoane înaintază propunerea de colectare selectivă a deșeurilor și solicită de la administrația publică locală instalarea containerelor pentru diferite tipuri de deșeuri și aprobarea unei decizii privind sancționarea (amendarea) locuitorilor, în caz dacă ei vor arunca deșeurile fără sortare.

- Ce responsabilități ale autorităților publice locale, membrilor grupului de inițiativă, locuitorilor sunt în conflict, în situația dată?
- Cum trebuie să procedeze părțile, dacă decizia lor se bazează pe drepturile omului?

Situația 3. La ședința Consiliului de administrație al instituției de învățământ, trebuie să fie luată decizia privind alocarea a 30 de mii de lei pentru una din acțiuni: procurarea unui set de mobilă pentru o clasă sau construcția pantei de acces pentru persoane cu mobilitate limitată.

- Ce responsabilități ale membrilor Consiliului de administrație sunt în conflict, în situația dată?
- Cum trebuie să procedeze părțile, dacă decizia lor se bazează pe drepturile omului?

Situația 4. La negocierea salariului, angajatorul îi spune candidatului că poate plăti suma solicitată de el doar cu condiția dacă 70% din ea va fi oferită în plic, argumentând că plățile sociale sunt foarte mari.

- Ce responsabilități ale angajatorului și angajatului sunt în conflict, în situația dată?
- Cum trebuie să procedeze părțile, dacă decizia lor se bazează pe drepturile omului?

Debrifarea activității

- Care sunt principalele dileme și conflicte de interese în situația analizată?
- Cum ar trebui echilibrată responsabilitatea față de comunitate și față de un grup mic?
- Există soluții de compromis care ar putea satisface atât interesele comunității, cât și ale grupului mic?
- Cum pot valorile și principiile drepturilor omului ghida deciziile în aceste dileme?
- Cum pot aceste lecții fi aplicate în viața de zi cu zi, la nivel individual și colectiv?

FIȘA NR.1. SELECȚIE DE ARTICOLE DIN DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI PENTRU LUCRUL ÎN GRUPURI

ART. 3. Fiecare ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale.

ART. 4. Nimeni nu va fi ținut în sclavie, nici în servitute; sclavajul și comerțul cu sclavi sunt interzise sub toate formele lor.

ART. 13. Oricare persoană are dreptul de a circula în mod liber și de a-și alege reședința în interiorul granițelor unui stat. Oricare persoană are dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv a sa, și de a reveni în țara sa.

ART. 16. Cu începere de la împlinirea vârstei legale, bărbatul și femeia, fără nici o restricție în ce privește rasa, naționalitatea sau religia, au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie. Ei au drepturi egale la contractarea căsătoriei, în decursul căsătoriei, și la desfacerea ei. Căsătoria nu poate fi încheiată decât cu consimțământul liber și deplin al viitorilor soți. Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

ART. 18. Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de conștiință și religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, singur sau împreună cu alții, atât în mod public, cât și privat, prin învățătură, practici religioase, cult și îndeplinirea riturilor.

ART. 24. Oricare persoană are dreptul la odihnă și recreație, inclusiv la o limitare rezonabilă a zilei de muncă, și la concedii periodice plătite.

ART. 26. Oricare persoană are dreptul la învățătură. Învățământul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ceea ce privește învățământul elementar și general. Învățământul elementar trebuie să fie obligatoriu. Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie la îndemâna tuturor, iar învățământul superior trebuie să fie egal, accesibil tuturor, în bază de merit. Învățământul trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului față de drepturile omului și libertățile fundamentale. El trebuie să promoveze înțelegerea, toleranța, prietenia între toate popoarele și toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii. Părinții au dreptul de prioritate în alegerea felului de învățământ pentru copiii lor minori.

FIȘA NR.2. EXEMPLE DE SITUAȚII-DILEMĂ

Situația 1. Legea nu obligă cetățenii se colecteze deșeurile separat. Un grup de persoane vine cu inițiativa de colectare selectivă a deșeurilor. Cum veți proceda voi?

Situația 2. Imaginați-vă că sunteți membrii Consiliului de administrație al instituției de învățământ. Se propune spre vot decizia privind alocarea a 30 de mii de lei pentru una din acțiuni: procurarea unui set de mobilă pentru o sală de clasă sau construcția pantei de acces pentru persoane cu mobilitate limitată. Cum veți vota?

Situația 3. Duminică e zi de alegeri. Pentru ziua aceasta, ați planificat împreună cu prietenii o plecare la pescuit la un lac îndepărtat, care presupune plecarea înainte de deschiderea urnelor și întoarcerea după închiderea lor. Cum veți proceda?

Situația 4. Legea interzice arderea frunzelor. Observați că vecinul a dat foc la frunze. Cum veți proceda?

Situația 5. Un grup de inițiativă luptă cu persoanele care parchează automobilele pe trotuar sau în locuri prevăzute pentru invalizi, înclinând pe parbriz un poster mare, cu o avertizare. Ați dori să fiți membru al acestui grup? Argumentați decizia.

Situația 6. Ca membru al consiliului elevilor, trebuie să votezi asupra unei noi reguli care ar aduce beneficii majore majorității elevilor/elevelor, dar ar afecta negativ un mic grup de elevi/eleve cu nevoi speciale. Cum echilibrezi interesele majorității cu drepturile și nevoile grupului vulnerabil?

Situația 7: Bugetul instituției de învățământ este restricționat și trebuie să decizi cum să aloci fondurile disponibile. Ai opțiunea de a finanța un program de burse pentru elevii/elevele din familii cu venituri mici sau de a îmbunătăți facilitățile sportive care beneficiază majoritatea elevilor. Cum prioritizezi alocarea resurselor pentru a servi cel mai bine nevoile și interesele elevilor/elevelor?

Situația 8: Ai observat că un grup de elevi /eleve practică bullying asupra unui coleg/colegă. Denunțarea acestui comportament ar putea aduce probleme agresorilor, care sunt și prietenii/prietenele tăi/tale. Cum te porți pentru a proteja victima și a promova un mediu școlar sigur, fără ați pierde prietenii/prietenele?

LECȚIA 4. ASUMAREA RESPONSABILITĂȚII ÎNTR-O COMUNITATE BAZATĂ PE RESPECTAREA DREPTURILOR OMULUI**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	- Susține că drepturile omului trebuie întotdeauna protejate și respectate. - Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane.
Valorizarea diversității culturale	- Susține ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate. - Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată.
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	- Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. - Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Spirit civic	- Exprimă că este dispus(ă) să participe la luarea deciziilor colective. - Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.

Competențe specifice	Descriptori
Empatie	- Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. - Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Abilități de rezolvare a conflictelor	- Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos. - Îi ajută pe ceilalți să determine cum să ajungă la un acord.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – înțeleagă conceptele de responsabilitate și drepturile omului;
- O2 – identifice rolurile și responsabilitățile individuale și colective într-o comunitate;
- O3 – dezvolte respectul pentru drepturile și responsabilitățile celorlalți membri ai comunității;
- O4 – identifice și să ilustreze vizual diferențele dintre o societate care respectă drepturile omului și una care nu le respectă.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi/eleve:** individual, în grup, în plen
- **Metode și procedee didactice:** conversația, întrebarea-problemă

Resurse didactice: Adaptat după *Repere – Manual de educație pentru drepturile omului cu tineri*, publicat de Consiliul Europei (<https://www.coe.int/en/web/compass>).

Materiale necesare: reviste, ziare, imagini printate (exemple de drepturi respectate sau încălcate), foarfece, lipici, foi mari de hârtie sau carton, markere și pixuri, acces la internet (opțional, pentru găsirea imaginilor)

Timp alocat: 45 de minute

CASETA CU INFORMAȚII

În cadrul acestei lecții despre asumarea responsabilității într-o comunitate bazată pe respectarea drepturilor omului, se pot transmite indirect elevilor/elevelor următoarele mesaje importante:

- Societățile care nu respectă drepturile omului provoacă conflicte tragice între responsabilitatea față de stat și cea față de sine sau persoanele apropiate. Exemple tragice includ denunțuri și ordine inumane în regimurile totalitare. Comunitățile bazate pe drepturile omului previn astfel de dileme.
- Statele care nu respectă drepturile omului pot duce la acțiuni radicale și violente din partea cetățenilor. Aceste metode violente pot fi evitate prin manifestarea frecventă a responsabilității civice.
- Înțelegerea drepturilor omului este în continuă evoluție, determinată de conflictele dintre interesele personale și cele colective. Aceste conflicte ar trebui văzute ca oportunități de a îmbunătăți cadrul legal și calitatea vieții pentru mai multe persoane.
- Odată cu dezvoltarea societății bazate pe drepturile omului, responsabilitatea noastră se extinde dincolo de cerul apropiat, incluzând întreaga umanitate. Cu cât ne asumăm responsabilitatea pentru mai multe persoane, cu atât mai aproape suntem de o societate bazată pe drepturile omului.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATEA „CREAREA UNUI COLAJ” (30 MIN.)

Cadrul didactic le propune elevilor/elevelor să creeze un colaj vizual care ilustrează caracteristicile unei societăți care respectă drepturile omului versus una care nu le respectă.

Cadrul didactic împarte clasa în grupuri de 5-6 persoane și se asigură că fiecare grup are toate materialele necesare.

Cadrul didactic împreună cu elevii/elele dau exemple de caracteristici pentru fiecare tip de societate (toate ideile se notează pe tablă), ex:

- **Societate care respectă drepturile omului:** Libertatea de exprimare, egalitate, justiție, protecția minorităților, acces la educație și sănătate.
- **Societate care nu respectă drepturile omului:** Cenzură, discriminare, abuzuri ale autorităților, inegalitate, lipsa accesului la servicii esențiale.

Elevii/elele vor tăia imagini și texte din reviste și ziare sau vor imprima imagini relevante.

Fiecare grup va împărți foaia de hârtie în două secțiuni: una pentru societatea care respectă drepturile omului și cealaltă pentru societatea care nu le respectă.

Elevii/elele vor lipi imagini și texte în fiecare secțiune, asigurându-se că ilustrează clar diferențele dintre cele două tipuri de societăți.

Fiecare colaj trebuie să aibă un titlu și descrieri scurte pentru imaginile și textele selectate.

Fiecare grup va prezenta colajul în fața clasei, explicând alegerile făcute și mesajele transmise prin imagini și texte.

Debrifarea activității (15 min.)

- Care sunt principalele diferențe vizuale între colajele pentru societățile care respectă și cele care nu respectă drepturile omului?
- Ce elemente vizuale au fost cele mai puternice în transmiterea mesajului vostru și de ce?

- Cum a influențat această activitate înțelegerea voastră despre importanța respectării drepturilor omului într-o societate?
- Ce rol joacă comunicarea vizuală în educarea despre drepturile omului?
- Există aspecte care v-au surprins sau v-au făcut să reflectați mai profund?

Concluzie

Cadrul didactic finisează lecția prin sublinierea importanței unei societăți care respectă drepturile omului și cum fiecare individ poate contribui la promovarea și protejarea acestor drepturi. Evidențiați faptul că responsabilitatea fiecăruia este esențială pentru construirea unei comunități echitabile și pașnice.

■ VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „JOC DE ROLURI” (FIȘA NR.1.) (30-35 MIN.)

Cadrul didactic va propune elevilor/elevelor un joc de roluri, unde elevii/elevele vor juca roluri dintr-o societate bazată pe drepturile omului și dintr-una care nu le respectă.

Cadrul didactic împarte clasa în grupuri de câte 5-6 persoane.

Cadrul didactic distribuie scenarii diferite fiecărui grup, asigurându-se că fiecare grup primește un scenariu care ilustrează o societate care respectă drepturile omului și unul care nu le respectă (fișa nr.1).

Cadrul didactic oferă elevilor/elevelor timp pentru a citi și înțelege scenariile, precum și pentru a discuta și a planifica interpretarea rolurilor.

Elevii/elevele vor pregăti un scurt joc de rol (5-10 minute) pentru fiecare scenariu, evidențiind aspectele cheie ale vieții în cele două tipuri de societăți.

Fiecare grup va prezenta scenariile în fața clasei, interpretând rolurile alocate.

După fiecare prezentare, cadrul didactic, va întreba clasa ce diferențe au observat între cele două tipuri de societăți ilustrate în jocurile de rol. Toate punctele cheie menționate de elevi/eleve sunt notate pe tablă pentru a facilita discuția de debriefing.

Debriefarea activității (10 min.)

- Care au fost principalele diferențe între viața într-o societate care respectă și una care nu respectă drepturile omului?
- Cum v-ați simțit interpretând rolurile într-o societate care nu respectă drepturile omului comparativ cu una care le respectă?
- Ce lecții importante ați învățat despre respectarea drepturilor omului?
- Cum poate înțelegerea acestor diferențe influența acțiunile și atitudinile voastre în viața reală?
- Cum ar fi viața voastră într-o societate care nu respectă drepturile omului și cum putem contribui la construirea uneia care le respectă?

■ VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „ANALIZĂ DE DOCUMENTE” (30-35 MIN.)

Cadrul didactic le va propune elevilor/elevelor să analizeze documente și texte juridice sau literare care reflectă caracteristicile unei societăți care respectă drepturile omului și a uneia care nu le respectă.

Cadrul didactic împarte clasa în grupuri a câte 5-6 persoane.

Fiecare grup va primi un set de documente diverse: documente care reflectă respectarea drepturilor omului: declarația Universală a Drepturilor Omului, articole din constituțiile democratice, fragmente din literatură care evidențiază libertatea și egalitatea.

Documente care reflectă încălcarea drepturilor omului: Legi și regulamente din regimurile totalitare, fragmente din literatură distopică, studii de caz istorice (fișa nr.1)

Analiza documentelor

Pasul 1: Citirea și înțelegerea documentelor. Fiecare grup va citi și discuta documentele primite, notând aspectele cheie care reflectă respectarea sau încălcarea drepturilor omului.

Pasul 2: Identificarea temelor principale. Elevii vor evidenția teme precum libertatea de exprimare, justiția, egalitatea, cenzura, discriminarea, și abuzurile autorităților.

Pasul 3: Compararea documentelor. Fiecare grup va compara caracteristicile societăților reflectate în documentele lor, evidențiind diferențele și similitudinile.

Fiecare grup va prezenta concluziile analizei lor în fața clasei, utilizând exemple specifice din documentele studiate.

Elevii/elevetele vor explica cum documentele reflectă caracteristicile societăților respective și vor discuta importanța acestora.

Debrifarea activității

- Care sunt principalele diferențe între documentele care reflectă respectarea drepturilor omului și cele care reflectă încălcarea lor?
- Ce teme comune ați găsit în documentele care reflectă încălcarea drepturilor omului și cum afectează acestea viața oamenilor?
- Cum sunt reflectate valorile drepturilor omului în documentele care le respectă?
- Ce lecții importante ați învățat despre importanța respectării drepturilor omului din documentele analizate?
- Cum poate cunoașterea acestor documente contribui la construirea unei societăți mai bune?

 VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „SCARA PARTICIPĂRII PUBLICE” (30 MIN.) (FIȘA NR.3)

Cadrul didactic explică ce este „Scara participării publice” și cum aceasta descrie diferite niveluri de implicare a cetățenilor în procesele decizionale.

Pentru cadrul didactic: scara participării publice dezvoltată de Roger Hart este un model utilizat pentru a descrie nivelurile diferite de implicare a tinerilor în luarea deciziilor care îi afectează. Modelul lui Hart este adesea folosit în contextul educațional și al implicării comunității pentru a ilustra cum tinerii pot participa activ în procesele de luare a deciziilor. Iată cum poți explica și desfășura această activitate folosind scara lui Roger Hart:

Cadrul didactic prezintă scara lui Roger Hart cu cele 8 trepte, proiectată pe ecran sau distribuită în formă tipărită. Elevii/elevetele lucrează individual timp de 5 minute pentru a găsi exemple de situații din viața lor care corespund fiecărei trepte a scalei (acasă, la instituția de învățământ, la cluburi etc.). Apoi, sunt împărțiți în grupuri mici de 4-5 persoane pentru a împărtăși exemplele și a discuta:

- Obstacole care îi împiedică să urce pe scară
- Factori facilitatori care îi ajută să avanseze pe scară

În timpul discuțiilor de grup, cadrul didactic notează „obstacole” pe o parte a tablei și „factori facilitatori” pe cealaltă parte. După discuții, grupurile își împărtășesc ideile, notându-le direct pe tablă sau pe postituri, care sunt apoi lipite pe tablă. Un elev/elevă voluntar citește ideile, iar cadrul didactic, împreună cu clasa, examinează listele, clarifică situațiile ambigue și rezolvă dezacordurile privind poziționarea ideilor (10 min.).

Cadrul didactic notează „control” și „fără control” pe perete, sub rubricile „obstacole” și „factori facilitatori”. Elevii/elevetele sunt rugați să clasifice fiecare idee de pe listă în două subliste: una pentru aspectele asupra cărora au (sau ar putea avea) control și alta pentru factorii externi care nu sunt sub controlul lor. (5 min.)

Debrifarea activității (10 min.)

- Cum te-a ajutat activitatea să înțelegi mai bine cum participi în diferite aspecte ale vieții tale? Ce te-a surprins?
- Cum percepi nivelul de participare al tinerilor într-o instituție de învățământ și în comunitate? Care sunt motivele pentru această percepție?
- Este important ca tinerii să participe activ? De ce?
- Crezi că participarea scăzută este mai mult determinată de factori interni (psihologici) sau de factori externi?
- Cum se simt oamenii atunci când participarea lor este autentică și nu doar simbolică?
- A-i dori să te implici mai mult decât faci acum? În ce contexte?

FIȘA NR.1. EXEMPLE DE SCENARII DE JOC DE ROL

Societate care respectă drepturile omului:

1. Scenariul 1:

Context: O comunitate democratică în care cetățenii au libertatea de a-și exprima opiniile și de a participa la luarea deciziilor.

Roluri: Membri ai comunității, un primar ales, un jurnalist, un activist pentru drepturile omului.

Situație: Discutarea unui nou proiect de lege privind educația, unde toți cetățenii sunt încurajați să-și exprime opinia.

2. Scenariul 2:

Context: O instituție de învățământ în care elevii/elevele au drepturi egale și sunt încurajați să participe activ la viața școlară.

Roluri: Elevi/eleve, profesori, consiliul elevilor, părinți.

Situație: Organizarea unei dezbateri despre introducerea unor noi cluburi școlare, unde fiecare elev/elevă are dreptul de a-și exprima opinia și de a vota.

Societate care nu respectă drepturile omului:

1. Scenariul 1:

Context: Un regim autoritar în care cetățenii nu au libertatea de a-și exprima opiniile și sunt supravegheați constant.

Roluri: Cetățeni obișnuiți, un ofițer de securitate, un informator, un membru al partidului conducător.

Situație: Un cetățean este interogat pentru că a fost auzit criticând guvernul într-o conversație privată.

2. Scenariul 2:

Context: O instituție de învățământ în care elevii/elevele nu au drepturi și sunt tratați inechitabil de către autoritățile școlare.

Roluri: Elevi/eleve, profesori, directorul instituției de învățământ, un reprezentant al Ministerul Educației și Cercetării.

Situație: Elevii/elevii sunt pedepsiți aspru pentru că au încercat să organizeze un grup de discuții despre drepturile lor.

■ FIȘA NR.2. EXEMPLE CONCRETIZATE DE DOCUMENTE

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului:

Articolul 1: „Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi.”

Articolul 19: „Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării.”

2. Constituția Statelor Unite:

Amendamentul I: „Congresul nu va adopta nicio lege care să... îngreuească libertatea cuvântului sau a presei.”

Amendamentul XIV: „Niciun stat nu va... nega oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa egalitatea protecției legii.”

3. Constituția Germaniei:

Articolul 1: „Demnitatea umană este inviolabilă. A o respecta și a o proteja este obligația tuturor autorităților statului.”

4. Fragmente din literatura distopică:

„1984” de George Orwell: Descrierea Big Brother și controlul totalitar.

„Fahrenheit 451” de Ray Bradbury: Cenzura și arderea cărților.

5. Documente istorice relevante:

Legile rasiale din Germania nazistă.

Legislația apartheid-ului din Africa de Sud.

FIȘA NR.3. SCARA PARTICIPĂRII PUBLICE (DUPĂ ROGER HART)

8. Tinerii inițiază, decizia se ia în comun cu adulții

Tinerii enunță idei, întocmesc proiectul și invită adulții să li se alăture în luarea deciziilor.

7. Tinerii inițiază și coordonează

Ideea inițială aparține tinerilor și ei decid cum să se desfășoare proiectul fără implicarea adulților.

6. Adulții inițiază, decizia se ia în comun cu tinerii

Ideea inițială aparține adulților, dar tinerii sunt implicați în fiecare etapă de planificare și implementare. Părerile lor nu numai că sunt luate în considerare, ci ei sunt implicați în luarea deciziilor, ca parteneri egali.

5. Consultați și informați

Proiectul este dezvoltat și coordonat de adulți, dar tinerii sunt întrebați cu privire la modul de desfășurare a procesului. Ei înțeleg în întregime procesele și părerile lor sunt luate în considerare și integrate, deși decizia finală nu le aparține.

4. Desemnați și informați

Adulții controlează procesul/ proiectul, tinerii înțeleg aspecte din proiect și știu cine a decis ca ei să fie implicați și de ce, rolul lor fiind unul clar, dar minor. Adulții le respectă părerile.

3. Tokenismul (aparență a practicilor inclusive)

Tinerii sunt invitați să-și spună părerea referitoare la o anumită problemă, dar participarea este, mai degrabă, iluzorie, opțiunile lor de a exprima aceste păreri fiind limitate și ideile pe care le pot exprima sunt restricționate.

2. Tinerii ca elemente de decor

Tinerii participă la proces, dar nu înțeleg cu adevărat problemele. Sunt folosiți și puși într-o poziție vizibilă, dar doar pentru a da impresia că sunt implicați tinerii.

1. Manipularea

Tinerii sunt invitați în proces/proiect, fac sau spun ceea ce le sugerează adulții, fără a înțelege cu adevărat problemele, sau tinerii sunt întrebați ce gândesc, dar adulții folosesc o parte din idei fără a da credit celor care le-au emis.

LECȚIA 5. REFLECȚIE ASUPRA EXPERIENȚEI DE ÎNVĂȚARE**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	- Susține că drepturile omului trebuie întotdeauna protejate și respectate. - Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane.
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Autoeficacitate	- Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat. - Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	- Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. - Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – utilizeze experiențele de învățare pentru autoevaluare și evaluare reciprocă;
- O2 – argumenteze importanța asumării responsabilității în diverse contexte;
- O3 – susțină opiniile despre metodele de luare a deciziilor într-o comunitate bazată pe drepturile omului.

STRATEGII DIDACTICE

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi:** individual, în perechi, în grup.
- **Materiale necesare:** Anexa 1 (Fișa de autoevaluare), coli de hârtie, markere, lista cu descriptorii de competență.

Timp alocat: 45 de minute.

CASETA CU INFORMAȚII

Elevii/elevele la lecția de reflecție se concentrează pe dezvoltarea gândirii critice și pe evaluarea experiențelor acumulate în timpul unității de învățare. Cadrul didactic încurajează elevii/elevele să împărtășească liber gândurile lor despre guvernarea democratică și să susțină punctele de vedere exprimate într-un mod respectuos și constructiv. Este esențial ca cadrul didactic să creeze un climat de încredere în clasă, unde elevii/elevele se simt liberi să își exprime opiniile fără teamă de judecată sau critici negative. De asemenea cadrul didactic îndrumă elevii/elevele să reflecteze asupra modului în care informațiile învățate îi pot motiva să participe activ în procesele de luare a deciziilor, atât în instituție, cât și în viața lor de zi cu zi. Cadrul didactic trebuie să fie deschis și receptiv la diversitatea de păreri exprimate de elevi/eleve și să faciliteze dialogul respectuos și empatic între aceștia.

DESCRIEREA DEMERSULUI DIDACTIC

— ACTIVITATEA „REFLECȚII INSPIRATE DE CITATE” (10 MIN.)

Cadrul didactic roagă elevii/elevele să reflecteze asupra activităților realizate în clasă referitoare la conceptul de „responsabilitate” și să extragă câte un citat din cele propuse și să reflecteze cum înțeleg citatul extras:

„Responsabilitatea este prețul libertății”, Elbert Hubbard.

„Nu putem schimba ceea ce suntem, dar putem schimba ce facem”, T. J. Addington.

„A fi responsabil înseamnă ați asuma conștient și deliberat rezultatele alegerilor tale”, Stephen R. Covey.

„Responsabilitatea este capacitatea de a răspunde pentru alegerile noastre și pentru consecințele acestora”, Anonymous.

„Responsabilitatea nu înseamnă doar a face ceea ce este corect, ci și a face ceea ce este necesar”, Anonymous.

„Nu poți schimba trecutul, dar poți să-ți asumi responsabilitatea pentru viitor”, Anonymous.

„Responsabilitatea este cheia succesului în orice domeniu”, Anonymous.

„A fi responsabil înseamnă a trăi cu conștientizarea că fiecare acțiune a ta are un impact asupra altora”, Anonymous.

„Cine nu este responsabil pentru sine, nu poate fi responsabil pentru alții”, Anonymous.

Debriefarea activității (10 min.)

- Ce ai învățat despre voi personal și colegii voștri, pe parcursul acestei unități de învățare?
- Cum și unde puteți aplica cele învățate?
- Cum ai evaluat propriul grad de responsabilitate în ultima perioadă? Care sunt aspectele pe care le-ai îmbunătățit și cele care necesită atenție?
- Cum îți dai seama dacă a-i acționat responsabil într-o anumită situație?
- Ce feedback ai primit de la colegi sau cadrul didactic cu privire la responsabilitatea ta? Cum ai aplicat acest feedback?
- Care sunt exemple de acțiuni sau decizii în care ai demonstrat responsabilitate și ce ai învățat din ele?

■ ACTIVITATEA „AUTOEVALUARE ÎN PERECHI: IDENTIFICAREA COMPETENȚELOR DEZVOLTATE” (15 MIN.)

Cadrul didactic le propune elevilor/elevelor să lucreze în perechi, folosind lista de descriptori de competență pentru a identifica situații în care au demonstrat comportamente corespunzătoare valorilor, atitudinilor, abilităților și cunoștințelor asociate cu înțelegerea critică.

Cadrul didactic amintește elevilor/elevelor că nu este necesar ca să parcurgă toți descriptorii. Se marchează doar acele situații unde au manifestat comportamente specifice și discută despre acestea cu partenerul.

■ ACTIVITATEA „DISCUȚIE GENERALĂ ȘI CONCLUZII” (10 MIN.)

Elevii/elevele prezintă în fața clasei exemple de comportamente asociate cu descriptorii de competență.

Cadrul didactic întreabă dacă alți elevi/eleve au avut comportamente similare și se asigură că fiecare elev/elevă prezintă un exemplu pentru fiecare descriptor relevant. Se verifică dacă descriptorii din categoriile valori, atitudini, abilități, cunoștințe și înțelegere critică sunt acoperiți echilibrat.

Reflecția elevilor poate acoperi toți descriptorii, având în vedere manifestările competențelor în interacțiunile generale.

Descriptori de competență	Activitatea sau situația în care s-a manifestat comportamentul	
	Exemple personale	Exemple oferite de coleg/colegă

LECȚIA 6. REFLECȚIE ASUPRA UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE (AN DE STUDIU)**COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DESCRIPTORI**

Competențe specifice	Descriptori
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	- Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. - Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
Respect	- Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. - Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
Responsabilitate	- Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. - Își realizează sarcinile cât de bine poate.
Autoeficacitate	- Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat. - Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
Toleranța la ambiguitate	- Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. - Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	- Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. - Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
Abilități de ascultare și observare	- Ascultă cu atenție diferite păreri. - Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
Flexibilitate și adaptabilitate	- Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. - Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	- Pune întrebări pentru a se implica în conversații. - Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
Abilități de cooperare	- Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. - Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	- Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. - Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele acestei lecții, elevii/elevele vor fi capabili/capabile să:

- O1 – analizeze cum aplică competențele dezvoltate în cadrul instituției de învățământ;
- O2 – ofere feedback constructiv;
- O3 – elaboreze un plan de acțiune individual pentru dezvoltarea continuă a competențelor.

Strategii didactice

- **Forme de organizare a lucrului în grupul de elevi:** individual, în perechi, în grup.
- **Materiale necesare:** coli de hârtie, carioci/markere.

Timp alocat: 45 minute

Descrierea demersului didactic

■ ACTIVITATEA „SCRIERE LIBERĂ” (25 MIN.)

Cadrul didactic pregătește patru coli de hârtie, pe care le plasează în cele patru colțuri ale sălii de clasă. Elevii/elevele sunt rugați/te să formeze patru grupuri. Fiecare grup se poziționează în jurul unei coli de hârtie. Pe fiecare foaie, este scrisă una dintre următoarele întrebări: reformulează și pune întrebări:

1. Ce am învățat în cadrul orelor de Educație pentru societate?
2. Cum ați aplicat în alte contexte cunoștințele dobândite la Educație pentru societate?
3. Ce informații ați dori să fie cunoscute de alții pentru a îmbunătăți societatea noastră?
4. Ce competențe intenționez să-mi dezvolt pe parcursul vacanței de vară?

Fiecare grup va discuta și va răspunde la întrebarea de pe foaia lor, notând ideile pe hârtie.

Elevii/elevele scriu sau desenează răspunsurile la întrebări pe coli de hârtie, folosind orice stil și culori doresc, pentru a face răspunsurile vizibile. Pot alege să-și scrie numele sau nu, să ofere unul sau mai multe răspunsuri, să facă legături între ideile proprii și cele ale colegilor, să sublinieze și să completeze răspunsurile altora.

Cadrul didactic monitorizează timpul, astfel încât, după ce grupurile au stat câte cinci minute în dreptul unei întrebări, se face o rotație și toate grupurile se deplasează la întrebarea următoare, astfel încât fiecare grup să ajungă să răspundă la toate întrebările.

După ce elevii/elevele au finisat de scris, cadrul didactic mai acordă cinci minute tuturor, pentru a se plimba prin sala de clasă și a vedea ce au scris colegii lor pe toate foile.

■ VARIANTA ALTERNATIVĂ. ACTIVITATEA „REFLECȚIE INDIVIDUALĂ”

- Ce am învățat în acest an de studii și cum am aplicat aceste cunoștințe în viața de zi cu zi?
- Care au fost cele mai importante realizări și provocări pentru mine în acest an?
- Cum am evoluat personal și academic de la începutul anului până acum?
- Ce competențe și abilități am dezvoltat și cum le voi folosi în viitor?
- Ce aspecte ale lecțiilor sau activităților mi-au fost cele mai utile și de ce?
- Cum a influențat colaborarea cu colegii/colegele și interacțiunile din clasă dezvoltarea mea personală?
- Ce sfaturi a-și oferi colegilor/colegelor mei care vor începe un an de studii similar?

- Ce obiective am pentru anul viitor de studii și cum plănuiesc să le ating?
- Care sunt lecțiile învățate din greșelile făcute și cum intenționez să le evit în viitor?
- Cum îmi imaginez viitorul meu academic și personal și ce pași trebuie să urmez pentru a-l realiza?

■ ACTIVITATEA „REFLECȚIE ÎN GRUPUL MARE” (10 MIN.)

Cadrul didactic invită elevii/elevele să împărtășească impresiile lor, pornind de la următoarele întrebări:

- Cum v-ați simțit în timpul acestei activități?
- Ce ați învățat despre voi, răspunzând la aceste întrebări? Dar despre alți colegi?
- V-a surprins ceva din ceea ce ați citit pe foi?
- Credeți că mai sunt și alte aspecte relevante de la orele de Educație pentru societate, pe care nu le-a menționat nimeni?

■ ACTIVITATEA „PLAN DE ACȚIUNI ÎN PERECHI” (10 MIN.)

Cadrul didactic propune elevilor/elevelor pornind de la ceea ce au răspuns la ultima întrebare să discute cu colegul/colega de bancă despre modalități concrete de a-și dezvolta competențele respective. De exemplu, dacă au scris că vor să-și dezvolte competențele într-o limbă străină, atunci ar putea scrie, la planul de acțiune: voi învăța zilnic 10 minute cu o aplicație pe telefon; voi citi o carte/un articol în limba respectivă; voi viziona un film în limba respectivă; voi scrie o scrisoare în limba respectivă etc. Este important ca elevii să se gândească nu doar la ce acțiuni vor întreprinde, pentru a-și dezvolta competența respectivă, ci și la cum vor ști dacă au reușit să și-o dezvolte.

Cadrul didactic poate oferi ca exemplu un tabel de acest tip:

Competența pe care vreau să o dezvolt	Ce activități concrete voi realiza	Când anume voi face activitățile respective	Cum voi ști dacă mi-am dezvoltat competența

Anexa 4

TABEL DE DESCRIPTORI
pentru disciplina *Educație pentru societate* la programe de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară
Anul I

Nr. dr	Competență	Descriptori de competență
1.	Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	1. Susține că drepturile omului trebuie întotdeauna protejate și respectate. 2. Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane.
2.	Valorizarea diversității culturale	3. Susține ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate. 4. Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată.
3.	Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	5. Susține că școlile trebuie să îi învețe pe elevi despre democrație și cum să acționeze ca cetățeni democratici. 6. Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă.
4.	Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	7. Exprimă curiozitate față de alte credințe, orientări și apartenențe culturale. 8. Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi.
5.	Respect	9. Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima. 10. Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului.
6.	Spirit civic	11. Exprimă că este dispus(ă) să participe la luarea deciziilor colective. 12. Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității.
7.	Responsabilitate	13. Acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni. 14. Își realizează sarcinile cât de bine poate.
8.	Auto-eficacitate	15. Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat. 16. Manifestă încredere în ceea ce privește luarea deciziilor.
9.	Toleranța la ambiguitate	17. Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite. 18. Abordează incertitudinea într-un mod pozitiv și constructiv.

Nr. dr	Competență	Descriptori de competență
10.	Abilități de învățare autonomă	19. Realizează sarcini de învățare în mod independent. 20. Își dezvoltă propriile idei adunând informații.
11.	Abilități analitice și de gândire critică	21. Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări. 22. Folosește dovezi convingătoare pentru a emite judecăți.
12.	Abilități de ascultare și observare	23. Ascultă cu atenție diferite păreri. 24. Acordă o atenție deosebită comportamentului celorlalte persoane prezente la discuție.
13.	Empatie	25. Poate recunoaște când o persoană are nevoie de ajutorul său. 26. Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept și indică că este gata oricând să ofere sprijinul său.
14.	Flexibilitate și adaptabilitate	27. Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar. 28. Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar.
15.	Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	29. Pune întrebări pentru a se implica în conversații. 30. Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane.
16.	Abilități de cooperare	31. Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane. 32. Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare.
17.	Abilități de rezolvare a conflictelor	33. Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos. 34. Îi ajută pe ceilalți să determine cum să ajungă la un acord.
18.	Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	35. Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul. 36. Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane din mai multe perspective.
19.	Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	37. Poate explica felul în care diferite forme lingvistice sunt folosite în diferite situații și contexte. 38. Poate reflecta în mod critic asupra felului în care diferite stiluri de comunicare pot duce la blocaje în comunicare.
20.	Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	39. Poate explica înțelesul unor concepte politice de bază, inclusiv democrație, libertate, cetățenie, drepturi și responsabilități. 40. Poate reflecta în mod critic asupra naturii și scopurilor proceselor politice democratice.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

Aprobat:

Șeful Catedrei _____

Nume Prenume

**PROIECTARE DIDACTICĂ DE LUNGĂ DURATĂ LA DISCIPLINA
EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE,**

la programe de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară

ANUL I, număr de grupe _____ anul de studii 20__ - 20__elaborată conform Curriculumului la disciplina Educație pentru Societate,
de Ministerul Educației și Cercetării

(Ordinul MEC nr. 1008 din 08 august 2023)

Discutat la ședința Catedrei

Profesor _____

Proces verbal nr. ____ din _____

Grad didactic _____

Instituția de învățământ _____

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria Curriculară	Anul I	Nr. de unități de învățare	Nr. de ore pe an
Obligatorie	Educație socioumanistică	I	4	30
Anul	Unități de învățare			Nr. de ore
I	Lecția introductivă			1
	Unitatea de învățare nr.1: Deciziile modelează identitatea			7
	Unitatea de învățare nr.2: Guvernarea democratică			7
	Unitatea de învățare nr.3: Învățarea bazată pe proiect: Dezbaterea un instrument democratic			9
	Unitatea de învățare nr.4: Decizii responsabile- Principiul de bază al democrației			5
	Lecția de reflecție finală			1
La sfârșitul Anului I elevul/eleva va fi capabil/capabilă:				
• să înțeleagă cum să exercite drepturile la libertate și să promoveze propriile interese în echilibru cu cele ale altora și ale comunității. • să acționeze într-un cadru de norme în procesul decizional și să manifeste responsabilitate pentru binele altora și al comunității. • să recunoască echitatea și egalitatea ca valori ale societății democratice, manifestând respect.				

COMPETENȚE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE

1. Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului
2. Valorizarea diversității culturale
3. Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept
4. Deschiderea pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii
5. Respect
6. Spirit civic
7. Responsabilitate
8. Auto-eficacitate
9. Toleranța ambiguității
10. Abilități de învățare autonomă
11. Abilități analitice și de gândire critică
12. Abilități de ascultare și observare
13. Empatie
14. Flexibilitate și adaptabilitate
15. Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve
16. Abilități de cooperare
17. Abilități de rezolvare a conflictelor
18. Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană
19. Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea
20. Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea

COMPETENȚE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE I: DECIZIILE MODELEAZĂ IDENTITATEA

Unități de competențe	Unități de conținut	Nr. de ore	Data	Principale activități de învățare și elemente de produs	Notă
Susținerea punctelor de vedere în baza raționamentelor, manifestând respect față de persoane.	Lecție introductivă	1		De cunoaștere reciprocă; „Continuă, eu ascult”; *„Harta intereselor; Prezentarea modului de lucru și a descriptorilor de competență pentru anul I; Regulile clasei; Reflecție/feedback.	
Argumentarea punctelor de vedere și deciziilor personale.					
Analiza impactului deciziilor personale, ale altora asupra comunității.	Identitatea mea	1		Cine sunt eu? Steaua identității; *„Expoziție de identitate”; Aspectele înnașcute ale identității și cele dobândite pe parcursul vieții; Reflecție/feedback.	
	Eu în percepția altora-unic și diferit	1		Descrierea imaginii; Vizionarea filmulețului „0 lecție de viață”; Jocul „Două adevăruri și o minciună”; *„Colajul identității”; *Studiu de caz; Reflecție/feedback.	
	Deciziile și identitatea	1		Discuție reflexivă: Cum se formează identitatea în baza deciziilor luate? Axa timpului și a deciziilor care au format identitatea; Reflecție/feedback.	
	Valorile care stau la baza deciziilor	1		Analiza experiențelor personale de luare a deciziilor; Valorile care ne influențează deciziile; Etapile procesului decizional; *Studiu de caz; Reflecție/feedback.	
	Experiența întâlnirilor inter-culturale	1		Analiza afirmațiilor; Experiența întâlnirilor interculturale; *„Prezentarea etniilor din Republica Moldova” Reflecție/feedback.	

Unități de competențe	Unități de conținut	Nr. de ore	Data	Principale activități de învățare și elemente de produs	Notă
	Identitatea prin prisma valorilor culturale	1		Argumentarea proprie a „identității culturale”; „Ce ați face?”; „Ce ați face acum?”; Studiu de caz: „Descoperirea Identității”; Reflecție/feedback.	
	Reflecție asupra experienței de învățare	1		„Spune doar adevărul”; Împărtășirea experienței obținute; Reflecție în perechi asupra competențelor dezvoltate; Reflecție/feedback.	

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE II: GUVERNARE DEMOCRATICĂ

Unități de competențe	Unități de conținut	Nr. de ore	Data	Principale activități de învățare și elemente de produs	Notă
Aplicarea mecanismelor legale de participare la procesul decizional din instituție/ comunitate. Sintetizarea ideilor și dovezilor din diverse domenii în alcătuirea și prezentarea discursurilor publice. Manifestarea interesului față de activitatea instituțiilor statului.	Regimuri politice și forme de guvernare	1		Drepturile mele; „Dacă aș fi un drept, aș fi....” Activitate: „Minarea regimurilor nedemocratice”; Tipurile de regimuri nedemocratice; * Crearea povestirilor ilustrate; * Joc de rol * Studiu de caz Reflecție/feedback.	
Aplicarea criteriilor, principiilor și valorilor explicite pentru exprimarea de opinii, în diverse contexte democratice.	Decizie democratică – democrație directă reprezentativă, și participativă	1		„Drumul spre democrație”; * Joc de rol; Analiza formelor democratice de luare a deciziilor- Reflecție/feedback.	
	Alegeri democratice. Funcțiile pentru care votează cetățenii.	1		Experiența electorală; Cine trebuie admis să voteze?; „Ales sau numit?”; Reflecție/feedback.	

Unități de competențe	Unități de conținut	Nr. de ore	Data	Principale activități de învățare și elemente de produs	Notă
	Reguli și proceduri electorale	1		Vizionarea videoclipului; Analiza documentelor electorale; Crearea unui ghid electoral; Reflecție/feedback.	
	Campania electorală între informare și manipulare	1		Asocieri libere pentru cuvântul „manipulare”, „informare”; Analiza studiilor de caz; Experți în consultanță electorală; Reflecție/feedback.	
	Consiliul elevilor în instituțiile de învățământ profesional tehnic-un model de guvernare democratică. Atribuțiile Consiliului elevilor și funcționarea lui.	1		Descrierea afirmației; Sondaj: opinia despre Consiliul elevilor; Funcțiile și atribuțiile Consiliului elevilor; Reflecție/feedback.	
	Reflecție asupra experienței de învățare	1		Asocieri libere „Guvernanța democratică”; *Experiența gândurilor personale pe baza afirmațiilor propuse; * „O conversație despre democrație”; Rememorarea procesului și reflecție în perechi; Identificarea competențelor dezvoltate; Discuție generală și concluzii; Reflecție/feedback.	

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE III: ÎNVĂȚAREA BAZATĂ PE PROIECT: DEZBATEREA UN INSTRUMENT DEMOCRATIC

Unități de competențe	Unități de conținut	Nr. de ore	Data	Principale activități de învățare și elemente de produs	Notă
Argumentarea punctelor de vedere și deciziilor personale.	miliarizarea cu dezbaterile și cu subiectele controversate și tipuri de dezbateri. Argumentarea și contra argumentarea.	2	Lecția 1 Asocieri libere; Vizionarea videoclipului Ce sunt dezbaterile?; Tehnica „Acvarium”; Structura argumentului; Jurnal de reflecție; Reflecție/feedback.	Lecția 2 Activitatea: dezbateri în perechi *Exercițiul „Congresul”; Reflecție/feedback.	
			Lecția 3 Explorarea tipurilor de dezbateri; Reflecție/feedback.	Lecția 4 Crearea unui ghid de reguli; Reflecție/feedback.	
	Identificarea subiectelor cu caracter controversat. Pregătirea echipelor pentru dezbateri.	2	Lecția 5 Analiza studiului de caz; Joc de rol; Reflecție/feedback.	Lecția 6 Caracteristici ale unei teme (moțiuni) adecvate pentru o dezbateri; Selectarea temelor pentru competiția de dezbateri; Reflecție/feedback.	
			Lecția 7,8 Desfășurarea competiției de dezbateri; Runda competiției de dezbateri; Reflecție/feedback.		
	Desfășurarea competiției de dezbateri	2			
	Reflecție asupra experienței de învățare	1		Rememorarea procesului. Reflecție asupra procesului și a rezultatelor obținute. Reflecție în perechi asupra competențelor dezvoltate. Reflecție/feedback.	

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE IV: DECIZII RESPONSABILE- PRINCIPIUL DE BAZĂ AL DEMOCRAȚIEI

Unități de competențe	Unități de conținut	Nr. de ore	Data	Principale activități de învățare și elemente de produs	Notă
Asumarea responsabilității pentru greșeli. Manifestarea disponibilității de a se implica în acțiuni civice	Responsabilitatea – drept și provocare	1		Brainstorming; Analiza citatului: Vizionarea secvenței video Responsabilitate; *Povestea „Milan alege”; *Scriere liberă; Reflecție/feedback.	
	Ne asumăm responsabilitatea pentru deciziile pe care le luăm Rîști să pierzi un prieten sau să încalci o regulă	1		Discuție în plen; Responsabilitățile zilnice; Analiza scenariilor propuse; *Simularea deciziilor și consecințelor; * Simularea unei „Zile fără Reguli”; * Simularea unei „Zile fără Reguli”; Reflecție/feedback.	
	Dilema complexității și stabilității	1		Discuții dirijate; Legătura cu Drepturile Omului; *Dilema complexității și stabilității; *Analiza situațiilor dilemă; Reflecție/feedback.	
	Asumarea responsabilității într-o comunitate bazată pe respectarea drepturilor omului	1		Crearea unui colaj; * Joc de roluri; * Analiză de documente; * Scara participării publice; Reflecție/feedback.	
	Reflecție asupra experienței de învățare	1		Consolidarea aspectelor învățate; Identificarea competențelor dezvoltate; Reflecție/feedback.	
	Reflecție asupra unităților de învățare (an de studiu)	1		Scriere liberă; Reflecție în grup; Plan de acțiune în perechi.	

RON

www.coe.int

Consiliul Europei este organizația lider în domeniul drepturilor omului pe continentul european. Aceasta include 46 de state membre, inclusiv toate statele membre ale Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un tratat conceput să protejeze drepturile omului, democrația și preeminența dreptului. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează punerea în aplicare a Convenției în statele membre.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE